SÖZ

Haftalık Haber Yorum Dergisi

TARİH: 19 EKİM 1996 • SAYI: 88 • FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİL)

• ALMANYA 4 DM • İSVİÇRE 4 Sfr • FRANSA 14 FF • İNGİLTERE 1.7£ • HOLLANDA 5 Hfl • AVUSTURYA 28 AS • ABD 3$



İHD Genel Kurulu haftaya

Akın Birdal- Yeşim İşlegen- Ümit Erkol yazdılar

ORTA SAYFADA

MAHİR SAYIN
Beyhude savaş
Sayfa 7

DANİEL ORTEGA
'İlk turda seçilebilirim'
Sayfa 9

HÜLYA ERALP
Türkiye dışında ÖDP'li olmak
Sayfa 16 - 17

AVUSTURYA SEÇİMLERİ
Solun yenilgisi, ırkçılığın zaferi
Sayfa 8

ÖDP G. OSMANPAŞA
'Parti sıçrama yapmak zorunda'
Sayfa 14 - 15



Rum genci Solomo'yu kim öldürdü?



Yüreğinizi ferah tutun!

DARBEnin şartları henüz oluşmamış!



Gazeteler yazıyor... Bir toplantıda iki üst rütbeli generalden biri "darbe koşullarını" incelemiş... Dünya "evet" derse ve "halk" da razı olursa, darbe yapılır demiş... Haber doğru mu? Bilemiyoruz... Savcılık soruşturma açıp, bu konuşmanın yapılıp yapılmadığını araştırdı mı? Hayır!

O halde Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'nın yapması gereken işi biz yapalım.

Darbe nedir?

Darbe suçtur... Cinayet, gasp, hırsızlık, alıkoyma türünden en ağır cezayı gerektiren bir suçtur.

Bir general, nasıl ki, "ordu mensupları, şu ve şu şartlar bir araya gelirse, cinayet işlerler, hırsızlık yapabilir, kadın ya da erkeği alıkoyabilir" türünden bir açıklama yapamazsa, "ordu mensupları şu ve şu şartlar bir araya gelince darbe yapabilirler" de diyemez.

Buna karşılık bir sosyolog ya da sosyal-psikolog, herhangi bir sosyal zümreyi inceleyebilir, bu zümrenin, örneğin işsizlik, enflasyon, rüşvet gibi etkenler altında yozlaşma sürecine girdiğini, o nedenle bu zümre mensuplarının cinayet işlemeye, hırsızlık yapmaya eğilimli olduğunu saptayabilir. Aynı kimseler, benzer bir analizi ordu mensupları için de yapabilirler ve bunların "darbe yapmaya" eğilimli tehlikeli bir grup olduklarını saptayabilirler ve ardından da " işte bu grubun varlığı, eğer dış ve iç koşullar oluşursa, darbe tehlikesine neden olur" diyebilirler.

Burada önemli olan "darbe" olur mu olmaz mı, ya da bir darbenin şartları nasıl oluşur sorusu değil, darbe ancak ordu eliyle gerçekleşeceğine göre, ordunun darbeye eğilimli olup olmadığıdır.

General, "dünya istese de, içeride destek verilse de Türk Silahlı Kuvvetleri darbe yapmaz" demiyor, tam tersine konuşuyor. Adeta "bir fırsatını yakalarsak darbe yaparız" demeye getiriyor...

Sanki darbe denilen şey çözümlerden bir "çözüm"müş, iyi bir şeymiş, ama öyle "ha denince" yapılacak türden bir şey değilmiş ve şu anda memleketin hal ve gidişinden memnun olmayıp, orduyu da darbe heveslisi olarak görenler darbeye "davetiye" çıkartıyormuş gibi, general üzüntülü ve sıkıntılı bu "istekleri ne yazık ki şimdilik yerine getiremiyoruz" der gibi konuşuyor...

Buradan çıkan sonuç nedir? Kimisine göre buradan çıkan sonuç "iç rahatlatıcı"... Öyle ya, henüz darbenin şartları oluşmamış... Peki ama, ya oluşursa?.. İşte o zaman general darbe yapacak...

Sonuç: Her kimse bu general, potansiyel bir darbecidir... Pusuya yatmıştır.

Cinayetin şartları...

Kopuğa soruyorlar: Ardında kaç leşin var? 12 Mart'ta bir, 12 Eylül'de de bir olmak üzere iki tane var diye yanıtlıyor... Yatıp çıktığı için, soruyu soran saftirik gazeteci kopuğun nedamet getirdiği kanısıyla ikinci soruyu yöneltiyor: Bir daha cinayet işler misin?

Kopuk, insanın kanını donduran bir sırıtışla cevap veriyor: Durduk yere cinayet olmaz sayın abim diyor, biz bunu zevkten yapmıyoruz, cinayetin şartları vardır, adamı tenhada yakalayacaksın, arkasından usulca yanaşacaksın, kasaturayı böğrüne daldırırken, 'ulan dürzü, bu saatte tenhalarda ne işin var' diyeceksin.. Sonra adamın cebine bir tabaka esrar bırakacaksın, kasaturanın kanını ceketinin yenine silip, adamın eline tutuşturacaksın... Kimseye görünmeden kaçarken de 'yandım allah' diye bağıracaksın... Velhasılı kelam cinayet dediğin şey zor zenaattır sayın abim...

Bu mülakattan bizim saftirik gazeteci nasıl bir sonuç çıkardı dersiniz?

Kopuğun potansiyel bir katil olduğu sonucunu mu?

Ne gezer!..

Saftirik gazeteci gazetesine şu haberi geçti: "Memleketimizin ünlü katillerinden kopukla yaptığım konuşma, masum vatandaşlarımızın yüreğine su serpti:

Ünlü katil kopuk, henüz bir cinayet işlemek için gerekli koşullara sahip olmadığını açıkladı. Memnuniyetle görüldü ki, henüz gündemde cinayet yok...

'Örtülü iç savaş'a bir de 'dış savaş' mı eklenecek?

Savaş politikanın başka araçlarla devamıdır...

Barzani'nin rejim partilerini ve rejim yanlısı yazarları ferahlatan büyük "zafer"i hakkında yazılanların mürekkebi henüz kurumadan Kuzey Irak'ta durum yeniden değişti.

Geçmişe mi dönüldü?

Hayır!..

Yükselen bir helezon çizildi ve Kürtler'in 'Brakuji'si (kardeş kavgası) bölge devletlerinin savaşına dönüşmek üzere yeni bir aşamaya yükseldi.

Irak tankları savaş durumunda.

İran Devrim Muhafizları'nın ise Talabani kuvvetlerinin arasında harekete katılmakta olduğu söyleniyor.

İran'ın Türkiye'yi, en başta Refah Partisi'ni rahatlatmak için, gerçekte PKK'nin merkezi ile bağlı olmayan, kendiliklerinden örgütlenmiş, PKK yanlısı gruplar hakkında el altından önemli istihbarat verdiği söylentileri yayılıyor.

Tamamen mantıksal... İran, Kuzey Irak'ta askeri harekat eşiğinde cepheyi daraltmak istiyor.

Bu arada Irak üst düzey temsilcilerinden biri geçtiğimiz salı günü Ankara'da "İran-Irak savaşı çıkabilir" derken, ABD her iki ülkeye uyarılarda bulunmaya başladı. Doğal olarak Türk Dışişleri Bakanlığı da İran birliklerinin müdahalesini izlemeye aldığını açıkladı.

Ve Türk Silahlı Kuvvetleri savaştan söz edilen bölgede olağanüstü bir hareketlilik yaşıyor, üstüne üstlük Kıbrıs gerginliği tırmandığı ölçüde memleket sathını militarist rüzgarlar kaplıyor.

16 Ekim'de Çetin Altan şu satırları yazmaktaydı:

"Türkler beklenmedik değişimlere nasıl kayacaktır? İçerdeki örtülü iç savaşa ister istemez bir de dış savaş eklenecektir?"

Şu içinde yaşadığımız günlerde Türkiye'nin bölgesel bir savaşın içine atılacağını söylemek elbette durumu abartmak olurdu. Gelgelelim, orduların katıldığı savaşlar, mahalledeki gençlerin bir anlık sinirle birbirlerinin gırtlağına sarılmasına benzemiyor. Tarih, bütün büyük savaşların uzun yıllar boyunca mayalandığını, pek çok aşamadan geçtiğini, elle tutulur hale geldikten sonra bile çok uzun bir dönem boyunca sürünür gibi evrimleştiğini, hatta herkesin savaştan konuştuğu, ama savaşı ertesi gün beklemediği bir anda patladığını yazıyor.

Tarihin bu açıklamasından çıkarılabilecek bir sonuç vardır:

Madem ki bir savaş, uzun yıllarla belirlenen bir oluşma sürecinin sonunda patlıyor, o halde savaşlar devlet adamlarının birbirlerine kızgınlıklarının bir ürünü değil...

Peki ne?

Ünlü deyimle "savaş politikanın başka araçlarla devamıdır."

Politikaya gelince... Bunun özü rekabet, pazar ve maksimum karlardan başka ne olabilir?

İslamiyet olabilir mi? İslam adına savaş Haçlı dönemine ait bir masaldır... Günümüzün islamcısı yeni tırmanan dev kapitalistin ta kendisidir, gözünü paylaşılmış bir piyasaya açmış, vura - kıra palazlanmış, daha erken yükselen kapitaliste kafa tutar hale gelmiştir. İçerde pazar arayan bu islamcı-kapitalist, dışarda da eğer militarist bir rotaya oturmuşsa, işte bu savaş yanlısı çizgi, onun iç siyasetinin başka araçlarla, piyasada fiyat kırarak, emeğin suyunu çıkararak filan değil, tankla-topla, üniforma giymiş halk çocuklarını, bir başka devletin üniforma giymiş halk çocuklarının üzerine saldırtmak yoluyla sürdürmek eğilimindedir.

Geçtiğimiz hafta Siyaset Meydanı'nda bu memleketin islamcı, laik bütün mümtaz evlatlarının temsilcileri hep bir ağızdan "bu Kaddafi tuhaflık etti, etmesine ama, orada dünyanın en kaliteli petrol yatakları var, on milyarlarca dolarlık bizi bekleyen pazarı var" diye bağırmadılar mı? Yaratılan Kaddafi krizi, tıpkı ateşli hastalık krizlerinde görüldüğü gibi, bu krize tutulana gerçeği söyletiyor.

İşin aslı bu...

Elbette sermaye içindeki kliklerden birinin, bir başka sermaye kliğinin desteğini almış hükümet yerine, kendisinin desteklediği hükümet aracılığı ile pazar fütühatına çıkmak istemesi şaşırtıcı değildir.

Şimdi bizde de böyle oluyor... "Dışa" hangi hükümetle açılacağız sorunu tartışılıyor... Kavga bunun üzerine gidiyor.

Zaten bu iç kavga belli bir sonuca varmadan, yani sermayenin bütün temel kuvvetleri hangi tür hükümetle pazarlara koşulacağına karar vermeden Türkiye bir bölgesel savaşa kendisini hazır hissetmiyor.

Şimdilik iç istikrarsızlık ve çatışma, bölgesel savaşı önlüyor...

Deniyor ki, çalışanların sınıf mücadelesi, iç istikrarı bozucu etki yapmaktadır...

Peki bu, iyi mi, kötü mü?

İyi diyenler bölgesel savaşın karşısında, kötü diyenler savaşın yanındadır...

Bir zamanlar "isikrarszlığa" güzelleme yapmıştı Mümtaz Soysal... Hey gidi günler hey!..

Devlete egemen 'zirve' karar verdi

Bir süre daha Refahyol'la devam...

Şimdi ne olacak? Erbakan gerçek "laik" biziz dedi ve atatürkçülüğünü ilan etti...

Atatürkçülük Anayasa gereğince devletin resmi ideolojisi... Bu ideolojinin temeli güçlü mü?

Bunu anlamak için şu soruyu sormak yeterli?

Siz hiç şeriatçıların "asıl marksist olan biziz" diyebileceğini düşünebiliyor musunuz?

Böyle bir şeyi düşünmenin bile komik olacağı o kadar meydandadır ki, sadece bu olgu bile, atatürkçülüğün her türlü ağıza uyabildiğini, atatürkçülükle



politik islamcılığın arasındaki sınırın sanılanın aksine son derecede belirsiz olabildiğini kanıtlamaktadır.

Bunun tersi de doğrudur.

İslami yükseliş hızlandıkça, en değme atatürkçünün bile, "ne de olsa müslümanız" sözleriyle başlayan, "gerçek islamiyetin RP'nin tekelinde olmadığı" argümanıyla güçlendirilen ve sonunda "RP'nin yaptıkları ve ettiklerinin, yalnız atatürkçülükle değil, islamiyetle de bağdaşmadığı" hükmüyle biten konuşmalarına sık sık rastlamıyor muyuz?

Burada önemli olan, islami fundamentalizmin önünde atatürkçülüğün gerçek bir engel teşkil etmediğidir.

Köktendinci, bundan Allah'ın varlığına inandığı kadar emindir.

17 Ekim günkü Yeni Şafak gazetesinde Ahmet Taşgetiren bakınız nasıl yazıyor:

"Düşünülmeli ki, Türkiye'de darbe yapan adamlar, orta öğretim kurumlarına mecburi din dersini koymak zorunda kaldılar. Neden? Çünkü kemalist devrim ölçüleriyle üretilen genç adam, sonunda onların can hasmı haline gelmişti."

Sözü edilen gençlerin 12 Eylül öncesinde komünist, sosyalist ya da devrimci gençler olduğu bilindiğine ve darbeyi yapanların da atatürkçülüklerine diyecek bir şey bulunmadığına göre, bu darbecilerin marksizmi din ile durdurma yolunu seçmeleri, atatürkçülükle politik islam arasında aşılmaz sınırlar olmadığını ve islami fundamentalizmin gerçek karşıtının toplumsal muhalefet içindeki sosyalistler olduğunu bu yazar çok güzel görüyor.

Düşünsel kökleri elbette çok gerilerde yatan, ama şimdi bu düşünce sistemi memleketin sosyo-ekonomik yapısına uydurulmuş olan politik islam, iktidardaki haliyle Türkiye'nin sosyalizm dışında kalan bütün akımlarını kendisine doğru çekiyor ve doğallıkla o da onlara doğru eğiliyor.

Bu değişim süreci şimdiki laik - antilaik kavgasının parlamenter zeminde yürüyor olmasından ötürü belli belirsizdir. Bir an için şu sıralar sık sık sözü edilen bir darbenin yaratacağı muhtemel iç savaşta ya da çoktan beri mayalanan bölgesel bir savaşta bu süreç tahminleri aşan bir hız kazanır, cami kışlanın militarizmiyle, kışla da caminin islamcılığı ile haşır-neşir olur.

Türkiye'nin bölgedeki en önemli rakibi ve ABD'nin boy hedefi olan ülke İran'dır.

RP'nin şu anda olmasa bile, ülkedeki konumlarını pekiştirdiği ve Türk devletine egemen zirvenin ve ABD'nin desteğine kavuştuğu anda, yerli kapitalizmin yayılmacı çıkarları adına ve ABD'nin hegemonya siyasetinin bir uzantısı olarak İran'a kafa tutacağından şüphe bile edilemez.

Böyle bir İran karşıtı siyasetin RP tarafından ilan edildiği gün, düzenin bütün partileri Erbakan'ın önünde secdeye gelmekten kendilerini alamayacaklardır.

Böyle bir gelişmenin belirtileri var mı?

Okuyalım:

"İran destekli Talabani güçleri özellikle cumartesi ve pazar günleri Barzani güçleri karşısında ilerliyor ve Barzani Türkiye ile temas kurmak istiyor. Nafile, çünkü Türkiye tatilde..."

Yazar İran karşıtı Barzani'ye Türkiye'nin destek olmayışından hayıflanmaktadır. Devam edelim:

"İran kriz diplomasisi sürdürüyor. Türkiye'yi tatilde, ABD'yi seçimler arefesinde yakalayarak uluslararası gafletten bilistifade Talabani'yi tam teçhizatlı bir şekilde yeniden Barzani'nin üzerine salıyor."

Yazarın İran karşısındaki tutumu netleşiyor.

Gelelim aynı yazarın, aynı yazısında Afganistan sorunu temelinde İran'la ilgili görüşlerine:

"Aslında Afganistan'da çatışmalar bir yönüyle bölgesel ve uluslararası hesaplaşmaların bir uzantısı. Ama bölgesel ve uluslararası güçler arasında Türkiye yok. (...) Türkiye stratejik öneme haiz Afganistan'daki menfaatlerini kollayamıyor."

Yazar, Kuzey Irak'ta yatan Türk menfaatlerini Çin sınırına, yani Afganistan'a kadar uzatan tipik bir Türk emperyalisti gibi konuşuyor. Bu memlekete ilişkin olarak İran hakkında ne diyor?

"Oysa İran (...) Afganistan'da Rusya ile birlikte Dostum, Halil ve Rabbani ittifakını sağlamaya çalışıyor ve büyük çapta da başarılı oluyor. Dışişleri Bakanı Velayeti Hindistan'la Afganistan üzerinde koordineli politikalar uygulayabilmek için Yeni Delhi'ye giderken, Afganistan işlerinden sorumlu yardımcısı Alaaddin Burucerdi, Cebellüssirac'a giderek Ahmet Şah Mesut'la görüşüyor ve devrik yönetime taktikler veriyor. Bu arada Taliban'a muhalefetini belirtmek için de Kabil'deki büyükelçilik mensuplarını Mezarı Şerif ve diğer bölgelere kaydırıyor."

Yazarı derin kaygılara sürükleyen bu işlerin dışında İran başka neler yapıyor? Okuyalım:

"İran, Afganistan'da kullanıma amade bir Taliban grubu örgütlüyor. Bunlar da Pakistan'dakiler gibi İran'a sığınan mülteciler arasından seçilen gençlerden oluşuyor. Vazifeleri Herat ve İran sınırındaki bölgelerde devrik hükümet güçlerine destek vermek. Aynen Kuzey Irak'ta kullanılan Bedir tugayları gibi..."

Bu yazı, sanılanın aksine bir kemalist ya da bir liberal tarafından yazılmıyor. Yazarın adı Mustafa Özcan... Yazı 17 Ekim 1996 tarihli Yeni Şafak gazetesinde yayınlandı.

İslamcı kanattan Türk-İran kapitalist rekabetine ve bölgesel hegemonya kavgasına dair yazılan belki de en önemli makalelerden biri...

Elbette, islamcı bir yazarın görüşlerinin RP kanadında bütünüyle yansıdığını söylemek doğru olmaz.

Ama bu bir işarettir.

Geleceğe dönük öngörüde bulunurken bu türden işaretler büyük önem taşımaktadır.

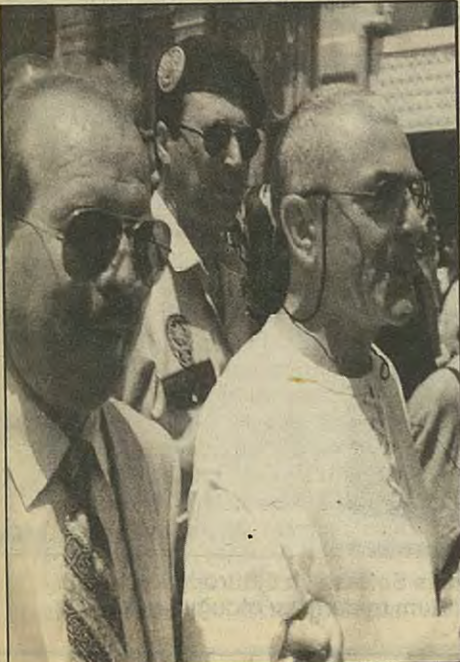
Özetle...

Erbakan'ın "asıl laik parti RP'dir" demesi ve atatürkçülüğünü ilan etmesi bugün nasıl düzen partilerini şaşırttıysa, bu partinin yarın İran karşıtı milliyetçi-mukaddesatçı bir çizgi izlemesi, bu şaşkınlığı teslimiyete dönüştürecek kertede etki yapacaktır.

Son birkaç söz:

Gensoru önergesi reddedildi.

Birincisi, DYP içinde beklenen firelerin verilmemesi, ikincisi, "maço" tabirle "evet demezsem eteklik giyerim" dediği halde Doğan Güreş'in ret oyu kullanması neyin işaretidir? RP kongresindeki mesaj yerini bulmuş, devlete egemen zirve, bir süre daha Refahyol hükümetine yeşil ışık yakmıştır...



Şanar Yurdatapan'a özgürlük!

Şanar Yurdatapan tutuklandı. Son katıldığı etkinlik, Tomris Özden adına düzenlenen basın toplantısı oldu.

Bu toplantıda, Albay Özden'in öldürülmesiyle ilgili ciddi iddialar ortaya atıldı. Burada en önemli iddia, Albay'ın cesedi üzerinde otopsi yapılması talebinin keyfi bir şekilde reddedildiği iddiasıdır. Tomris Özden, Albay'ın yakınlarıyla birlikte cesedi morgda gördüklerini, tüm söylenenlerin aksine, Albay'ın alnında kurşun yarasına rastlamadıklarını, onun arkadan vurulduğunu saptadıklarını belirtiyor. Tomris Özden'e, pek çok general ve subayın ve eşlerinin de kimi gerçekleri aktardıkları söyleniyor.

Şanar Yurdatapan 12 Eylül darbesinden sonra sürgünde cuntaya karşı etkili bir mücadele verdi. Türkiye'ye döndüğünden beri de insan hakları ihlallerine ve kirli savaşa karşı sivil girişimlerin örgütlenmesinde önemli bir oynadı.

ÖDP Genel Başkan Yardımcısı Saruhan Oluç 17 Ekim günü yaptığı basın açıklamasında şöyle diyor:

"Kamuoyunun gözü önünde düşünce özgürlüğü ve barış için mücadele eden bir kişinin, yasadışı bir örgüte yataklık yapma iddiası ile tutuklanması, devletin içindeki gizli odakların yargı üzerinde baskı uyguladığına... dair çok açık bir işarettir."

Esir askerleri almak için Kuzey Irak'a giden heyet mensuplarının da PKK'ye yardım etme iddiasıyla yargılanmakta oluşları, savaşta hedefin giderek genişletildiğini gösteriyor. Parlamentonun Kürt sorununa ilişkin bütünüyle devre dışı bırakılmasını sağlayan 'savaş lobisi', şimdi sivil inisiyatifleri de saf dışı bırakmak amacıyla keyfi baskıları yönlendiriyor.

Şanar Yurdatapan'ın temelsiz bir iddiayla tutuklanmasında, savaş yanlılarını ürküten bir girişimin umulandan çok büyük bir yankı uyandırmış oluşu da rol oynamış olabilir. Sözünü ettiğimiz girişim, "Barış için bir milyon imza" kampanyasıdır.

Bu kampanya, daha şimdiden savaş yanlısı güçleri tecrit edici bir sonuç veriyor. Bu çevreler sözkonusu girişime karşı açık bir tutum alma cesareti gösteremiyorlar ve girişim her geçen gün daha geniş kesimleri kapsayarak sürüyor.

Şanar Yurdatapan'ın tutuklanması barış isteyen güçlerin safında yer alan insanlara göz dağı verme amacı taşıyor. Diğer barış yanlıları ile birlikte biz de Şanar Yurdatapan'ın derhal serbest bırakılmasını istiyoruz...

Solomos Solomo'yu kim öldürdü?

Kıbrıs, "Doğusu–Batısı olmayan" bir ülke. Bunun anlamı, tarihin/ coğrafyanın, zamanın bir konağında Kuzey ve Güney olarak bölünmesidir. Kıbrıs halkı, uzunca bir zamandan beri Kuzey ve Güney'den oluşan ve çatışmalarını, "sınır" denilen bir çizgide yaşayan bir halk... Ne olursa sınırlarda oluyor... Ne olursa sınırlar yüzünden oluyor... Solomos Solomo'nun öldürülmesi de aslında bir ülkenin sınırlara izdüşmüş dramının hikayesi...



Selides dergisinin yayınladığı, Kenan Akın'ın silahını ateşlediği iddia edilen fotoğraf...

Kıbrıs'ta her yıl 20 Temmuz ve 14 Ağustos'ta gerçekleştirilen sınır eylemleri bu yıl Avrupa'dan yola çıkıp Kıbrıs'a gelen motosikletliler eylemiyle yeni bir boyut kazandı. Motosikletlilerin eylemini önceleri destekleyen Rum yönetimi, sonraları ortaya çıkacak krizin farkına varıp eylemleri durdurma kararı aldı. Ama, kilise ve başpiskopos tarafından da kışkırtılan eylemcilerin motosikletsiz de olsa sınıra yığılmalarının engellenmemesi ya da engellenmek istenmemesi, yeni ve giderek tırmanan sorunlar yarattı.

Son olayların bir özelliği, çatışmaların ve öldürmelerin canlı olarak yayınlanmasıydı. Bayrak direğine tırmanan Solomos Solomo'nun trajik ölümüne ilişkin görüntüler Vietnam'da şakağına silah dayalı kadının görüntüsü gibi sembolik bir anlam kazandı. Bu görüntüler Kıbrıs Rum televizyonunun haber bülteninin adeta başlangıç klibi oldu... Kıbrıs'ta her iki resmi taraf son olayları kendi propagandası için kullanma gayretine girdi. Türk tarafı bu olayları Türklerle Rumların bir arada yaşayamayacağının kanıtı olarak göstermeye çalışırken, Rum tarafı aynı görüntüleri Türk saldırganlığının kanıtı olarak dünyaya yayma çabasına girişti. Bu durum aynı zamanda Kıbrıslı Türk ve Rum barışseverlerin tezlerini ve çabalarını geçersiz kılmaya yönelik bir propagandaydı.

Kıbrıs'ın her iki tarafına da korku egemen oldu. Rum tarafında Türklerin saldıracağı söylentileri yayılınca süpermarketlerde raflar boşaldı. Bu söylentiler nedeniyle gölgelere rastgele ateş eden bir asker, Türkler ve Rumların birlikte yaşadığı BM denetimindeki Pile köyünden bir anda 35 kişinin göç etmesine neden oldu. Son olaylar, adanın her iki tarafında milliyetçiliğin güçlenmesine neden oldu. Buna rağmen ara bölgedeki Ledra Palas otelinde gerçekleştirilen iki toplumlu bir etkinliğe eşit sayıda Rum ve Türklerden oluşan yaklaşık 400 kişinin katılması, Rauf Denktaş'ın Amerikan Elçisi'ne söylediği; "Biz izin veriyoruz, halkımız gitmiyor" şeklindeki sözlerini yalanlar nitelikteydi.

Ne kadarı propaganda, ne kadarı gerçek?..

Kıbrıs'ta artık kimsenin habere güveni yok. Çünkü her iki taraf da, her olayı kasıtlı çarpıtma ve işine geldiği gibi gizleme eğiliminde. Adanın iki kesimindeki insanlar aynı olay hakkında farklı bilgilenmelere sahip. Türk tarafında bu, basın üzerinde somut bir sansür ve baskıyla da gerçekleşebiliyor. Örneğin; son olaylar sırasında basın bir brifinge tabi tutulmuş; "her şey yazılamaz, her şeyin fotoğrafı çekilemez" diye uyarılmıştı.

Rum basını şu sıralar, Kıbrıslı Türklerle iyi ilişkiler içinde olan ve Barış gruplarında çalışan başkan Kleridis'in milletvekili kızı Katie Kleridis'i hedef almış durumda. Katie'ye yönelik saldırılar özellikle kendi partisinden geliyor. Son sıralarda bir gazetenin kendisiyle yaptığı röportajda hem partisini, hem de babasını eleştiren Katie, yeniden saldırıların hedefi oldu. Kıbrıs Üniversitesi'nde görevli Dr. Niyazi Kızılyürek ile aşk yaşadığına ve evlenececeklerine ilişkin kurmaca haberler Türk medyasında da flaş haber oldu. Bu aslında, partinin milliyetçi kanadının Katie'yi yıpratmaya yönelik bir çabasıydı. Aynı çabaya seçimler öncesinde de giren milliyetçi kanat, Katie'nin seçilmesini önlemek bir yana, en çok oy alan milletvekili olmasını sağlamıştı.

Selides dergisinin ortaya attığı iddialar...

Güney Kıbrıs'ta yayınlanan Filelefteros gazetesinin yayınladığı haftalık–liberal Selides dergisi, 13 Eylül 1996 tarihli sayısında çok önemli bir habercilik yapıyordu. Dahası haberciliğin ötesinde, siyasal bir cinayetin aydınlanması yönünde diplomatik bir skandalı açığa çıkaracak, uluslararası hukuk kurumlarını harekete geçirecek bir yayındı bu.

Solomos Solomo'nun öldürülüşü bilindiği gibi bütün dünya televizyonlarında canlı olarak yer aldı. Üç yerden ateş edilmiş, öldürücü kurşun nöbetçi kulübesinde bulunan sivil şahsın silahından atılmıştı. Ne ki bir soru ortadaydı: Bu sivil kimdi? Kuzey'deki Türk yönetimince yapılan ve Türkiye'deki medyanın da kullandığı resmi açıklamada Solomo'nun "güvenlik görevlileri" tarafından öldürüldüğü bildirilmiş ancak herhangi bir isim verilmemişti.

Rum gencine yapılan otopsi sonucunda öldürücü merminin vücuda giriş açısı nöbetçi kulübesinden ateş eden çizgili tişörtlü sivil şahsı gösteriyordu. Fotoğraftaki şahsın olaydan iki gün sonra yeni kurulan hükümette Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı olarak yer alan Kenan Akın olduğuna dair kuşkular bir anda ortalığı kapladı. Kenan Akın'ın daha sonraki günlerde öldürülen asker Allahverdi Kılıç'ın ailesine yaptığı başsağlığı ziyareti sırasında çekilen fotoğrafı, olayın açıklanması yolunda ipuçlarını çoğalttı. Kenan Akın bu fotoğrafta, aynı tişört içersinde görünmekteydi...

Öldürücü kurşunun Kenan Akın'ın tabancasından çıktığı iddiası -onun öldürüp öldürmediğinden bağımsız olarak– işin bir başka yönünü de tartışmaya açıyordu: Bir bakanın sınır eyleminde silah kullanması, iddiası karşısında resmiyetin genel geçer açıklamalar yapması ve bu tür işlerin her zaman olduğu gibi "Rum'un iddiası" temelinde ele alınması... Bu da işin bir başka yönüydü... Rumların bir diğer iddiası ise, Rauf Denktaş'ın da ateş edilen kulübenin arkasında olduğu ve fotoğraflar çektiği biçimindeydi.

Haberin Kıbrıs Rum basınında yer alması, devamında Avrupa basınında da haber olması önemli bir siyasal–diplomatik süreci başlatıyordu. Gelişmeler üzerine Rum lider Glafkos Kleridis, söz konusu fotoğrafları ve otopsi raporunu da içeren bilgileri Rauf Denktaş'a gönderiyordu. Denktaş'ın bu kanıtlar karşısında tavrı her zamanki gibiydi:

"Doğru değildir. Rumun iftirasıdır"...

Kıbrıslı Rumlar, bu konuda uluslararası mahkemeye başvurmak için hazırlıklara giriştiler...

Bakan Kenan Akın'ın söyledikleri...

KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı Kenan Akın'la iddialarla ilgili konuştuk. Kenan Akın, kendi mantığı içinde gayet net ve açık cevaplar verdi sorularımıza.

Akın'ın olaya, iddialara ilişkin görüşü ve duyguları şöyle:

"Ben olay yerine sabah gittim. Öğleden sonra ise gitmedim. Plaja gittim. Nerede olduğuma dair tanıklarım var. Güvenlik Kuvvetleri Komutanı özel olarak gitmemem gerektiğini söyledi. Çünkü sivillerle, güvenlik güçlerinin iç içe olmasının yaratacağı sorunlar nedeniyle böyle bir istekte bulundular. Ama açıkça söylüyorum orada olsaydım, o işi yapardım. Çekip vururdum. Kim olsa öyle yapardı. Rum, kendi pisliklerini bir Türk bakana mal etmek için iftira ediyor. Gelin buraya şehitliklerimizi gezin, uykusunda ciğerinden vurulan askeri görün de o zaman soru sorun, o zaman konuşun. Ben Kıbrıs Hare-



Selides dergisinin iddiası, tişörtlü Kenan Akın'ın silahından çıkan kurşunun Solomos Solomo'yu öldürdüğü yolunda... KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı Kenan Akın'ın buna yanıtı ise, kurgunun "Rum uydurması olduğu" şeklinde...

katı'na katıldım.

O gün, o Rum'un direğe çıktığı manzarayı görseydiniz aynı şeyi siz de gazeteci olarak yapardınız... Kalemi, fotoğraf makinasını bırakıp siz de vururdunuz. Rumun saldırısından korunmak gerekiyor.

Bütün bunları Kilise düzenliyor. Keşke orada olsaydım. O onura sahip olmak isterdim.

Polis görevlilerinin bana aktardığına göre; Rum'un kırkbeş dakika taşlaması karşısında resmi güçler takır takır silah kullandılar. Vurulan Rumun ağzındaki sigaranın esrarlı olduğu da biliniyor."

Bakan Akın, özel olarak kendi ismi üzerindeki iddiaları ise şöyle cevaplandırdı:

"İsmim üzerinde iddialar ortaya atılmasının nedeni ise Türkiyeli olmamdır. Bize 'işgalci' diyorlar. Vallahi billahi orada olmadığıma üzgünüm. Orada olsaydım o işi yapardım."

Selides dergisinde yayınlanan, "Kenan Akın'ın tişörtlü ve ateş ederken " fotoğrafına ilişkin neler düşündüğünü, iddiaya uluslararası düzeyde cevap verip vermeyeceğine ilişkin sorumuza da Akın şöyle bir açıklama getirdi:

"Bu bir fotomontajdır. Siz bana bir vesikalık fotoğraf gönderin ben de sizi eli silahlı biri olarak gösterebilirim. Bunlar çok kolay işler. KKTC uluslararası düzeyde tanınmıyor. Avrupa Rumu kolluyor. Yarın ben Avrupa'ya çıksam belki de beni tutuklarlar. KKTC tanınmadığı için karşı bir dava açmak oldukça zor"...



Bakan Kenan Akın'ı sınırda öldürülen Allahverdi Kılıç'ın babası ile görüşürken gösteren bu fotoğraftaki tişörtle, Solomon Solomo'ya ikinci kattan ateş eden kişinin üzerindeki tişörtün ve yüzün benzerliği, Selides dergisinin savlarını doğruluyor...

Sus, sus, sus... Kimseler duymasın!...

Bu haber ve fotoğrafların Rum basınında birinci dereceden olay/haber olmasına ve dünya basınında da yer almasına karşın, ne Kıbrıslı Türk basınında, ne de Türkiye basınında yer almaması çok dikkati çekiyordu. Aynı dönemde, bizzat Güney Kıbrıs'a giden Mehmet Ali Birand başta olmak üzere, birçok televizyon programı yapılmış, gazetelerde onlarca yazı çıkmış, ama kimse ciddi bir biçimde Rum tarafının iddialarını "haber" olarak bile değerlendirmemişti. Çok özel bir durum ya da olayla karşı karşıya olunduğu açıktı!... Çünkü iletişimin bu denli uluslararası olduğu ve olayın haberinin yaygınlaştığı koşullarda iki coğrafyada haber yer almıyordu: KKTC ve Türkiye...

Mehmet Ali Birand'ın bu fotoğrafları görmemesi, olaydan ve iddialardan haberdar olmaması mümkün değildi. Ama her nedense Türkiye medyasında bu konu yer almıyordu... Bunun nasıl bir gazetecilik anlayışı ve basın ahlakı olduğu sorgulanmak zorundaydı.

Bu haberi Kıbrıs'ta ve Türkiye'de yaşayan Türklerden gizlemek, olayın üzerine gitmemek bu toplumun yapısını, medyanın işlevini ortaya koyan vahim bir örnek değil miydi? Ayrıca cinayet işlediği iddia edilen bir milletvekilinin olaydan iki gün sonra bakan yapılması saldırganlığa korkunç bir prim veren akıl almaz bir pervasızlık değil miydi? Sorunların barışçı yollardan çözümü için böylesi bir yönetim anlayışından bir şey beklemek mümkün mü?

Aslında en önemli ipucu görsel malzemelerdi; fotoğraflardı... Selides dergisi, "fotoğraftan al haberi" dercesine işi takip etmiş ve sorun yapmıştı...

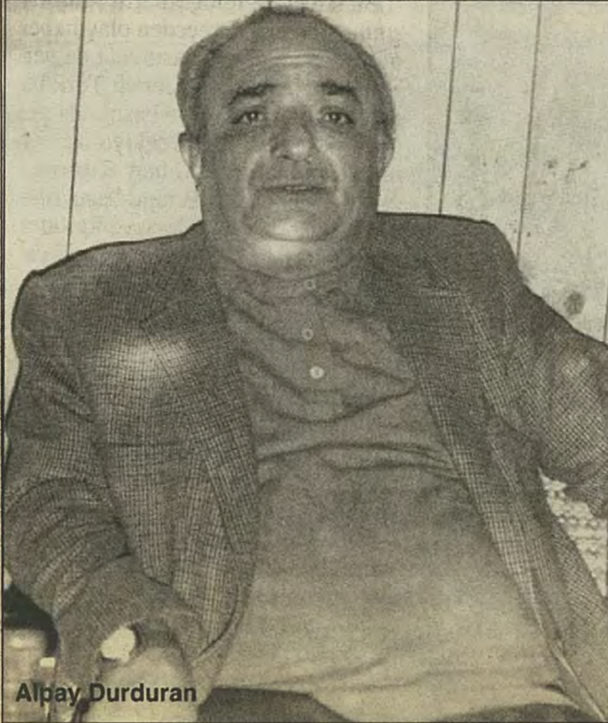
YKP Genel Başkanı Alpay Durduran, iddialar karşısında basının bir bütün olarak suskunluğunu zaten var olan otosansüre ve korkuya bağlıyor. Durduran'a göre, "birkaç yüz Bozkurt'un Kuzey'e gelmesi zaten her şeyin korku ile çözüldüğünü, suskunluğun örgütlendiğini izah ediyor"du... Basının iddialar karşısındaki suskunluğuna ilişkin olarak görüşlerini sorduğumuz, Yeni Düzen gazetesi sorumlularından Başaran Düzgün de, "korku, otosansür"ün suskunluk nedeni olduğunu vurguladıktan sonra şu açıklamayı yaptı:

"Kuzey'de bu iş özel olarak kendi kaynaklarımıza bağlı olarak yazılmadı. sadece Rum basınında çıkan haber ve iddialar üzerinden atıflar yapılarak yer aldı. Bunun nedeni elbette, korku, otosansür gibi toplam nedenlerdir. Ayrıca özel olarak bizim gazetecilerin elinde kendi elde ettikleri kanıtlar yoktu. Gazeteciler üç katlı binanın çatı katında, fotoğraf çekmek üzere konumlandırılmışlardı. Yani gazeteciler tavandaydı. Diğer sivil ve resmi görevliler ise orta kattaydı. Diren ise binanın tam önündeydi. Doğrudan ateş edene dair bir görüntü elde etmek mümkün olmadı"...

Bir portre: Kenan Akın

Kuzey Kıbrıs'a 1975'te geldi. "Tarım İşgücü statüsü" adı altında vatandaşlığa alındı... Askerliğini, 1974'te Kıbrıs'a çıkarma yapan Türk ordusunda yaptığı için "Gazi" statüsüyle mülk aldı. Uzun yıllar tornacılık yaptı. Kıbrıs Türk Sanayi İşletmeleri Holding'te (KİT) müstahdem olarak çalıştı... DEV–İŞ'in (Devrimci İşçi Sendikası) aktif üyesi oldu... O dönemde birkaç kez polisle çatıştı. Daha sonra Büyükelçi İnal Batu'nun Türkiyeli göçmenlere kurdurttuğu iddia edilen Yeni Doğuş Partisi içinde yer aldı. Bu parti, içinde faşist unsurların da bulunduğu, Türkiye'den getirilen "Yerleşikler" diye anılanların oluşturduğu bir partiydi. YDP Türkiye'den yerleştirilenlerin haklarını koruma temelinde politika yapıyor, kendilerine tahsis edilen Rum mallarına tapu talep ediyor. Kenan Akın'ın, bu partiye girmesiyle Dev–İş dönemindeki "sol" görünümü ortadan kalktı. Daha sonra Türkiye ile ticarete başladı. Kısa zamanda gümrükçülerle takıştı. İki polis memurunu dövmekten hakkında dava açıldı. 1979'da dokunulmazlığının kaldırılması için Başsavcılık Meclis'e başvurdu, ancak dokunulmazlığı kaldırılmadı... Rauf Denktaş'ın desteklediği ve oğlu Serdar Denktaş'ın başkanı olduğu DP'ye (Demokrat Parti) girdi. Solomos Solomo'nun öldürülmesinden iki gün sonra Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı olan Akın, üç dönemdir milletvekilliği yapıyor.

'Ateş eden sivillerden birinin bakan olduğu iddiası'...



Selides Dergisi'nin haberine, Kenan Akın'ın olayın faili olduğu iddiasıyla Rum tarafında yürütülen kampanyaya rağmen, olayın Kuzey Kıbrıs'ta, satır aralarında "tartışılması", "neden" sorusunu gündeme getiriyordu. "Neden" sorusuna verilen yanıtlar genel olarak, "otosansür"ün doğallaşması, "korkunun egemen olması" ve kuzeyden KKTC'ye yardımcı güç olarak getirilen faşistlerin adada estirdiği terör şeklindeydi...

Bu durum aslında Kıbrıs için doğaldı, "tipiklik"ti. Çünkü; sınır çatışmalarının bile halk üzerinde doğal bir terör gibi yaşatıldığı bir coğrafyaydı Kıbrıs. Resmiyetlerin söyledikleri başka, halkın duyduklarının başka olduğu bir "söylenti" ağı içinde, çıplak korkuyla iç içe yaşıyordu her iki halk. Bunun muhalif medyalar için anlamı; olayların üzerine gitme moralinin tüketilmesiydi.

YKP (Yeni Kıbrıs Partisi) Genel Başkanı Alpay Durduran konuya ilişkin sorumuzu şöyle cevaplandırdı:

"Biz YKP olarak Rum yönetiminin bu olayları çok kötü bir biçimde milli duyguları sömürmek için kullandığını görüyoruz ve aynı zamanda Türk yönetimini suçlamak için ileri sürdüğünü izliyoruz. Bu durum, KKTC yönetiminin durumunu aklamaz. Her şeyden önce bir silahlı polis veya askerin kendisine tehlikeli bir biçimde yaklaşmayan herhangi bir kimseyi öldürmesi kabul edilemez. Böyle bir emrin verilmesi uluslararası hukuka terstir ve değiştirilmelidir. Rumların yaptığı gibi askeri yasak bölgelere ve BM'nin kontrolündeki ara bölgeye sivillerin girmesine izin vermek ve hatta onları oraya, polis ve asker eliyle sokmak ve dahası Türkiye'den ünlü Bozkurtları getirip riskli ve yasak bölgelere sokmak kabul edilemez. Bu durum aklın alacağı iş değildir.

Bu olaylarda halkın haber alma hakkı da çiğnenmiştir. Çelişkili resmi açıklamalar yapılmıştır. Bütün dünyada, filmler ve fotoğraflarla suç işleyen siviller gösterilmiş, ama ciddi bir soruşturmaya tanık olunmamıştır. Hele bu ateş eden sivillerden birinin bir bakan olduğunun iddia edilmesi karşısında halkı tatmin edecek bir tutum takınılmaması ayıptır..."



Solomos Solomo'nun öldürülmesi, çatışmalı toplumların trajedisini çok açık bir biçimde göstermesi bakımından önemli bir olaydır. Olaydaki bütün gizlere, görüntülerin ardındaki açığa çıkartılamayan, ya da çıkarılması mümkün olmayan karanlık noktalara karşın, her iki tarafın resmi açıklamalarına bakarak neyin ne olduğunu anlamak mümkün... Çünkü, her iki tarafın resmi dili, öteki'nin düşmanlığı ve haksızlığı üzerine kurulu bir tarih tezine bağlı.

Terazinin iki gözü ve 'başka bahar'a kalan barış

Faize ÖZDEMİRCİLER

Terazinin bir gözünde "BAYRAK İÇİN ÖLENLER", diğer gözünde "BAYRAK İÇİN ÖLDÜRENLER"... Bayrak için ölenler, doğal olarak bayrak için öldürebileceklerinden, "DENGE" (?) evlere değil ama, bayraklara şenlik bir hal alıyor.

Teraziyi tutan ellerin Barışseverler'e ödül verdikleri, onların çoğunlukta olduğu mekanlarda kırmızı kurdeleler kestikleri bilinmeyen, değildir! Hoşgörü, demokrasi, yeni dünya düzeni gibi kavramlarla açıklanan bu "Durum" hemen her seferinde iddiasında olduklarını tersyüz etmişse de, kırılan hayalleri birleştirmek, hiçbir dönemde mümkün olamamıştır. Sesle sessizlik arasındaki o ince çizgide seyreden ılımlılık/hoşgörü bu yüzden dozu hiç ayarlamayan, dolayısıyla çare olamayan bir ilaçtır Bizim Ada'da (?). Ya çok gelmiş göz boyamış, ya az gelmiş kan dökmüş... Her iki seçenekte de olan hep barışa olmuş. O, hep bir "Başka Bahar"a kalırken, takvimler barıştan yana sessiz, savaştan yana çığırtkan olmuş, beyaz güvercin yanlış omuzlara konmaktan, yanlış anlamlara gebe kalmış, barış çocuğunu doğuramamıştır.

"Mümkün olan" pek çok şey yapılamadığı için, "Mümkün Olmayan" her gün biraz daha yasallaşınca, tek özgürlük kalmış geriye: "Uzlaşma Özgürlüğü"! Gelinen yer, bu yüzden "artık çok geç", "geçmiş ola" gibi kaderci ünlemleri homurdanıyor. Bu yüzdendir ki, Akdeniz'in ufuklarında -şimdilik- barış görünmüyor. "Başka Bahar"a inananlarsa ütopyasını çoktan yitirmiş örgütlere paralel, her gün biraz daha azalıyor. Uzun vadeli umutlarından, ütopyalarından vazgeçmeyen ve özü gereği vazgeçmemesi gereken Şiir'i bu umutsuzluğun dışında tutsak da, toplumun kısa vadeli çözümlere alışmışlığı barışın eceline taşıyor Ada'yı. '74'ten bu yana geçen 22 yılın kısa vadeli çözümlerle harcanan upuzun bir süreç olduğu acı gerçeğini, dengesi bayraklarla sağlanan terazinin neresine yerleştireceğimizi bilemiyoruz şimdi. Her iki gözü yanlışlarla dolu terazide, kaç yanlış kaç doğruyu götürecek bilemiyoruz...

Tüm güzellikler şovenizmin kucağında anlamını yitirirken, Kıbrıslıların yumuşaklığı, kavga sevmezliği de bir başka boyut kazanıyor. İthal edilen ülkücüler ve KKTC'deki yandaşlarıyla Kıbrıslırum şovenistler arasında çatışmalar sürerken, Kıbrıslıların çoklukla sınıra koşmak yerine, tavla oynamayı tercih ettikleri ve "ortalığı kolaçan etmekle" görevlendirilmiş ülkücülerin sözlü saldırılarına uğradıklarına dair söylentiler, bazılarınca olumlu, bazılarınca olumsuz yorumlanırken, önce güldük, sonra düşündük kara kara.

Kuşkusuz, düşeş atanlar da, sınırda taş atanlar da kaybedeceklerdi "oyunu". Savaş mı, tavla mı sorusuna tavla yanıtının verilmesi hoş bir nükte olarak geçmeyecekti tarih kitaplarına. Ve Kıbrıslılar savaş mı barış mı sorusuna yüksek sesle BARIŞ yanıtını vermedikçe, kendi tarihlerini hiç oluşturamayacaklar, "bildik oyunlar" hep oynanacak, "bildik seyirciler" hep aynı gözlerle seyredecekti manzarayı. Yaşam, "Simgeler için yaşanır", "Simgeler için ölünür" gibi akıldışı sloganlarla yönlendirildikçe, zaman hiç acımadan kendi oyununu oynayacak, geriye doğru akacaktı.

Belki de yıllar sonra, uzaklarda bir yerlerde, Fikret Demirağ'ın şiirinden çıkma bir coğrafya öğretmeni, uzak bir ülkenin çocuklarına Akdeniz'in doğusunu yüreği burkularak işaret edecek ve diyecek ki; "Yıllar önce bir delinin kuyuya attığı taşı 40 akıllı çıkaramamış, bu gördüğünüz şekli güzel toprak parçası silahtan, bayraktan arındırılamadığı için kendi insanından ve kendinden arındırılmıştı."

Ya da, bunun tam tersi olacak, yıllar sonra köprülerin altından çok sular akmış ya da yeni köprüler kurulmuş olacak ve gencecik bir edebiyat öğretmeni "Başka Bahar"ın penceresinden ucunda gülümsediği bir zamanda, Demirağ'ın şu dizelerini okuyacaktı 'hayatı yeniden üretecekleri' gözlerindeki ışıktan belli olan çocuklara:

Ağlama ey çocuk.
Gözyaşını tut da dinle, ki dinlediğin hayat'tan damıtılmıştır;
Uyu bebeğim, yarın ergeç uyanacaksın,
Şimdilik yıldızlar yağsın rüyalarına,
Nasılsa bir gün hayat'ı parça parça
Bir şiir olarak gömdüğümüzü farkedeceksin.
Uyu da büyü ki, büsbütün yaşlandığımda
Alnımı silen elinle beni sen uyutacaksın
Çünkü ancak sen bilip anlayacaksın
Yüreğimdeki küfü, batıkları, batan güneşi;
Uyu ki, büyüdüğünde, benden sen alıp götüreceksin
Ya gömmek, ya üretmek için hayat'ı (*)

(*) Sırı Dökülmüş Kökayna ve Yalnızlık, Gece Müziği/ Galeri Kültür Yayınları/ Fikret Demirağ/ S.473.

Beyhude savaş PKK'yi güçlendiriyor...

Erbil hariç YNK kaybettiği bütün şehirleri geri almış durumda. Erbil etrafında Saddam'ın tanklarının bulunduğu iddiası var. ABD duruma el koymuş bulunuyor ve her iki tarafı kendi belirlemesi altında bir araya getirmeye çalışıyor.

Mahir SAYIN

Zap Vadisi- Tam da şu sıralarda yabancı gazetecilerle buraya yaptığımız gezi Ortadoğu ve Türkiye ilişkilerini, bu bölgede neler olup-bittiğini anlamak açısından gerçekten çok yararlı oldu. Sıcak olayların içinden yaptığım gözlemleri fırsat buldukça size yansıtmaya, sizinle paylaşmaya çalışacağım... Teknolojik olanaklarımız ve araçlarımız diğer büyük gazeteler gibi değil kuşkusuz, ama objektif ve doğru haber vermek, gazetecilik yapmak sadece teknolojiyle olmuyor. Onlarda belki teknoloji var ama, doğrusu haber yok... Burada bunu bir kez daha gördüm. Her neyse...

Bu bölgede, Güney'de akıl almaz bir durum yaşanıyor. Neredeyse dünyanın ve bölgenin bütün devletlerinin eli bu bölgenin üzerinde... KDP, YNK'ye saldırıyor, Süleymaniye, Erbil vb. şehirlerden iki gün içinde söküp atıyor. Ardından YNK, aynı hızla KDP'yi aynı mevzilerden geri püskürtüyor. Erbil hariç YNK kaybettiği bütün şehirleri geri almış durumda. Erbil etrafında Saddam'ın tanklarının bulunduğu iddiası var. ABD duruma el koymuş bulunuyor ve her iki tarafı kendi belirlemesi altında bir araya getirmeye çalışıyor. Özellikle KDP yaptığı işin altında kalmış gibi. Saddam'ın desteği sayesinde Güney'de tek başına denetimi sağlayıp diğer güçleri, Talabani de dahil, kontrol altında orada yaşamaya davet ediyordu. Ancak Saddam'la olan ilişkisi onu hem Kürt halkı nezdinde, hem ABD nezdinde kritik bir konuma sürükledi. Aslında KDP'nin kendisi de Saddam'la yaptıkları ittifaka pek güvenle bakmıyordu.



Süleymaniye yeniden Talabani'nin denetiminde. Bu polisler de Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin kolluk gücü. Şehirlerini korumaya çalışıyorlar.

KDP'nin rüyası...

Bu arada TC ile de yeni bir çerçevede anlaşmaya çalıştılar. Ne var ki TC'nin kendilerinden ilk talebi PKK'nin tasfiye edilmesine ilişkin bir plan oldu. KDP'nin PKK için iyi rüya görmediği bir gerçek. Ancak geçen yılki savaşta PKK'nin gücünü gördüler. KDP komutanları kadın savaşçılar için "saçlarından tutun, getirin" şeklinde rahat talimatlar verirken ne çetin cevizle yüz yüze geldiklerini anladılar. Gerçekten dağ taş militan dolu ve hiçbir yerde sabit kalmıyorlar. Bu hareketlilik içinde kendilerine ciddi darbelerin vurulabilmesi pek olanaklı değil. KDP'nin küçümsemeli ifadelerine imkan veren kadın gerillalar sayıca bayağı yüksek. Kürt coğrafyasının çeşitli yerlerinden katılanlar var ve erkeklerden hiç aşağı kalmıyorlar. Kısacası KDP'nin TC ile PKK'ye karşı bir anlaşma yapıp buna göre davranması özellikle şimdi kritikleşen durumda imkansız görülüyor. Böyle bir şey KDP'nin ciddi darbeler yemesine neden olabileceği gibi PKK'nin Güney'deki etkinlik alanının daha da genişlemesine neden olabilir. Zaten şimdiden PKK, Güney'in birtakım şehirlerinde örgütlenmiş durumda. Kuzeydeki köylülerle ilişkisi de iyi görülüyor.

Hemen belirtmekte fayda var. TC'nin kuşak oluşturmaya kalkıştığı dağlık bölge insandan arınmış değil. Bombardımanlar yüzünden birçok köy boşalmış, ama bazı kasabalar ve köyler yerinde duruyor. Tam kestirmek olanaklı değil, ama 50 bin civarında insan yaşıyor buralarda. Bölgeyi boydan boya gezdim. Edindiğim izlenim TC politikalarının ve KDP'nin tutumlarının sonucu halkın PKK'ye yaklaşmış olduğu şeklinde. "PKK farklı" görüşü bütün Güney'e yayılıyor. PKK de bu sempatiyi iyi değerlendiriyor. Çatışanları barıştırmaya çalışıyor. Bu arada KDP hem TC'ye bir görüntü vermek, hem de PKK'ye yüklenmek üzere birkaç saldırı yaptı. Güney'de 5 PKK'liyi öldürdü. PKK bunun üzerine sorumluların cezalandırılması için üç günlük mühlet verdi. Bu üç günün sonunda da birkaç karşı vuruş yaptı. KDP taburları geri çekilmek zorunda kalırken PKK'ye görüşme teklifinde bulundu.

Bir film gibi...

Evet, Talabani'nin saldırısından sonra KDP'nin durumu daha da zor. 7 bin peşmergesi Saddam'a sığınmış, köylerden peşgerme topluyorlar. TC sahasında operasyonlar sürüyor. Sınırın en yakın noktalarında durumu izlemeye, anlamaya çalıştım. 6 gün önce Metina Dağı uçaklar tarafından yoğun bir biçimde bombalanıyordu. Karşı tepelerden bir film gibi seyrettik. Bu bombardımanlar sonucu bir milis ve bir köylü kadın yaralandı.

Askeri birimlere hiçbir şey olmadı. Hala soruyorum, bu kadar bomba ne için diye? Patlamayan bazı bombaların da patlayıcısını çıkarıp aldılar, tuzaklarda patlayıcı olarak kullanacaklarmış. Evvelki gün Çiyaye Reş dağına tırmandım. Burası sürmekte olan operasyon bölgesinin içinde kalıyordu. Silah seslerini duymak, atılan havanları izlemek mümkün oluyordu.

Burada karşı operasyonlara çok sayıda kadın savaşçı katılıyor. Çukurca'nın tepesinde bulunan askeri karakollara hiç çekinmeden yaklaşıp taciz atışları yapıyorlar. Gözleyebildiğim kadarıyla hiç kayıpları yok. Zaten sınırdan 40 katırlık kervanla geçip gittiklerini, karakollardaki askerlerin hiç müdahale etmeye yeltenmediklerini söylüyorlar. Bu bölgedeki operasyonlardan sonra haberlerde PKK'nin 120 kayıp verdiği belirtiliyordu. Operasyona katılanlara sordum. Kendilerinin üç kayıp verdiğini, buna mukabil ele geçirdikleri tepede 20 askeri ölü olarak bulduklarını ve buradan çok miktarda silah ve malzeme götürdüklerini anlatıyorlar. Tepede 200 kadar asker bulunuyormuş. Haberlerde verilen PKK kayıpları buradan alınan bilgilerle uyuşmuyor. Bölgedeki bütün haberleşmeyi telsizlerden dinleyebiliyorum. Her iki taraf da kayıplarını telsizden konuşuyor. Radyo-TV haberlerini izlediğimizde gerçekten şaşırıyorum. Kayıp rakamlarının çoğunlukla tersine olduğunu saptıyorum. Aslında savaşın bu biçimde sürdüğüne uzaktan bakınca ben de akıl erdiremiyorum. Ne var ki gözlemlerim ve kendi dinlediğim haberler durumun hiç de Türk radyo ve televizyonlarında verilen gibi olmadığını ortaya koyuyor.

İki taraf da birbirini dinliyor

Diğer yandan Kuzey'den aldığım bilgiler ve haberler de durumun buradan farklı olmadığı sonucunu veriyor. Sıkı bir haberleşme var. Daha dün telsizden askeri birliklerin haberleşmelerini dahi izledim. Nasıl diye şaşırmayın. Burada iki taraf da birbirini dinliyor, teknolojik olanak ve araçlar bunu mümkün kılıyor. Dün Çiyaye Reş'ten ayrılıp Güney'e yönelirken, Kobra helikopterleri gelip dağı bombardıman ettiler. Arazideki ağaçları yakmaktan başka bir işe yaramadı.

Anladığım kadarıyla bombardımanların ağaç yakma gibi etkili bir sonucu var, ama ormanı yakamıyor. Diğer bölgelerdeki hareketlerin de bu izlediğimden çok farklı olmadığını anlatıyorlar. Birçok durumda "operasyon" diye verilen haberlerin karakollara yiyecek taşıma operasyonu olduğunu söylüyorlar.

Gazeteci olarak bölgedeki gezim sırasında yaptığım görüşmeler ve gözlemlerim sonucunda kesin kanaatim odur ki, TC'nin güneydeki dağlık bölgede bir güvenlik kuşağı yaratma planlarının gerçekleşmesi mümkün değil. Şimdi neden "keşke TC girse" dediklerini daha iyi anlıyorum. Öyle bir hazırlıkları var ki, tuzaklar, mağaralar, girilme imkanı olmayan savunmalar...

Bırakın bölgeye yerleşmeyi, girmeyi bile neredeyse olanaksız hale getiriyor. Zaten PKK de güneye yapılacak bir operasyonun kendilerine yarayacağını gazetecilere açıkça söylüyor. Türk televizyonları buradan da izlenebiliyor ve verilen haberler insanlara inandırıcı gelmiyor. Onlar kendi gördüklerine ve yaşadıklarına bakıyorlar doğal olarak...

Bu bölgeye gelişimiz ve olayları yerinde gözlememiz sorunun barışçıl yollardan çözümünün kazanmış olduğu yaşamsal önemi ve aciliyeti daha iyi kavratıyor.

'Savaş lobisi' askeri çözüm peşinde koştukça PKK'ye olan desteği artırıyor ve hiç bitiremeyeceği bir savaşı yayıyor. Geçen zaman PKK'nin lehine işliyor gözüküyor. Türk halkı bu savaşta verdiği maddi ve can kaybının farkında değil. Bir gün şehit aileleri kendi aralarında haberleşme imkanına kavuşurlarsa nasıl bir aldatmacayla yüz yüze olduklarını anlayacaklar.

Şu anda telsizde operasyona katılan bir Türk askerinin intihar etmiş olduğu haberi verildi. Sonra da o sırada yanımızda bulunan birisinin "TV'de ağlayan şehit analarını gördüğümde savaşı sürdürdüğümüz için kendimi bu anaların gözyaşlarının baskısı altında hissediyorum" dediğini duyduk. Bizde bu baskıyı hissedecek kimseler yok mu? Üstelik TV'de görünenden çok daha fazla ananın ağladığı bir ortamda.

17.10.96 Zap Vadisi

13 Ekim'deki seçimlerde toplumsal muhalefeti FPÖ arkasına aldı

Avusturya'da sol yenildi, ırkçı parti zafer kazandı

Cemalettin EFE

Viyana - Avusturya'da geçtiğimiz 13 Ekim pazar günü yapılan Avrupa Parlamentosu ve Viyana yerel seçimlerinde "sol" ve "yeşil" partiler büyük bir yenilgiye uğradılar. Özellikle Avusturya sosyal-demokrat partisi SPÖ tarihinin en büyük yenilgisini alırken, temel politikalarından biri "yabancı düşmanlığı" olan ırkçı parti FPÖ (Hürriyetçi Parti) zafer kazanan taraf oldu. 1919'dan beri Viyana eyaletini ve belediyesini salt çoğunlukla yöneten sosyal demokratlar oyların yüzde 39.15'ini alabildiler.

Viyana Belediye Başkanı SPÖ'lü Haulp'ün kendisini partisinden ayrı göstermeye yönelik çabaları da yenilgiyi önlemeye yetmedi. 1991 yılında yüzde 22.54 olan oy oranını Viyana belediye seçimlerinde yüzde 27.94'e yükselten Jörg Haider'in partisi FPÖ, tasarruf paketi, özelleştirme ve "yabancılar sorunu" üzerinden yürütülen seçim kampanyasına egemen oldu ve seçmenleri istediği gibi yönlendirme başarısını gösterdi.



Avrupa Parlamentosu üyeleri için geçen pazar günü yapılan seçimde, oyların yüzde 27'sini alan ırkçı FPÖ lideri Jörg Haider.

Sosyal demokrat seçmenlerin önemli bir kesimi sandık başına gitmeyerek, bir kesimi de FPÖ'ye oy vererek SPÖ'yü ağır bir şekilde cezalandırmış oldu. Yapılan araştırmalara göre artık SPÖ geleneksel işçi partisi olmaktan çıkmış bulunuyor. İşçilerin yüzde 50'si bu seçimlerde ırkçı FPÖ'ye oy verirken seçimlerden iki gün sonra bir açıklama yapan Haider, "Biz artık Bruno Kreisky'nin mirasını devraldık, bizim partimiz işçilerle burjuvaziyi temsil eden ve bunları içinde bütünleyen parti durumuna ulaşmıştır" demek hakkını kendinde buluyor...

Çalışan kitlelerin sorunlarını demagojik bir ustalıkla seçim malzemesi yapan Jörg Haider, '95 Aralık ayında yapılan parlamento seçimlerinde yüzde 21.89 olan oy oranını bu seçimlerde yüzde 27.62'ye çıkardı.

Zafer neden FPÖ'nün?

FPÖ'nün seçimlerde başarılı olmasını sağlayan iki önemli etken vardı; birincisi AB üyeliğinin sokaktaki insanların gündelik yaşamına getirdiği sıkıntıları FPÖ çok iyi kullandı. Çalışan kitlelerin cebine el atmaktan başka bir şey olmayan 'tasarruf paketleri'ne karşı çıkan FPÖ hem milliyetçi tepkileri kışkırtıyor, hem de AB'ye etkili bir şekilde karşı olan tek büyük siyasi parti olarak görünüyordu. Aslında Avusturya Komünist Partisi ve 'Kızıl Viyana' seçim bloku da AB'ye karşıydı. Ancak politika büyük güçlerin belirleyiciliği altında geliştiği için komünistlerin ve Kızıl Viyana'nın zayıflığı, güçlerinin sınırlılığı geniş kitlelere seslerini duyurmalarını ve çalışan kitlelerin AB'ye karşı tepkilerinde siyasi bir alternatif olmalarını engelliyordu. Aslında aynı durum işçiler açısından da geçerliydi. İşçilerin yüzde 50'sinin sosyal demokratlardan yüz çevirmesi ve ırkçı, faşizan partiye yönelmesi yine bir bakıma alternatifsizlikten kaynaklanıyordu. Komünistler veya devrimci bir sol örgütlenme daha etkili ve ciddiye alınır bir siyasal güç olabilse işçilerin en azından bir kesimi için yönelecekleri siyasi alternatif olabilirdi.

Demagojik tarzda da olsa "tasarruf paketi"ne ve AB'ye karşı çıkan FPÖ toplumdaki korkulara ve gerici duygulara da çok iyi hitap etmesini bildi. Bu bağlamda "yabancı düşmanlığı" da doğrusu FPÖ tarafından çok iyi kullanıldı. "Viyana Şikago olmalı" veya "Oyunuzu FPÖ'ye verin ki, Viyana vatan kalabilsin" gibi açıktan yabancı düşmanı sloganlar partinin seçim sürecinde öne çıkardığı motiflerdi.

FPÖ'nün sanayi merkezlerinde ve SPÖ'nün kalesi durumundaki işçi merkezlerinde yüksek destek alması, sol ve entelektüel çevrelerce protesto oyları olarak değerlendiriliyor. Halbuki seçimden seçime bu kesimlerden aldığı oyların arkasının gelmesi, bir anlamda bu parti için kalıcı seçmenin de oranını yükseltmesi anlamına gelmektedir. Yığın halinde bu oyların tekrar geriye gitmesi artık olanaklı değildir. Sosyal demokrat parti zaten yıllarca yürüttüğü politikanın ürünü olarak Haider'i yaratmıştı. SPÖ her seçimde Haider'in oyları yükseldiğinde engellemek için onun talepleri ve önerileri doğrultusunda önlemler almakta ve yasalar çıkarmakta tereddüt etmiyordu. Örneğin Haider'in "yabancılar"la ilgili talepleri SPÖ tarafından hemen kabul edilerek son yıllarda Avrupa'nın en gerici ve ırkçı yasaları yürürlüğe konulmuştu. Ama SPÖ kendisini Haider'in önerilerine göre ayarladıkça, Haider'in oyları düşmedi, tam tersine yükselmeye devam etti ve bu seçimlerde zirveye çıktı.

Öte yandan geleneksel devletçi ve bürokratik yapısı dolayısıyla iktidardan düşmemek için her seçimde SPÖ daha da sağa kayıyor. İşçi, emekçi ve gençlerin hızla partiden uzaklaşmaları artık SPÖ'yü bugün tabanı ihtiyarlardan oluşan yeni bir sağ parti durumuna getirdi. Ayrıca Alman SPD'nin yıllar önce muhalefete düştükten sonra bir daha iktidarı yakalayamamış olması da Avusturyalı sosyal demokratları bir hayli korkutuyor.

Geçmişteki Nazi geleneğinin önemli kalıntılarını hala içinde "uyuyan yılan" olarak barındıran toplum psikolojisi Jörg Haider gibi karizmatik ve "Führer" olma iddiasına sahip bir politik kişilikle yeniden gündeme gelmiş durumdadır. Giderek güçlenen FPÖ için iktidar ufukta gözükmüştür...

Solun durumu

AB seçimlerine, Avusturya Komünist Partisi (KPÖ), SOV adlı Troçkist bir grupla ittifak yaparak katıldı. Aralık 1995'te yapılan parlamento seçimlerinde oylarını miktar olarak 3500 kadar artırmasına ve oranını yüzde 0.29'dan yüzde 0.47'ye yükseltmesine karşın, tabii ki sol hala ciddi bir siyasi alternatif olmaktan uzak. KPÖ'nün elde ettiği seçim sonuçlarının en önemli nedenlerinden birisi "sol" ve "kızıl" kavramlarının Avusturya toplumunda sosyal demokratlar akla getirmesidir. Sosyal demokrasinin yıpranması genel olarak solun yıpranması anlamına geliyor. Tarihinde Nazilere karşı mücadele olan Avusturya'nın en eski ve köklü partilerinden KPÖ'nün hakkını yememek gerekir. Solun birliğini sağlamak için gösterdiği çabalar da dahil olmak üzere KPÖ yenilenmek, değişmek için mücadele ediyor. Ancak bu süreç henüz yeterince ilerlemiş ve KPÖ'yü 1989 sonrasında sürüklendiği noktadan farklı bir konuma getirebilmiş değil.

KPÖ'nün dışındaki solun bir kesimi ise SPÖ'nün işçi sınıfından kopmasını, uzaklaşmasını kavramadan hala bu partiyi desteklemeye devam ediyor. Avusturya'da sol birlik tartışmaları ve girişimleri bir süredir yürütülüyor. Bu girişimlerden biri KPÖ ile tek tek kişilerin bir yıl önce gerçekleştirdikleri Kızıl Viyana Hareketi (Rotes Wien)'dir. Kızıl Viyana 13 Ekim'de Viyana eyalet ve belediye seçimlerine girdi ve 4202 oy alarak yüzde 0.57 oranında kaldı. Bu bloka göçmen kesiminden ÖDP taraftarları da adaylar düzeyinde güçlü bir şekilde katıldı.

Diğer bir birlik girişiminde ise ÖDP taraftarları, KPÖ, SOAL ve SOV'un da içinde olduğu tartışmalar Mayıs ayından beri sürüyor. Seçimler vesilesiyle biraz tavsamış olan bu çalışmalara önümüzdeki haftalarda devam edilecek.

Viyana paralel seçimleri

'Demokratie Für Alle' (Herkes İçin Demokrasi) adlı göçmen hareketinin öncülüğünde oluşturulan ve çeşitli siyasi parti ve kuruluşların da desteklediği "Burada yaşayan herkese seçme ve seçilme hakkı komitesi" nin düzenlediği sembolik anlamdaki paralel seçimler de 12 Ekim'de gerçekleştirildi.

İki ay süren kampanya sürecinde bir panel ve bir gecenin yanı sıra altı hafta boyunca sokaklarda kurulan bilgilendirme masalarında binlerce insanla yüz yüze ilişki kuruldu. Ayrıca afişleme yapıldı, broşürler dağıtıldı. 12 Ekim Cumartesi günü saat 8-12 arasında gerçekleşen seçimlerde 3'ü gezici olmak üzere Viyana'da kurulan 20 sandıkta 3 bin 158 kişi oy kullandı. Seçimler sonrasında 200 kadar göçmenin ve Avusturyalının katıldığı bir yürüyüşle kampanya sona erdi. Kullanılan oyların partilere göre dağılımı şöyle oldu:

SPÖ (Sos. dem.): % 35, ÖVP (Muhafazakar): % 2, FPÖ (Irkçı): % 2, GA (Yeşil): % 28, LIF (Liberal): % 6, BRW (Kızıl Viyana): % 21, Neutrale (Tarafsız): % 1, Geçersiz: % 5.

	13.10. 96 Avusturya Avrupa Parlamentosu seçimleri	%	17.12. 95 Avusturya Avrupa Parlamentosu seçimleri	%
Toplam seçmen sayısı	**5.800.624**	-	**5.768.099**	-
Verilen oy sayısı	3.898.404	67.21	4.844.248	97.68
Geçerli oy sayısı	**3.764.381**	**96.56**	**4.844.248**	**97.68**
SPÖ (Sosyal demokrat)	1.098.362	29.18	1.843.679	38.06
ÖVP (Muh.)	**1.114.425**	**29.60**	**1.370.497**	**28.29**
FPÖ (Irkçı)	1.039.833	27.62	1.060.175	21.89
LİF (Lib.)	**159.149**	**4.23**	**267.078**	**5.51**
Grü (Yeşil)	254.390	6.76	233.232	4.81
N (Tarafsız)	**48.309**	**1.28**	**53.184**	**1.10**
KPÖ (Komünist)	17.520	0.47	13.939	0.29

20 Ekim'de Nikaragua'da seçim var

Daniel Ortega: İlk turda seçilirim





Somoza diktatörlüğünün Sandinistler'ce devrildiği 1979'dan, yerini Violeta Chamorro'ya (yanda) bıraktığı 1990'daki seçimlere kadar başkandı. Ortega (üstte), 20 Ekim'de ilk turda seçilmeyi umuyor.

Küba'dan sonra 1979'da ABD'nin burnunun dibinde devrime öncülük eden ve Somoza'yı deviren Nikaragua halkının mücadelesini örgütleyen Sandinistler daha sonra emperyalist kuşatma ve müdahalenin sonucunda iktidardan uzaklaşmışlardı. Yapılan seçimleri Sandinistler'in karşısındaki cephe kazanmıştı, ama Sandinistler'in Nikaragua toplumundaki etkinlikleri devam etti. Örgütlü güçlerini muhafaza ettiler ve özellikle ordu üzerindeki hakimiyetlerini de kaybetmediler. Bu küçük ve yoksul ülkede 20 Ekim'de yapılacak başkanlık seçimlerinde eski devlet başkanı Daniel Ortega en güçlü aday görünüyor. Karışısında ise Somoza artığı Arnoldo Aleman var. Somoza gençlik örgütü yöneticisi olduğu belirtilen Aleman'ın kazanması Nikaragua'yı yeni gerilimlere ve çatışmalara sürükleyecek. Ama bu olasılık zayıf görünüyor ve Nikaragua halkı Ortega ve Sandinistler'i yeniden iktidara getirecek gibi görünüyor... Her şey pazar günü belli olacak...

*Daniel **BİRCHMEİER**'in Daniel Ortega ile yaptığı söyleşiyi **Deniz CANTÜRK** çevirdi.*

✻ Devrimin partisi Sandinistler'in 20 Ekim'de yapılacak seçimlerde kazanması mümkün. Yeniden Nikaragua devlet başkanlığına seçildiğiniz takdirde Washington'ın tavrı ne olur?

Ortega: ABD'nin tavrı taa 1989'da değişti. Başkan Bush savaş politikasından vazgeçti ve barış sürecini desteklemeye karar verdi. Ve o zaman biz Sandinistler'in çok açık ve net bir zaferi arkamızdayken görüşmelere oturmuştuk. Reagan'ın Nikaragua'daki barış sürecini bozmak ve Sandinistler'in kökünü kazımak politikası karaya oturmuştu. Başkan yardımcısı olarak bu politikayı yakından takip etmiş olan Bush'un Latin Amerika'daki Avrupalılar'la çok geniş uluslararası ilişkileri vardı. Ve Bush, bu politikanın olumsuzluklarının neler olduğunu kavradı. İktidara geldiği zaman bu politikayı değiştirmeye kararlıydı. Bundan dolayı Clinton ya da Dole'un kazanmasının yakın gelecekte Nikaragua politikası üzerinde bir değişiklik yapmayacağına inanıyorum.

✻ Her şeye rağmen hala belli bir dönemi ve belli bir politikayı temsil ediyorsunuz. Bugün birçokları için hala mevcut olan bu sembolden ABD'nin oldukça korktuğunu düşünmüyor musunuz?

Latin Amerika barış sürecinin ana motoru olmamız ve 1990 seçimlerinden sonra söz verdiğimiz üzere hükümeti bizden sonrakilere devretmiş olduğumuz gerçekliklerinin ABD'de hala var olan aşırı pozisyonların yanlışlığını kanıtlayacak güçlü argümanlar olduğunu düşünüyorum.

✻ Çok geniş bir koalisyonu yönetiyorsunuz. Yardımcınız, işadamı Manuel Caldera, hükümetinizde ekonomik kaynakları kullanma yetkisinde olacağı sözünü almış durumda. Eski kontracılara da bakanlık güvencesi ve sözü verildi. Bunların yanı sıra eğitim bakanlığı büyük olasılıkla Kilise tarafından ele geçirilecek. Geriye sizin kendi Sandinist düşünceleriniz için hala bir yer kalıyor mu?

Bugün ülkenin ve dolayısıyla devrimcilerin, Nikaragua'daki barış sürecini sağlamlaştırmak için istediği şey, bir ulusal uyum hükümetidir. Cephe, "Herkesin Hükümeti" (el gobireno de todos) olarak adlandırılacak ulusal bir hükümet kurmaya karar vermiştir.

✻ Dünyanın hiçbir yerinde, böyle bir "herkesin hükümeti" yok. Başkan olmanız, istikrar için zorunlu şeyleri sağlama açısından hayal kırıklığını engellemeyecek.

Belki bizim en büyük avantajımız, tecrübemiz 1979 ve 80'li yıllarda "Junta de Gobireno" adıyla ünlenen ulusal bir hükümet şekillendirdik. Ve başarısızlığa uğradık, geniş bir halk desteğine sahip olmamıza rağmen böyle oldu. Ama bu durumu ABD'nin büyük bir müdahalesi izledi. Bu, ulusal hükümetin yıkılmasını getirdi. O zamanlar ulusal bir programdan söz ediyorduk, ama bunu farklı yorumluyorduk. Bugün, bütün farklı ideolojik kökenlere rağmen hemfikiriz. Aşırı yoksulluk gözler önünde, keza işsizlik ve ekonominin harekete geçirilmesinin aciliyeti de...

✻ Başkan olarak, IMF ve Dünya Bankası'yla iş yapma zorunluluğunuz kaçınılmaz bir şey. Nasıl bir hareket alanınız var?

Bu, dünyanın realitesi. Para fonu da, Dünya Bankası da burada. Onlarla iş yapacak olmamız devrimci olmadığımız anlamına gelmez. Eğer alternatifi olsaydı, Dünya Bankası'nın ve IMF'nin politikalarını sorgulayabilirdik, ama şu anda böyle bir şey yok. Geriye birlikte iş yapmak kalıyor. Biz Birleşmiş Milletler'de de bir kısım devletlerin veto hakkına sahip olmaları dolayısıyla, dünyanın geri kalan ülkelerinden daha güçlü olduklarını da kabul etmek zorundayız. Birleşmiş Milletler'e karşı başka bir alternatifimiz var mı? Yok. Önce alternatifler ortaya konmalıdır.

✻ Yabancı yatırımcıların durumu nedir?

Ülkeyi yatırımcılara açmak zorundayız, başka alternatif görmüyorum. Ve neden bu kötülük olmak zorunda, diye kendime soruyorum. Bu (kötülük) iş alanı yaratacak.

✻ Ülkeden kaçan zengin Nikaragualıların kendi ülkelerinde yatırım yapmalarını sağlamak için bir planınız var mı?

Onlara istikrar garanti edilmek zorundadır. Gerçi bu konuda gerekli adımları attık, ama hala bizim Aşil topuğumuzu oluşturan mülkiyet sorunu oldukça önemli bir sorun olarak duruyor. Belli gruplar, münakaşalı mal varlıkları gasp ettiler. Böylece devrimden önce var olan toprak dağılımındaki adaletsiz durum yeniden kurulmaya çalışılıyor. Yatırımcılar, devrim tarafından inşa edilen modelin revizyona uğramasını bekliyorlar. Kamulaştırma sorunu açık olarak çözümlenmediği müddetçe, Nikaragualılar paralarını bizim ülkemize yatırmayacaklar.

✻ 1990'daki hükümet değişikliğine doğrudan bağlı olarak birçok Sandinist hemen kamulaştırılmış bir mal varlığını kendi üzerine kaydettirdi. Elimizdeki bilgilere göre yaklaşık 60 kişi evlerinin parasını ödedi. Siz, kendi eviniz için para ödediniz mi?

O zaman ödedim. Ben evimi tamamen normal, yasal koşullar çerçevesinde edindim.

✻ Birçok insan Ortega'nın zaferiyle genel askerlik hizmetinin yeniden düzenleneceğini düşünüyor ve bunun yine savaşa ve ölüme neden olacağından ürküyor.

Bu, seçim mücadelesinin ana temalarından birisi. Ama soru zamanla anlamını kaybediyor. Askerlik hizmeti savaşın ve ABD'nin saldırganlığının sonucudur. ABD tarafından desteklenen isyancılarla politik barış yaptığımız bir gerçek. Bu, insanları sakinleştiriyor. Ayrıca ABD de seçimlerin sonucunu kabul edecek.

✻ Armando Aleman'ın kazanması durumunda Somozacılık geri dönecek mi? Yoksa bu sadece solcuların bir propagandası mı?

Sanıyorum bu büyük bir istikrarsızlığa yol açar. Somoza'nın ulusal muhafızları, Somoza ailesinin üyeleri vs. hala bilinen beklentilerini koruyorlar. Kaybettikleri mevzilerini yeniden ele geçirmek istiyorlar. Burada olup- bitenleri nefretle değerlendiriyorlar. Nikaragualılar'ın çok büyük bir çoğunluğunun Somozacılar'ın geri dönmelerini kabul etmeyeceklerine inanıyorum.

✻ Somozacılar Miami'den geri döndükleri takdirde yeniden silaha sarılacağını söyleyen Cephe militanları var mı?

Sanıyorum ülke kendisini böyle bir gerilimin dışında tutabilecek kadar olgun değil. Gelişmelerin seyri bugün Nikaragua'yı sıkıntıya sokacak ve zarar verecek yönde.

✻ Aleman'ın çevresinde eski Somozacılar'ın olduğu ispat edilebildi mi?

Tabii ki. Onun en önemli danışmanları Somozacı'dır. Zaten kendisi de Somozacı gençlik örgütü Juventud Somozista'nın başkanıydı.

✻ Bu konuda kanıt var mı?

O bunu hiçbir zaman reddetmedi. Zaten bunu gittikçe daha sık kabul ediyor.

✻ Geçtiğimiz haftalarda yapılan kamuoyu yoklamalarında Aleman'la aranızdaki farkı bir hayli kapattınız. Bu seçimlerde ne kadar oy alacağınızı düşünüyorsunuz?

Biz ilk turda kazanacağımızı umuyoruz...

İnsan hakları; he



Şairin, "küçük kız/ bebeklerini kırdı sevgiden" dediği gibi, onlar ne zaman bir araya gelseler, birbirlerini, insanı kırarlar sevgiden... Sonra alıp başlarını kendi içlerine yolculuğa giderler... Sonra... İnsan mı, sevgi mi kestirilmezler. Sonra sevgi ve insan gelip konar şarkıların tellerine... Sonra; bütün sevgiler insan olur. Çoğalırlar...

Yeşim İŞLEGEN– Ümit ERKOL

'70'li yıllarda yaşanan petrol krizi ile doruk noktasına ulaşan uluslararası sermayenin krizinin yansımalarından biri de, sosyal devlet anlayışının terk edilmesidir. Devletin sosyal sorumluluklarından soyunduğu ve özelleştirmenin yaygınlaştırıldığı bu dönemde, bütün bu gelişmelerin yeni bir baskı dönemini de beraberinde getireceğini gizlemek için sivil toplum fikri egemenlerce tekrar gündeme alınmıştır. Aslında egemenlerin tasavvur ettiği sivil toplum, uluslararası sermayeye sınırsız özgürlükten başka bir şey değildir. Oysa ezilenler açısından sivil toplumun anlamı devletin ideolojik hegemonyasını kırmak ve özgürlükler için mücadele etmektir. Bu dönemde tüm dünya genelinde devletin küçültülmesi özgürlükçü bir fikir olarak yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. Gerçekten de devletler küçültülmüş, çıplak bir baskı aygıtına dönüştürülmüştür. Bu neoliberal dalganın esas hedefi ise uluslararası sermayenin çıkarlarının mutlak bir şekilde korunmasıdır. Bu çıkarlara aykırı her tür hak ve örgütlenme talebi bazen çıplak zor, bazen de entegrasyon projeleri ile bastırılmaya ve işlevsizleştirilmeye çalışılmaktadır. Yeni dünya düzeni olarak tariflenen bu sürecin Türkiye'deki ana operasyonu 12 Eylül 1980 darbesi olmuştur.

Karanlık bir dönemin başlangıcı olan bu tarih, her türlü toplumsal muhalefetin bastırıldığı, insan hak ve özgürlüklerinin tümüyle yok edildiği bir süreç olmuştur. Sömürünün, vurgunculuğun giderek arttığı bu dönemde ezilen sınıflara mensup milyonlarca insanı stabilize edebilmek için, ırkçı ve şeriatçı güçler teşvik edilmiş, sosyalizme yönelimin engellenmesi için bir yandan ideolojik abluka artırılırken, diğer yandan da en yoğun baskı ve yok etme politikaları sosyalistler üzerinde uygulanmıştır.

20 bin insan yaşamını yitirdi

Yaşadığımız coğrafya özgülünde Kürt halkının özgürleşme taleplerinin devlet tarafından şiddetle bastırılma çabası ve on yılı aşkın bir süreden bu yana süren savaş Türkiye'de insan hak ve özgürlüklerinin çok daha kötü bir noktaya gelmesinde en önemli etken olmuştur. Yirmi binden fazla insanın yaşamını kaybettiği, 35 binden fazlasının sakat kaldığı ve milyonlarcasının göçmen durumuna düştüğü, ırkçılığın ve şovenizmin tırmandırıldığı, savaş bütçesi nedeniyle milyonlarca insanın açlığa mahkum edildiği savaşa karşı yükselen mücadele karşısında devlet giderek baskı politikasını artırmaktadır.

Bütün bu gelişmeler içerisinde DKÖ'lerin durumları özel önem taşımaktadır. Türkiye'de ve dünyada bir dönem özel bir ilgiye maruz kalan kitle örgütlerinin beklentilerine karşılık verememesinin sonucu olarak bu alanda da büyük bir durgunluğun yaşandığını görmekteyiz. Klasik bir DKÖ'den farklı nitelikler taşıyan İHD için de benzer bir durum söz konusudur. Başlangıçta pek çok muhalifi bünyesinde barındıran İHD giderek daralmıştır. Bu daralmaya karşı, bunu önleyecek ciddi bir çalışma ve örgütlenme tarzı oluşturulamamıştır. Adeta daralmayı teşvik eden bir çalışma tarzı genel merkez ve pek çok şubede egemen tarz olmuştur. 1990'lı yılların başında birkaç şubede geliştirilen müdahaleci ve mücadeleci insan hakları savunuculuğu maalesef yerini özellikle son dönemde bürokratik, elitist bir tarza bırakmıştır.

Son dönemlerde toplumun temel gündem maddelerini oluşturan insan hakları sorunları karşısında toplumsal muhalefeti örgütlemek bir yana, çoğu kez birkaç şube dışında İHD bir faktör bile olamamıştır. İHD devletlerarası politika ve diplomasi aracı olmuş, geniş toplum yığınları ve uluslararası devletlerdışı muhalif alanla yeterli bağları kuramamıştır. Örgüte yönelik kurumsal bir bakış açısı, bütünlüklü kavrayış yoktur. Pek çok şube çalışmaz durumda olduğu halde bu sancı önemsenmemiş, çözüm yolları aranmamıştır. Gelinen noktada İHD işlevini yerine getirememekte, kendi asli alanına ilişkin çalışmaları platform ve kişilerin çalışmalarına terk etmektedir.

Diri muhalefet zemini

İnsan hakları mücadelesinin yeni dünya düzenine (YDD) entegrasyonu kişilerin ve kurumların niyetlerinden bağımsızdır. İkinci ve üçüncü dünya ülkelerindeki diri muhalefet zeminlerinden olan insan hakları mücadelesini insanlığın kurtuluşunu hedefler olmaktan çıkarmak, sınırlı hak taleplerinin kısır döngüsü içine hapsetmek, dünyanın egemenleri için sanılandan daha fazla önem taşımaktadır. Ve tahmin edilenden de çok yol alınmıştır. Kurumları proje tipi çalışmaya özendirmek, katedilen yolda uygulanan yöntemlerden biri olmuştur. Çok basit gibi görünen hatta avantajlı olduğu sanılan bu çalışma tarzı, örgütleri politik psikoloji, mücadele alanları ve yöntemleri açısından çok fazla etkilemiştir. Gelinen noktada, İHD dahil dahil pek çok örgüt devletlerarası toplulukların finansmanı ile ayakta durur hale gelmiştir. Finansman sorununu bu tarzda çözen bu örgütler, ters bir profesyonelleşme sürecine girerek, birer teknik büro halini alma yoluna girmiştir. Çünkü nihayetinde projelerin birer koordinatörü vardır ve belirli sayıda kişi proje çerçevesinde profesyonel olarak çalıştırılmaktadır. Dolayısıyla örgütün üyeleriyle birlikte, kitlelerle iş yapma ihtiyacı ortadan kalkmıştır. Bu durum zaten zayıf olan örgütlenmeyi daha da kötü bir noktaya getirmiştir. Ayrıca proje tipi çalışmanın egemen tarz halini almış olması, baştan o örgütün hangi alanlarda çalışma yapacağının belirlenmesi demektir. Çünkü Avrupa Birliği (AB) ve Birleşmiş Milletler (BM) o ülke için kritik olan insan hakları sorunlarına ilişkin projeleri desteklemekte çekimser davranmaktadır. Bu tarz çalışma, kişileri politik psikoloji açısından da etkileyerek konformizmi ve elitizmi kışkırtmaktadır. Bireylerin meşrulukları artık insan hakları mücadelesinin kitlesel zemininde sıcak mücadele içerisinde ne kadar yer alındığı ile ölçülmemektedir. Öteden beri batılılaşmayı– modernizmi daha fazla insanlaşma ve gelişme sayan kültürel doku da bu entegrasyon eğilimini güçlendirici etki yapmaktadır. Bu çalışma tarzı kişilerin günlük alışkanlıklarının da değişmesine neden olmuştur. Protokol özentileri ve örgütün kaynaklarının verimli kullanımını dikkate almaksızın uçakla seyahat ve bol yıldızlı otel tercihleri kişileri yabancılaşmaya itmiştir.

Yoğun kitlesel denetim

Dolayısıyla, biz kendimize güveniyorsak kimse bizi değiştiremez mantığı yanlıştır. Diri bir örgüt olma noktasından çok uzakta yoğun kitlesel denetime sahip olmayan örgütlerin her zaman ciddi biçimde etkilenme potansiyelleri vardır ve etkilenmişlerdir.

Kısa vadede bu projelerin hepsi tasfiye edilmeli, ekonomik bağımlılığın gizli yüzü açık bir sorun olarak tanımlanmalı ve uluslararası mücadelenin her türlü imkanı devletdışı örgütlerle ilişki içerisinde aranmalıdır.

Bütün gelişmeler İHD'nin yeniden yapılanmasını gerekli kılmaktadır. Çalışma ve mücadele tarzından ilkelerine kadar irdelenmiş bir kavrayışın yaşama g çirilmesi bugün her zamankind daha acil bir durumdur.

Demokratik kitle örgütlerinin en önemli işlevlerinden bir tane de toplumsal ilişkilerin demokr tikleştirilmesi ve kişilerin kendi lerini ifade edebilme ve yetenel lerini geliştirme doğrultusunda motivasyonlarına katkıda bulun maktır.

Bu doğrultuda adım atabilme nin ön koşulu ise kurum içerisi deki ilişkilerin demokratikleştir mesi, karar mekanizmalarının saydamlaştırılması katılımın ar rılması için gerekli mekanizma rın oluşturulmasıdır.

Dernek mekanizmaları devle örgütlerine benzer tarz-



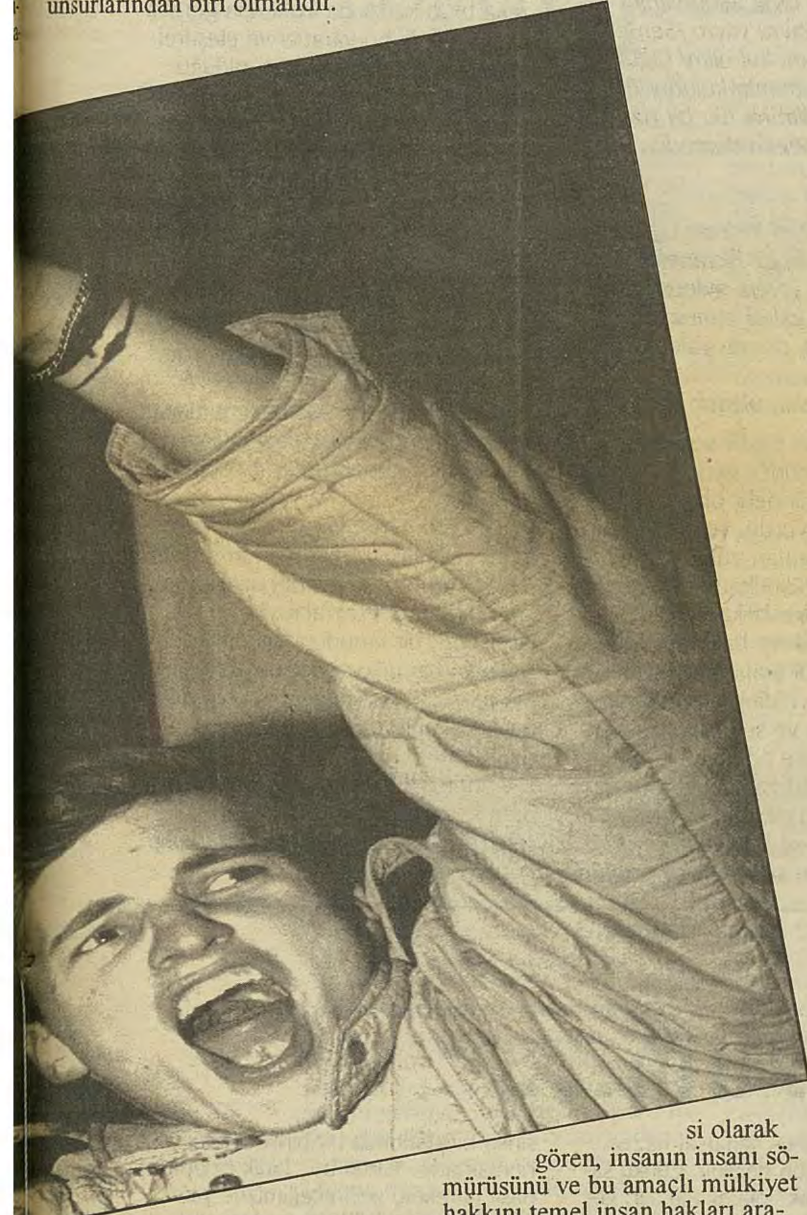
(ve iktidarın ye den üretildiği değil, tam aks bunların çözülmesini hedefley mekanizmalar olmalıdır. Bu sü cin gerçekleştirilmesi, elitizmi bürokratizmin çözülmesi, insa hakları mücadelesinin isimsiz rin mücadelesi haline dönüştür mesi yalnızca biçimsel mekani malarla sağlanamaz.

Bu bilinçle dernekte demok tik bir kültürün ve kimliğin ür tilmesi için mücadele edilmeli Böyle bir kültür ve çalışma ta nın oluşturulması için insan h ları mücadelesine daha geniş ğınları katmak, yığınlarla bul

zaman, her yerde, herkese...

mayı sağlayacak etkin mücadeleci pratiklere ağırlık vermek gereğinden hareketle insan hakları savunucuları ateşin düştüğü yerde olmalıdır.

İnsan hakları ihlallerini tespit ve rapor etme ve objektif belgelerle yerel ve evrensel ölçekte kamuoyunu bilgilendirme faaliyetinin ciddiyetine uygun bir çalışma tarzının önemini reddetmeksizin toplumsal muhalefetin aktif bir unsuru olmak ve insan hakları mücadelesi ve yeni hak talepleri için aktif bir toplumsal hareketlilik oluşturmak, sokağı özgürleştirmek çalışmanın ana unsurlarından biri olmalıdır.



Siyasal gruplarla sınırlanmayan bir mücadele

İHD devletlerden, hükümetlerden, parti ve siyasal topluluklardan, dini ve etnik örgütlenmelerden bağımsız bir kurumsallaşma ve insan hakları mücadelesi yürütmelidir. Siyasal grup ve partileri yok saymayan, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi için samimi çabaları olan kurumlarla özenli ilişkiler kuran, ancak kendisini siyasal gruplarla sınırlamayan ve siyasal kimlikler üzerinden tanımlamayan bir yaklaşımı benimsemelidir. İlkelerine sadık, objektif, güvenilir bir kurum olabilmek için azami dikkati göstererek, kısa vadeli toplumsal veya örgütsel çıkarlar için kendisini riske etmemelidir.

İHD temel olarak ezilen ve sömürülen sınıf ve uluslar ve azınlıkların, ezilen cins ve ezilen bireyin hak taleplerine sahip çıkar. Bu temel görevlerini yerine getirirken, tek tek bireylerin devlet aile, din gibi kurumlarla çelişkilerinde, insan hakları normları açısından hak ve taleplerini de savunmalıdır.

Zulme ve yoksulluğa karşı direnme hakkını temel insan haklarından birisi olarak gören, insanın insanı sömürüsünü ve bu amaçlı mülkiyet hakkını temel insan hakları arasında değerlendirmeyen bir anlayışı çalışmaları sırasında özenle korumalıdır.

İHD haklar arasında ayrım yapmaksızın, tüm halkların eşitlik ve özgürlük temelinde barış hakkını, ulusların kendi kaderini tayin hakkını temel haklar olarak savunarak, her türlü ırkçılığa ve ırkçı politikalara karşı mücadele etmelidir. İHD bugün barış ve insan hakları mücadelesinin temel gündem maddelerinden biri olduğu gerçeğinden hareketle, eşitlik ve özgürlük temelinde bir barışın sağlanması için mücadele ederken, barışın iki halkın barış istemine bağlı olacağı gerçekliğinin bilincinde, her iki halkı hedefleyen bir çalışma yürütmelidir.

İdamı, her koşul altında planlı bir cinayet olarak görmeli ve karşı çıkmalı, her yerde ve her koşulda, kime karşı yapılırsa yapılsın işkenceye karşı çıkarak, adil yargılanma ve savunma hakkını ödünsüz savunmalıdır.

İnsan hakları ihlallerini meşrulaştıran resmi tarih anlayışına ve resmi ideolojilere, insan hakları ve özgürlükler açısından eleştirel yaklaşım gösterilmelidir.

Ayrılıklarımızı yok saymadan...

Toplumun tüm muhalif kesimlerinin; demokratların, yeşillerin, komünistlerin, çevre hareketlerinin, ateistlerin, farklı cinsel kimlik sahiplerinin, azınlıkların, antimilitaristlerin, kadın hareketlerinin hak talepleri desteklenmeli, her görüş ve inançtan insan hakları savunucusunu, ayrılıklarımızı yok saymadan ortak bir amaç için bir arada tutan bir örgüt ortamı yaratılmalıdır.

Objektif olmak tüm çalışmalarının ortak özelliğidir. Bilgilerimiz ve bilgilendirmelerimiz, objektif gerçekliklere aykırı olmayacaktır. Müdahaleci ve meşruiyet zemininde geliştirilen mücadele tarzını, bilimsel inceleme ve araştırma ile birleştirerek olgunlaştırmalıyız. Teorik, akademik çalışmalarla insan hakları bilincinin yaygınlaştırılması için çaba da görevlerimiz arasındadır.

İnsan hakları ve özgürlüklerin temel olduğu bir toplumsal düzenlemenin bugünden başlatılan çabalarla oluşacağının bilincinde, özgürlük mücadelesi yürüten muhalif odakların geleceğin toplumunun öncüllerini bugünden yaratması gereğinin altını çizerek, muhalif iktidar odaklarının sivil halka yönelik iradi hak ihlallerine, muhalifler arası çelişmelerin şiddetle çözümüne eleştirel yaklaşılmalıdır.

Düşünce, inanç ve vicdan özgürlüğünde hangi gerekçe ile olursa olsun sınırlamalara ve çifte standartlara karşı durulmalıdır.

Uluslararası insan hakları sözleşmeleri ve ulusalüstü hukuk mekanizmaları insan hakları mücadelesinin önemli araçlarındandır. Uluslararası belgeler insan haklarını doğuran toplumsal mücadelelerin ürünü olması nedeniyle ilerici öz taşımaktadır. Fakat sonuç olarak dengelerin ürünü olduklarından sınırlılıklara ve aslında insan haklarını ortadan kaldıran, sömürüyü meşrulaştıran "hak" kategorilerine de yer tanımaktadırlar. Bu belgelerde insanın insanı sömürmesini meşrulaştıran bu haklar savunulmamalı ve insan hakları mücadelesi bu belgelerin sınırlılıklarını aşarak yeni hak talepleri gündeme getirilmelidir.

İHD toplumun gereksinimi olan model...

Akın BİRDAL

Her demokratik kurumun genel kurulları öncesi, birtakım tartışmaların olması doğaldır. Ancak bu tartışmalar, o kuruma zarar verici, yaralayıcı olmamalıdır.

Bizde de Genel Kurul öncesi böyle bir tartışma sürecinin başlatılmış ve sürdürülüyor olması, yeni çalışma döneminde yol gösterici olacaktır. Bu bağlamda SÖZ önemli bir işlevi yerine getirmektedir.

İHD, şimdi insan hakları hareketinin önemli bir yerindedir. Ancak, bu hareketin sınırlarının daha geniş olduğu da bilinmektedir. Türkiye'de siyasal yapılanmaların ve sivil toplum örgütlerinin yaşadığı yapısal sorunlar bizde de yaşanmaktadır.

Biz, yeni bir keşfin buluculuğu savında değiliz. Fransız devriminden bu yana insanlığın ortak mücadelesi sonucunda oluşan evrensel değerleri, belge ve sözleşmeleri ve Türkiye gerçekliğini temel alarak, bir mücadele hattı tutturmaya çalıştık. Bu hat üzerinde yürüyüşümüz de sürüyor. Bu kimilerine doğru, kimilerine yanlış gelebilir. Ama İHD'nin üyeleri nezdinde meşruiyetinin olmadığını söylemek gerçekçi değildir. İHD, hem üyeleri, hem de demokratik kamuoyu indinde tam bir meşruiyet kazanmıştır. Kimi çevrelerde İHD'nin çifte standartlı olduğu görüşü ise, İHD'nin iyi izlenemediğindendir. Bu da, egemen medya ile o çevrelerin bilgi edinme ve haber alma hakkından yoksun bırakılışının bir sonucudur. Ya da İHD'yi öyle görmek istediklerindendir.

İHD, toplumun gereksinmesi olan bir modeli, yani çok kimlikli, çok kültürlü bir yapıyı oluşturmuştur. Otoriter, baskıcı siyasi erke karşı, farklılıklarımızı bilerek kardeşçe, dostça birlikte çalışabileceğinin örneği verilmektedir.

Eğer İHD, bugün olması gereken yerde değilse, bunu sadece bugün yönetimde olanların sorumluluğunda da aramak doğru değildir. Bugün tartışmanın diğer bir tarafı da düne değin en üst düzeyde yönetimde bulunmuş arkadaşlardır. Ayrıca "herkes her şeyden sorumludur" sözü İHD"liler kadar, İHD sempatizanları ve dostları için de geçerlidir.

İHD'nin büyüme diye bir sorunu yok. Sorun kendisini anlatabilmektedir. Yeni dönemde de bu açılım ve kurumlaşmasını kotarabilecek bilgi ve deney birikimine sahiptir.

İHD'nin kurulmasını gerekli kılan nedenler ve koşullar bugün için de geçerlidir. Hatta insan hakları alanında yaşanmakta olan ihlaller günümüzde daha da artmıştır. İzlenmekte olan ekonomi politikalar rejimi onanmaz bir bunalıma sürüklemiştir. Bu çözümsüzlük hak ve özgürlüklere saldırıları sistematik bir duruma itmiştir. O nedenle geçmişte İHD'ye olan gereksinme, bugün çok daha fazladır. Biz bunun ayırdındayız. İşte bu nedenle de bütün farklılıklarımıza karşın, barış, demokrasi, insan hakları mücadelesinde birlikteliğin sağlanmasını ve ona yaşam verilmesini kaçınılmaz görmekteyiz.

İleri sürüldüğü gibi İHD, bir iktidar alanı değildir. Olamaz da. Çünkü İHD bir sivil toplum örgütüdür. Yasal ve yapısal olarak iktidar mücadelesi yapmaz. Kuruluş ve varlık nedeni olarak hak ve özgürlüklerin korunması, savunulması ve geliştirilmesi gibi bir rolü üstlenmiştir. Bugün insan hakları alanındaki teorik tartışmaların bir düzey kazanmasında İHD'nin katkısı yadsınamaz.

Sorun, İHD'nin insan haklarına evrensel ve bütünsel yaklaşımındaki temel anlayışına bağlı kalarak önceliğin ne olup olmayacağındadır. Bunu da ezilen emekçi halklardan yana duruşu ile ortaya koymuştur.

İHD'yi tek tipleştiremeyiz. İdeolojik, siyasal, kültürel farklılıklarımıza karşın yan yana duruşumuz ve birlikte çalışıyor olmamız önemlidir. Hak ve özgürlüklere en çok gereksinmesi olan ezilen Kürt halkının, azınlıkların ve emekçilerin özgür geleceği için ideolojik ve yapısal bir dünya görüşü ile örtüştürülen mücadele az mı önemlidir? Şovenizmin, ırkçılığın planlı bir yükselişine karşı, halkların hakları için, eşitlik ve özgürlükler için kotarılan bu birlikteliği insan haklarının geleceğine eklenmiş bir kazanım saymak gerekir.

Şimdi sol-sosyalist partiler bile monolitik bir yapılanmadan uzaklaşırken, İHD'nin de farklılığını zenginlik saymak ve birlikte mücadelesini anlamak gerekir. Kaldı ki biz, insanların "öteki" sayılmasına karşı çıkarken, kendi içimizde "öteki" yaratmamalıyız.

Peki, bütün bunlara karşı, süreç içinde bir tıkanma olursa ne yapılacak? Elbette ki soruna değin ikna yöntemi zorlanacaktır. Olmadı; o zaman bu kurumun organları işletilecektir.

Bundan herkesin istediği sonuç çıkmayabilir. Ama, bu sonucu kabul etmek gerekir. Ayrıca, insan hakları mücadelesi kişilere bağlı kılınmamalıdır.

Bu tartışmalar, İHD'nin geleceğine ilişkin yeni programatik hedefler, politikalar üretmelidir.

Tartışmaların İHD'yi daraltıcı olmamasına özen gösterilmelidir. Sanırım bu özeni de en çok derneğin kuruluşundan bugüne değin içinde yer almış olanların göstermesi gerekir.

Filiz ÖZDEM

Yollar, izbeler, türküler....



Dost meclislerinde türkü söylemenin de dinlemenin de tadı başkadır. Geçenlerde, ressam olmalarının yanı sıra inanılmaz bir şarkı-türkü "repertuvarına" ve deyiş, fıkra, atasözü bilgisine de sahip olmalarıyla ünlü dostlarım Aysu ve Kasım Koçak'la yaptığımız günübirlik bir gezide yol boyunca bana sundukları dinleti unutulur gibi değildi.

Sonbaharın tatlı renkleriyle doğayı kuşatmaya başladığı, güneşin kavurucu sıcağını yavaşça ılık rüzgarlara bıraktığı uzun, kederli bir gündü. Yol; köpeklerin, koyunların, ineklerin ve çocukların yer yer fotoğraf verir gibi belirdiği bir akışta, viran evlerin ve yoğun gübre kokulu bahçelerinde gülümseyen sarı ayvaların, kıpkırmızı masal elmalarının, boyunlarını bükmüş bordo kuşburnularla dolu ağaçcıkların salındığı köylerle bölünerek doğayı yara yara kıvrılıp gidiyordu. Gün; kurumaya bırakılmış turuncu mısır koçanlarının, yeşil kabuklarını terkeden cevizlerin, beyaza boyanmış tenekelerde boy gösteren rengarenk sardunyaların, elinde bastonu ve pejmürde giysileriyle günü adımlayarak dağı bayırı geçen köy "delisinin", küçük tabutlar gibi toprağa dökülen meşe palamutlarının, minik yabani mor çiçeklerin, şimdinin dışında bir zamanın günüydü.

Kurumakta olan yapraklara asılı kalan bir araba gürültüsü ve insan sesi... Çatlayan narların ve ağaçlara sarılan sarmaşıkların sesi... "Kitabi" olmayan, bozulmamış-ham imgelerin sese durmuşluğu... Hiçbir yapaylığı barındırmayan, ağlayan ama sulugözlü olmayan, öfkeli ama kararlı ve mert, çilekeş ve alçakgönüllü, saf ama bilge... Tepeden tırnağa sahicilik...

Bir bahçeye giremezsen /Durup seyran eyleme /Bir binayı yapamazsan /Yıkıp viran eyleme /Bir güzeli sevip de alamazsan /İsmini aleme destan eyleme...

diyecek kadar yazgıcı, uzlaşmacı, alçakgönüllü ve teslimiyetçi...

(kolay değil, öğrenip öğrenip duruyorduk, terbiye ediliyorduk, eğitiliyorduk, bir yanımızda despotik ve baskıcı bir gelenek yaşamın her alanında dağlayıp duruyordu bizi, isyanı beslediği kadar teslimiyeti de besleyen... Sevinci köreltti̇ği kadar acıyı semirten ve boyun eğdirmenin her bir yolunu inceden inceye gözeten...)

Yavru yavru /Huma kuşu yükseklerden seslenir /Oğul /Yar koynunda bir çift suna beslenir/ Yavru yavru /Sen ağlama kirpiklerin ıslanır/ Oğul ben ağlim ki deli gönül uslanır /Yavru yavru/ Sen bağ ol ki ben bahçanda gül olim/ Oğul layık mıdır yanim yanim kül olim/ Yavru yavru /Sen efendim ben kapında kul olim/ Oğul Koy desinler bu da bunun kuludur /Bilemezsin demedim mi /Bu bir rıza lokmasıdır /Yiyemezsin demedim mi

ya da

El vurup yaremi incitme tabib /Bilmem sıhhat bulmaz hicraneler var / Dert vurup da yarem eylersin derman /Her can kabul etmez viraneler var /Vay dünya, dünya, yalansın dünya

/ Yalan ile yalan olansın dünya

diyecek kadar mistik ve bilge...

(derinlik , düşünce ve yoğunlaşmaya yer yoktu gündelik olanın içinde. bize hız gerekiyordu. ve biz yorgunduk, vitamin hapları yutup duruyorduk daha çok tüketilmek için. ruhlarımızı yitirip, gölgesiz kalıyorduk...

oysa sim, ipek ve bakır bile konuşuyorlardı kendi aralarında: "gidelim, diyorlardı, loş ve dingin evlere gidelim. barışıklığın ve sevdanın boyverdiği bahçelerinde adı unutulmuş bitkilerin büyüdüğü zamanlara dönelim. ılgın ağaçlarının dibinde yumuşak sesli insanların söyleştiği ve seviştiği günlere gidelim. sahici ellerin birbirini tuttuğu, annelerin gülümsediği, çocukların oynaştığı; dostların dost, sevdalıların sevdalı, insanların insan olduğu kirlenmemiş, kopmamış, tükenmemiş, yabancılaşmamış o dünyaya...")

aslında ruhlarımızı bir başka dünyaya saklamak istemeyecek kadar çok seviyorduk bu dünyayı. ama neden bu kadar tıkız ve tizdik?)

manda yuva yapmış söğüt dalına /yavrusunu sinek gapmış gördün mü?

diyecek kadar gerçeküstücü ve ironik...

(değil mi ki gerçeklere başka türlü bakabilmek, yaratıcılık için gerekli zeka bir o kadar da ironi için gereklidir... kaldı ki bu yaratıcı ve eleştirel zeka son derece devrimci olduğu için, o ölçüde de tehlikelidir... iyisi mi bunu unutmak gerekir... zaten hiçbir düzen sivriliklerden hoşlanmaz... döndüğümüz her köşede koca törpüler bekler bizi... yasak olarak, kural olarak, günah, ayıp, tehlike, dışlanma olarak, yalnızlık ve karabasan, sevilmeme, itilme, anlaşılmama olarak, suç ve ceza olarak...

oysa düşler yazmak gerekiyordu. öğle sıcağında gezinen yılanın bir masanın içgekişini duyması; patlayan yanardağların bir çocuğun açlığının gurultusunu dinlemesi ve bunun için ilenmesi;

çatlayan narın, bir annenin memelerinin çağıltısını suyunun kırmızılığında biriktirmesi; kıvrılarak uzayan yolların bir kitabın sayfalarıyla yer değiştirmesi; bir umudun bin acıya, bir sevincin bin gözyaşına, bir açıklığın bin maskeye, bir güvercinin bin bombaya dokunması ve değiştirmesi gerekirdi...)

ve her şeye karşın koyaklardan, dere kenarlarından, obalardan yükselen türküler kentli duvarlara çarpıp duruyordu...

Oğuz ÖZDEM

Us ile dünya arasında uyum...

Daha önceki yazımı "sanat penceresi kapalı olan kitle karşısında sanatçı ne yapabilir" sorusuyla bitirmiştim. Doğal ki bu soru yeni bir soru değil. M.Ö'nin toplumlarından M.S'nın yirminci yüzyıl toplumlarına kadar geçen süreçte sanatçının, aydının, emekçinin vb. rolü, ne yapacağı az çok belirlenmiştir. Buradaki sorunun kendini gerektirdiği nokta, ülkemiz "sanatsız" toplumunun sanata karşı direniş gösterişinden kaynaklanıyor. Sanatla edebiyatla iç içe olmuş bir toplumda sanatçının görevleri, yaptıkları daha kolay belirlenir; ama kitapların, dergilerin tirajları üç yüz, beş yüz gibi rakamlarla anılıyorsa o ülkede ciddi bir sorun var demektir.

Sınıflı, parçalı toplumlarda sanatı, sanatçıyı toplumsal bağlarından koparıp, "kendi adlarıyla anmak, değerlendirmek soyut kavramlar içinde boğulmak demektir. O yüzden sanatçıyı durduğu noktadan değerlendirmek gerekir. B. Brecht'in, 'Tüccarın Türküsü'ne baktığımız zaman bu noktayı görebiliriz: "Ben nereden bileyim pirincin ne olduğunu?/ Bilen kimdir, ben nereden bileyim? Hiç bilmiyorum pirincin ne olduğunu/ Pirinç kaça satılır, bir onu biliyorum."

Bir kapitalistin sanata bakışı pirince bakışından farksızdır. Onun için nesneler toplumsal ilişkilerinden soyutlanmış bir metadır. Sanata ve sanatçıya da bu açıdan bakacaktır. Ve sanatçıyı "sanat için sanat" kavramıyla somutlamaya çalıştığımız "üretim için üretim"e zorlayacaktır. Böyle bir sanatı savunan sanatçının tek ölçütü piyasa değeri olan "güzellik" üretmek olacaktır. Bu durumda oluşan çelişkiye dikkat çekmek istiyorum. Tek ölçütü güzellik (estetik olgunluk) olarak aldığımız zaman sanat tüketicisinin (kapitalistin) de inceltilmiş bir sanat zevkinin varlığını kabul etmiş oluruz. Gerçekte öyle midir? Her şeyden önce paranın estetiğiyle (!) oluşan bir ruhun sanatsal hazza ulaşması mümkün değildir. Çünkü sanat insanı "çıplak" olarak ele alır; geliştirmek, yüceltmek ister. Buysa sömürdüğü, ezdiği insanlarla var olabilen bir kitlenin ruhuna ters düşer. Onun sanatla alışverişi insansız bir sanatın oyuna dönüştürülmüş lüksüdür. Gözardı ettiğimiz asıl yaklaşımı da ideolojiktir; kendi konumunu sarsmayan, devamını öneren sanatı benimsemek onun asıl karakteridir.

Şimdi sanata kapalı kitle olarak nitelendirdiğimiz; anlatımı kolaylaştırmak için "biz" diyeceğim; emeğiyle geçinen, tüccarın bilmediğini bilen kesime gelebiliriz. Biz; pirinci toprağıyla, suyuyla biliyoruz, bilmediğimizse tüccarın tersine onun kaça satıldığıdır. Gene kentlerde, fabrikalarda parçalanmış, makinaların dişlisi konumuna düşmüşüz. Ürettiğimiz malın ne olduğunu bilmeden, iş arkadaşımızdan uzakta çalışıyoruz. Öz olarak çizdiğim bu kesimin bilinçaltında bir birlik özlemi barınmaktadır. Sorun bu "birlik özlemi"ni nasıl harekete geçireceğimizde yatmaktadır. "Topluluk (diyor Novalis) çokçuluk bizim özümüzün ta kendisidir. Bizi baskı altında tutan zorba güç kendi iç tembelliğimizdir. Biz etkinliğimizi geliştirerek kendi alınyazımızı yaratacağız, usumuzla dünyamız arasında bir uyum kurabilirsek."

Novalis'in bu saptamasını konumuza taşırsak, sanatçı-toplum birlikteliğine de yönelmiş oluruz. Toplumsal ilişkiler hem birey, hem de toplum olmaya kapalı değildir. Ürettiğimiz kağıtların kimlerin elinde, nasıl tüketildiğini bilirsek sanatçıların üretimine daha kolay ulaşırız; "kendi iç tembelliğimizi " ancak böyle kırabiliriz, çünkü hayat bir imge değil gerçektir.

Bu gerçek içinde kendi içimizdeki "gizli sanatçıyı" ortaya çıkartabilirsek, "O"nun buluşacağı sanat ve sanatçı da kolayca belirlenir.



Gençlik partiye ne kadar 'yakın'...

BGÖ fikrini savunan arkadaşların parti ile mesafeli durdukları propangandası tamamen asılsızdır ve içeriğe değil, biçime takılan anlayışın uzantısıdır.

Kurtuluş ARIKÖK

ÖDP Gençlik Forumu 21-22 Eylül tarihlerinde geniş katılımlı, yoğun gündemli olarak gerçekleştirildi. Forumun ardından tartışmanın ve değerlendirmelerin devam etmesi sevindirici. Öncelikle böyle bir forumun ne kadar gerekli olduğu ortaya çıkıyor. Ancak forumda ve sonrasında Söz'de yer alan değerlendirmelerle ilgili birkaç konuya açıklık getirmek gerekiyor.

Forum değerlendirilmesinde dikkate değer iki önemli yönelim farkı ortaya çıkmıştır. Birincisi, gençliği (işçi gençlik, işsiz gençlik, öğrenci gençlik vs.) politik olarak anlamlı bir bütün olarak değerlendiren ve yansımasını Bağımsız Gençlik Örgütü'nde (BGÖ) bulan anlayış. Gençlik diye bir kategoriyi reddeden ve yansımasını parti gençlik komisyonlarında bulan anlayış. İşte bütün değerlendirmeler ve tartışmalar bu iki farklı anlayış üzerinden gelişmiştir.

Forumda BGÖ savunucuları 151 imzalı metinle, Gençlik Komisyonu savunucuları ise 60 imzalı metinle düşüncelerini ve desteklerini somutlamışlardır. Tüm bu tartışmalar sırasında yoğun olarak yapılan, BGÖ fikrini savunan arkadaşların parti ile mesafeli durdukları propangandası tamamen asılsızdır ve içeriğe değil, biçime takılan anlayışın uzantısıdır. Forumun düzenlenme aşaması bile bu iddiayı boşa çıkarmaktadır. Çünkü forumu düzenlemeye karar verenler, bu işin bütün teknik, pratik sorumluluklarını üstlenenler ve ÖDP'li gençleri ilk kez bir araya getirenler BGÖ fikrini savunan arkadaşlardır. Bunun nedeni de çok açıktır: Böyle bir forumu düzenlemek için bir ihtiyaç ortaya çıkmalıydı ve somut sorunlarla karşılaşanlar, gençlik alanında faaliyet gösterenler bu ihtiyacı hissedebilirlerdi ve öyle de oldu. "Düzenlemişken gideyim de görüşlerimi açıklayayım" anlayışından ziyade, pratik bir sonuç elde edebilmek ve hayata müdahale edebilmek için bu forum kullanılmalıydı.

Forum'da çok konuşanlar şimdi nerede?

Forum öncesinde hiçbir çalışmaya katılmayan, forumda sıkça söz alıp ÖDP'lilikten bahseden arkadaşların çoğunu, forum sonrasında da gençlik tartışmaları içinde, Koordinasyonlar'da, kısaca alanlarda göremedik. Ve BSP zamanından beri yaşadığımız bu samimiyetsizlik iyiye canımızı sıkmaya başladı. Yani asıl sorun mücadelenin içinden yaşama müdahale etmek isteyen anlayışla (BGÖ), teorik birtakım referanslarla yaşamı teorikleştirmeye çalışan anlayışın karşı karşıya kalmasıdır. Sorun böyle ortaya konunca, gençliği bir kategori olarak bile tanımayanlarla gençlik alanında anlaşabilmek uzlaşabilmek olanaksızdı. Tartışmalarda Koordinasyonlar'da çalışma fikri herkesçe kabul görmüştür. Geçmişteki tartışmalar düşünüldüğünde, bu bile olumlu bir gelişmedir. Ancak bu görüş değişikliğinin en önemli nedeni yaşamın bu gerçeği kanıtlamasıdır. Yaşam, öğrenci gençliğin örgütlü bağımsız mücadelesinin kitlesel, meşru ve militan bir hareket yaratacağını ispatlamıştır. Ve ne yazık ki birçok partili arkadaşımız ancak bu noktadan sonra Koordinasyonlar'a ikna olmuştur. Yaşam bize bir şeyler ispatladığında hareket kendini somutladığında, sosyalistlerin olaya katılması üzücü bir gelişme. Çünkü yaşamı değiştirmekten, olaylara müdahale etmekten söz edenler bu gerçekleri kendileri yaratmak, yaratılmasına öncülük etmek zorundadırlar. Dolayısıyla bugün gençliğin bütününü kapsayan (işçi- işsiz gençlik, öğrenci gençlik) bir hareketten söz ettiğimizde, reddedilmesini anlamak zor geliyor. Bu hareket başka odaklarca yaratıldığında konuya müdahil olmaya çalışmak ikameci ve kolaycı bir politik tarz olacaktır ki, ÖDP'liler asla böyle bir tarza teslim olamazlar.

Başlık sahibine iade edilir

Söz dergisinde iki hafta üst üste çıkan yazılara da değinmek gerekiyor. 85. sayıda Setenay Doğay imzalı yazının başlığı ('Hepsi okumuş çocuklar, politikayı da öğrenecekler') tamamen genotokratik bir anlayışı yansıtıyor. Gençliği yeninin yaratıcısı, militan bir hareketin olmazsa olmaz koşulu gören, genotokrasinin yıkılmasını amaçlayanlar için kabul edilemez bir anlayıştır. Başlık sahibine iade edilir.

Yine aynı yazıda daha önceden açıklanan gündem maddeleri ile forumdaki gündem arasında uyuşmazlık olduğu ifadesi gerçeği yansıtmamaktadır. Haber yazılırken, haberin kaynağından doğrulanması gerektiğini hatırlatmak gerekiyor. Sekretarya ve iletişim kurulları hiçbir zaman öngörülen ve önerilen gündemler olmadı. Bu konuda Ankara ÖDP Gençlik Forumu bültenleri incelenebilir. Aynı yazıda BGÖ'den Koordinasyon anlaşıldığı ifade edilmiştir ki bu da yanlış. Forumda ağırlıklı bir eğilim, Koordinasyon'u, üniversiteli gençlik alanında BGÖ'nün bir ayağı, şimdilik en sahici ayağı olarak ifade etmiştir. Tartışmalara işçi gençliğin yeterince katılmaması bir eksikliktir. Forum öncesinde bu eksiklik giderilmeye çalışılmış, ancak yetersiz kalınmıştır. Bu duruma vurguyu da en çok BGÖ taraftarları yapmıştır. İkinci toplantıda bunun giderilmesi gerekir.

Ertuğrul Kürkçü'nün röportajı ise benim için tam bir hayal kırıklığı oldu. Bir forumun sadece kulislerden değerlendirilemeyeceği, toplantının bütününün değerlendirilmesi gerektiğini Ertuğrul Kürkçü'ye anımsatmak sanırım ukalalık olmaz. Ertuğrul Kürkçü'nün, "ÖDP'li öğrencilerin bir kısmının üniversitede ÖDP'li kimliklerini bir yana bırakmakta yarar umdukları anlaşılıyordu" saptaması BGÖ'yü savunan arkadaşları hedeflediği için üstümüze alındık.

ÖDP'liliğin ayırıcı yanları

Söz konusu olan ÖDP kimliğini gizlemek değil, aksine bu kimliğe sıkıca sahip çıkmaktır. ÖDP'liliğin ayırıcı yanları, çoğulculuk, alanın farklı renklerini içerme, başkalarının meşruiyetini tanıma ise, savunduğumuz BGÖ anlayışı, ÖDP'nin gençlik alanında yeniden üretilmesinin biricik yoludur. ÖDP'nin bugünkü ulaştığı etkiyi bir an önce derlemeye çalışmak, ÖDP kimliğine vurgu yapıldığı söylenerek, alelacele ÖDP gençlik örgütünü yaratmayı istemek, mücadelede olmayanların, kendilerini var edebilecekleri bir alan yaratma çabasından başka bir şey değildir. BGÖ'yü savunan gençlerin hepsi kürsüden, parti çalışmalarına katılmanın gerekliliğini vurgularken, büyük kısmı da pratikte bugüne kadar bunu kanıtlamışlardır.

Dev-Genç tartışmalarına gelince. Forum'da Dev-Genç'e gönderme yapan arkadaşların ne demek istediği aslında çok açık: Oligarşik devletin saldırılarının yoğunlaştığı, baskının, şiddetin, militarizmin, şovenizmin yaşamın her alanına yayıldığı bugünlerde, bu ablukayı militan, meşru, devrimci bir gençlik hareketi parçalayabilir. Bunun Türkiye'de tarihsel referansı Dev-Genç'tir. Söylenmek istenen bu kadar açık ve bundan rahatsız olmak anlamsızdır.

Dev-Genç'i anan arkadaşların ÖDP'nin reformist olduğu ve ondan ayrılmak gerektiği yönünde düşünceleri yoktur ve böyle bir görüş dile getirilmemiştir. Aksine geçmişte Dev-Genç'in önemli handikaplarından birisi böyle güçlü bir gençlik hareketine sınıfsal perspektif sunabilecek siyasal bir odağın olmaması idi. Bugün ise bu iddiada ülkede oldukça fazla odak vardır ve dolayısıyla tarih tekerrür etmeyecektir. Yeniden vurgulamak istiyoruz ki; ÖDP'yi TİP'e, bugün yaratılmak istenen gençlik hareketini de Dev-Genç'e benzetip, bu tür bir benzerlikten dolayı Bağımsız Gençlik Örgütü'nü savunmuyoruz. Aksine ÖDP kimliğini hiç gizlemeden, gençlik alanında bu kimliğin yeniden üretilmesinin bir olanağı olarak BGÖ'den bahsediyoruz.

Sonuç yerine;

Kavga özgürleştirir, özgürlük sokaktadır.



'Sıçrama yapmak zorundayız'

ÖZGÜRLÜK VE DAYANIŞMA PARTİSİ

Gaziosmanpaşa 1 milyonu aşkın nüfusuyla İstanbul'da işsizlik oranının en yüksek olduğu ilçelerden birisi. İstanbul'un varoşlarından biri olan bu ilçe yoksulluk ve etnik-sosyal çelişkileri yoğun olarak yaşıyor. Devlet güçlerinin sürekli baskı altında tuttukları Gazi Mahallesi de bu ilçeye bağlı. ÖDP'liler yoğun işsizlikten ötürü, kahvehane ve birahanelerin de oldukça bol olduğunu belirtiyorlar. ÖDP ilçe örgütünün 130 üyesi bulunuyor. 13 kişiden oluşan ilçe yönetim kurulu her hafta toplanıyor; üye toplantılarına ise ortalama 30 kişi katılıyor. Gazi Mahallesi, Pazariçi ve Karayolları mahallelerinde değişen sayılarda komiteler oluşturulmuş bulunuyor. Gaziosmanpaşa'lı ÖDP'lilere diğer ilçelere sorduğumuz soruların benzerlerini sorduk. Yanıtlarda da benzerlikler göreceğinizi düşünüyoruz.


Ali Rıza Taşkara ve Halil Aktemur

Vehbi ERSAN

ÖDP'ninİstanbul'daki ilçeleriyle yaptığımız söyleşilerde aşağı yukarı benzer sonuçlar çıkıyor. Partinin politika gündemi belirleyecek politikalar üretemediği en çok dile getirilen eleştiri.Sizce ÖDP'de en temel problem nedir?

Halim Aygül (özel bir kuruluşta pazarlama sorumlusu): Bizim iddiamız gündemi belirlemek. Oysa geçtiğimiz süreçte bunu başaramadığımızı görüyorum. Bazı olaylarda geç kalıyoruz yahut da kuyruğuna yapışıyoruz. Kuruluş sırasındaki coşkunun yerini yavaş yavaş bir karamsarlığa bıraktığını görüyorum. Yan yana geldik ama bundan sonra ne yapacağız, diye karamsarlık. Partiye sıcak bakan insanlara ulaşamama gibi bir derdimiz var. Diğer ilçelerle aynı sıkıntıları yaşıyoruz. Bir etkinlik olduğunda, katılanlar genelde aktif olan insanlar, yönetime seçilmiş insanlar oluyor, diğer insanları katmakta güçlük çekiyoruz. örneğin bugün bir bildiri dağıtma eylemi vardı, kimse yok. Biraz özverili olmak gerekiyor. Her alanda, emekçilere, işçileri, öğrencilere, emeklilere yönelik somut projelerimiz olması gerekiyor. Nemalarla ilgili somut çalışmamız oldu. Orada sanki bir kıpırdanma hissettim, biraz da mutluluk duydum. Biz demek ki bir şeyler yapabiliriz diye. Pratik işleri önümüze koyup başardığımızda büyük bir güven geliyor. Bu pratikleri yaşama geçirebilirsek, inanıyorum ki o insanlar bizi destekleyecek.

Ali Rıza Taşkara (planlamacı): Birçoğumuz legal platformda, partide çalışmış insanlar değiliz, deneyimimiz yok. Geçmiş farklı gruplardan geliyor olmanın yarattığı önyargılar var, organikleşememek problemi var. Bunlar, birlikte üretime engel olan şeyler. Toplumun ve solun kendisinin yaşadığı çok ciddi bir yabancılaşma var. Bu yabancılaşmayı ortadan kaldıramadıkça, yaratıcı olamayız. ÖDP'nin programından etkilenip sempati duyan birçok genç insan ÖDP'nin içinde olan, bu ülkeye yıllarca emek vermiş insanlardan daha olumlu noktalardalar, önyargılı değiller, bugünü yaşıyorlar, nesnellikten etkileniyorlar, öznellikleri de çok öznel değil, daha kabul edilebilir noktada. Ben bu anlamda kimsenin partiyi kendi tekelinde görmemesi gerektiğine inanıyorum. Parti kamuya sunulmuş bir yapı, geniş bir platform olarak kabul edilmesi gerekir. Yeni insanlara çalışma alanları yaratmak zorunluluğumuz var. Toplumdaki bilgi tekeline, sömürücülüğe nasıl son vermek istiyorsak, kendi örgütlenmemiz içinde de bunun önüne geçilmesi, eşit insanlar olmamız gerekir. Alışageldiğimiz hiyerarşi olmamalı. Daha yatay, herkesin eşit olduğu, parti kimliğinin yaratacağı bir hiyerarşi olabilir. Ben ÖDP'nin önündeki siyasi meseleleri önemsemiyorum, ahlaki meselelerimiz var. ÖDP'yi Türkiye'de bugüne kadar yaşanılmış siyasi kültürden daha farklı parti haline getirebilmemiz gerekiyor.

Halil Aktemur (öğretmen): Eylülden bu yana yoldaşlık ilişkilerinin zedelendiği bir güvensizlik var. Parti içindeki bileşenler olsun, tek tek bireyler olsun, yoldaşlık ilişkisini sonuna kadar yaşamalı ki hayatın her alanında ortak mücadeleyi geliştirsin. Geçmişi hatasıyla sevabıyla değerlendirmek lazım. Geçmişte çok olumlu deneylerimiz var, bunlardan da referans alarak yeniden, ilerici bir şekilde hayata müdahale etmek gerekiyor. Hayata müdahale edemezsek sesimizi duyuramayız. Bu, mevcut bileşenlerin potansiyelinin sosyal pratik üzerinden açığa çıkarılmasıyla olur. Bunun dışında politikaların netleşmesi gerekyor. örneğin Kürt sorunu, Türkiye'nin en önemli sorunu.

Ahmet Korkmaz (öğretmen): BSA, BSP ve şu anda ÖDP. Bunlar birbirini tamamlayan süreçler. Geçmişteki birlik anlayışının reddi sözkonusu. Fakat bu, çoğulcu bir zeminde farklı kimliklerden gelen insanların bir arada politika


Recep Güler

yapmasının zorluğunu da getiriyor. Geçmişten gelen reflekslerimiz var. Politik görüşlerimize uygun olmayan görüşler ileri sürüldüğü zaman karşı refleksler ortaya çıkıyor. Bu da politika yapmayı tıkayan etmenlerin başında geliyor. İdeolojik birlik sağlanmayacak, kimse de var olan teorilerinden vazgeçmeyecek kısa sürede. Ama bu parti programatik bir birlik sağlamak zorunda bu. Bu konuda atılacak adımların çok önemli olduğunu düşünüyorum. Birincisi bu. İkincisi, örgütsel form meselesi. Bu, uluslararası planda da yeni yeni deneniyor.

Recep Güler (konfeksiyon işçisi): Türkiye'de ÖDP'nin veya ÖDP'ye benzeyenlerin yaptıkları politikaların yeterli olmadığına inanıyorum. Söylemlerin artık insanlara bir şey ifade etmediğini düşünüyorum. Nemalarda ilgili bildiriler, afişler hazırlanmış, inanın ben sokakta hiç kimsenin o afişlerden etkilenip, bir şeylerin değişebileceğini görebileceklerine inanmıyorum. Gençlik, özellikle Gaziosmanpaşa gençliği, gerçekten yaşamdan hiçbir beklentileri yok. Medyanın onlara dayattığı günlük bir yaşam biçimi var. Geleceklerine ilişkin sorunları çözebilecek, hiçbir kurumun veya politikanın olmadığını düşünüyorlar, çoğu intihar psikolojisiyle yaşayan insanlar. ÖDP herşeyden önce bu insanlara ulaşmanın yeni bir biçimini bulması gerekiyor. ÖDP'nin bunu gerçekleştirmediğini düşünüyorum.

Şevki Yılmaz (işsiz): ÖDP kendi iç örgütlenme sorununu çözebilmiş değil. Politikada yanlışlık yapabilirsiniz ama örgütlenmede böyle bir hata yaptığınız zaman, geriye dönülemiyor. İnsanlarda gelenek ve alışkanlık oluşturuyor. Bir binayı yeniden yıkıp yapmaya benzeyor. Monolitik anlayışı reddettiklerini söyleyen insanlar, yeni tavra uygun bir yaşam tarzını, en azından kendi içlerinde örgütlemesi gerekiyor. ÖDP bunu da başarabilmiş değil. En çok söylenen sokağın partisi olmak. Bizzat o düşünceyi savunan insanların militan bir tarz içerisinde fabrikalarda, mahallelerde, sendikalarda aktif bir faaliyeti, iğneyle kuyu kazar gibi örmesi gerekiyor. Tartışılan noktalardan biri de program sorunu. Bence sokaktaki insan için ÖDP'nin programında ne yazdığının bir kuruşluk değeri yok. Bugünkü toplumun can alıcı sorunlarına parmak basabildiğiniz, o sorunlar karşısında radikal bir şekilde durup örgütlendiğiniz zaman, o programın bir önemi olur. Programın sosyalistleri bir araya getirmek için hukuksal bir çerçeve olması itibariyle bir önemi vardır, ama kitleler için yoktur.

Halil Aygül (muhasebeci): Solun aritmetik toplamı bütünsel bir politikayı kendiliğinden ortaya çıkarmıyor. Birçok insan geldi, ÖDP bunun üzerine bir şey koyamazsa, görüyoruz birçok ilçede yaz mevsiminin de verdiği rehavetle, bir atalet dönemi başladı sanki. 9 aylık süreci içinde bir doygunluk, ya da tıkanma noktasına geldi. Bir şeyler yapması lazım. Özellikle ÖDP içerisindeki solcuların büyük bir kesimi politikasız yaşadı bir dönem. Tabi bu politikasız geçen 15 yıllık sürecin yarattığı bir yığın olumsuz şey var sosyalistler üzerinde. İnsanların bireysel yetenekleri köreldi. Kitle içinde olamadık ya da içerisinde yer aldığımız kitle şu veya bu biçimde aslında çok da sosyalistlere mesafeli durmayan bir kitleydi; ama emekçiler dediğimiz, bugünkü siyasi tabloda Refah'ın ya da milliyetçi-gerici akımların etkisinde kalan insanlara ulaşmak için araçlar yaratamadık. O araçlardan biri insanlarla yüz yüze politika yapmaktır. Bunun da dışında insanlara biz şöyle bir ülke istiyoruz tarzından genel bir politik mesaj veremedik.

Bütün partilerde, temel konulara ilişkin politikaların oluşturulması merkezden beklenen bir şeydir. Ama ÖDP alışılagelmiş işleyişe sahip olmadığı için parti örgütleri merkezden, merkez de parti örgütlerinden bir şeyler bekliyor. Sonuçta politika üretimi gerçekleştirilemiyor. Bu nasıl bir işleyişle aşılacak?

Ahmet: Yakın geçmişte KESK'in kongresi vardı. Kamu emekçileri alanında ÖDP'li birçok arkadaş var. Bu arkadaşlar kongreye kadar bir araya gelemediler, partinin programatik görüşleri doğrultusunda bu alanda ortak bir faaliyet sürdüremediler. Sonunda geçmişten birbirini tanıyan arkadaşlar gruplar olarak, ÖDP'nin bileşenleri olarak, biraraya geldiler, en azından ÖDP dışındakilere kötü bir mesaj vermemek ya da bu anlamda birlikte olunduğu göstermek amacıyla kongrede bir araya geldiler. Ama ne kadar görüşlerini ortaklaştırdılar, kongrelerde ne kadar iyi bir tutum aldılar o da ayrı bir sorun. Burdan baktığımızda, örgüt içi demokrasinin olabilmesi için mutlaka organların, organlar arası ilişki-



lerin olması gerekir. Hala organların olmadığı çeşitli örgütlenmelerin ortaya çıkmadığı bir örgütte demokrasiden söz etmek çok mümkün değil.

Şevki: Demokrasiden söz edebilmek için bunu yaşatacak kurumların olması gerekiyor. ÖDP farklı kültür ve geleneklerden gelen, farklı sosyalizm anlayışlarını taşıyan insanları bir araya getirdi. Bu insanlar farklı kültür ve geleneklerini bugünden atabilmesi, sentezlemesi mümkün değil. Bu pratik bir yaşam üzerinden, sürece bağlı olarak gelişebilecek bir şey. örneğin Kürt sorununda bir tarif yapsak, desek ki "bölgede örgütleneceğiz", bu partiye uymaz, "örgütlenmeyeceğiz" desek yine bu partiye uymaz. Partinin, ortak zeminde, birliğini bozmadan yürüyebileceği bir politikası olmalı.

Ali Rıza: Demokratikliği ben ÖDP'yi oluşturan tüm insanların söz ve karar sahibi olduğu bir mekanizma olarak görüyorum. Bu mekanizmanın çok iyi işlemiyor olması doğal. Çok gruplu yapısından kaynaklanıyor. Türkiye solunun tarihinde hep monolitik, tek sesli bir oluşum olduğunu düşünüyorum. Kurumsallaşmayı belki önümüzdeki çok kısa süreçte hayata geçiremeyeceğiz ama örneğin kongrelerde grupsal yaklaşımlardan öte yapılacak seçimle ortaya çıkabilir. Çokseslilik, çok renklilik adına biçimsel bir demokrasi anlayışına girilmesi yaratıcılığı engelleyen bir hiyerarşi yaratıyor. Yapılacak en küçük işte, yapılacak iş belliyken, herkesle görüşülmesini, parmak kaldırılmasıyla bir sonuca varılmasını hiç doğru bulmuyorum.

Halil Aygül: Yeni bir tarzı oluşturmaya çalışmanın sancısı.. ÖDP bir partileşme süreci yaşıyor aslında. Süreç tamamlanmış değil. Bir an önce tamamlanması gerekir. İster parti olalım ister olmayalım, en ufak bir örgütlülükte dahi bir organizasyon gerekiyor. Böyle bir şey henüz yok. Çokseslilik var, fakat zaman zaman bu kakafoniye dönüşüyor. Demokratik merkeziyetçilik olunca bunlar hallolur mu, bir şey diyemem, mutlaka hallolurdu diye bir sonuç çıkarmak mümkün değil.

Halil Aktemur: Demokratik merkeziyetçiliğe alışkın insanlarız. Merkezden kararlar alınıyordu ve bunlara uyuluyordu. Doğru mudur ayrı bir konu. örneğin ben demokratik katılımcılığı savunduğum halde alışkanlığım var, bir iş verilsin yapayım, diye düşünüyorum. Bu bir kültür olayı, toplu bir çaba gerekir. Ayrıca çoğulculuk sistemi tam kavranmış değil. Farklı anlayışlara hoşgörü diyoruz, fakat bunu kendi içimizde sindirmiş miyiz?

Grupların varlığı hem çoksesliliğin zemini oluyor hem de eski grup alışkanlıklarının sürdürülmesi itibariyle olumsuz rol oynuyor. Grupların varlığı, ne tür avantaj ve dezavantajlar getiriyor?

Halil Aygül: Grupların varlığının ÖDP'nin politika üretememesinin bir nedeni olarak çok fazla görülemeyeceğini düşünüyorum. Bir mahalle çalışması yapılacak, bunu savunan insanların o mahallede ÖDP çalışması yapmasına hiç kimsenin


Ahmet Korkmaz

itirazı olmayacaktır. Bunun gruplar arasında tartışılmasının da kıymeti harbiyesi yok. Belki MYK'da veya Parti Meclisi'nde, ülke geneline yönelik politikaların tartışıldığı zeminlerde farklı düşüncelerin çarpıştırılması sözkonusu olabilir. Ama grupların varlığı ortak politika üretmeye engel değil.

Ali Rıza: Grupların ısrarla devam etmesi, parti olmak konusunda da bir güvensizlik ve yetersiz bir çalışma anlamına geliyor. A grubunun ÖDP'si B grubunun ÖDP'si gibi bakış yaşanıyor. Hiçbir siyasal oluşum, onu yaratan insanlarda bir aidiyet duygusu oluşturmadığı müddetce varlığını sürdüremez. ÖDP de öngördüğümüz değişimi gerçekleştirecekse, grupların partinin önüne geçmemesi gerekir. İsteyelim veya istemeyelim, pratikte gruplar partiye göre daha organize oldukları için zaman zaman parti politikalarının önüne çıkıyorlar, bu da partileşme sürecini olumsuz etkileyen bir faktör. ÖDP devrimci parti iddiasıyla yola çıktı, bunu başarabilmesi statükoları yıkması, ÖDP'liliği yaratmasıyla mümkün. Partideki herkesin bunu tartışması gerektiğini düşünüyorum. Bu parti dağılır, sekteye uğrar kaygısıyla hareket edildiği müddetçe devrimci bir parti olunmaz.

Ahmet: Partinin bileşenlerinin çıkardığı yayınlar var, kurumları var hatta... Bunlar birbirinden bihaber. Böyle olmaz, bunlar politika zemininde ortaklaştırılması gerekir. Grupların varlığının bir anda ortadan kalkması mümkün değil, ama şöyle bir şey olmalıdır.. Örneğin Kürt sorununda geçmiş aidiyet ilişkilerinden ayrı yeni eğilimler, gruplar çıkmalı, sosyalizmin sorunlarına ait yeni gruplar ortaya çıkmalı. Çıkamıyorsa problem orada, parti geri kalıyor demektir. Partide gruplar hep olacak ama dünkü gruplar olmayacak...

Şevki: Bu parti, grupların insanlara verdiği etkiyi vermeye başladığı andan itibaren gruplar yok olur. Benim bir kimliğim var, ama ben buraya gelirken bu kimliğimi yırtmak için geldim, ben açıkça ÖDP'li olduğumu gururla söylüyorum, bu parti tam anlamıyla sosyalizm anlayışıyla beni tarif etmeye başladığı zaman beni başka bir kimlikte kimse tutamaz. Birçok arkadaşın da böyle düşündüğünü sanıyorum. Bunun için de zamana ihtiyaç var.

Halim: Şu ana kadar, fiziksel mekanı paylaşmanın dışında farklı bir şeyler paylaşmadık. Bu parti kitle partisi olma iddiasıyla ortaya çıktı, oysa sosyalistlerin birliği şeklinde, bu fiziksel mekanının içine sığdırıldı. Bunu parti binasının dışına taşırmak gerekir. Biraz daha iç içe geçmeliyiz. Daha iyi politikaların ortaya konması bir birimizi daha iyi tanımaktan geçiyor.

ÖDP'yi oluşturan insanlar reel sosyalizm ve onun örgütsel vb. gelenek ve kültürlerinin reddedilmesinden yola çıktılar. Buna karşın ÖDP'nin ciddi bir toplumsal muhalefet hatta devrimin partisi olduğunu belirttiler. ÖDP için aslolan nedir, yeni bir sosyalizm projesi kurmak mı yoksa iktidara yürümek mi?

Ahmet: Dünyada ve Türkiye'de sosyalistler, toplum projesine yanıt veremiyorlar. Bu çok açık. Bir toplum projesi oluşturulamıyor. Bir toplum projesine yanıt verilemediği noktada buna giden araçları tartışmak çok sahici gelmiyor bana. Esas sorun nasıl bir toplum projesinde? Bunda hemfikir olmak lazım. Öncelikle toplum projesi...

Halil Aygül: İktidarın nasıl alınacağına yönelik bir tartışma abes olur herhalde. Geçmişte bir tarzımız vardı, sabah kalktığımızda devrim olacakmış gibi yaşıyorduk, ama bir yandan da o düşünülen toplumsal projeye uygun bir yaşam tarzını kuramamıştık. Bunu iktidar öncesi ve sonrası diye kesin olarak ayırmak bana doğru gelmiyor. Bunun bir sürü açmazı var; birisi şu: Kafamızda bir toplum projesi var ama bunun uygulanabilirliği yok, dolayısıyla o yüzden tartışılamıyor. Ayrıca Türkiye'de çok ciddi toplumsal muhalefet yok. Ciddi bir toplumsal muhalefet olduğunda belki tartışılacaktır. Bıçak gibi birbirinden ayrılacak şeyler değil.

Ali Rıza: ÖDP'yi oluşturan insanların kendi hayatlarında yaşadıkları bir şey değil. Ben öyle bir ayırımın çok mekanik olduğunu düşünüyorum. Yeni dünya düzeni denilen, her anlamda emekçi insanların ideolojik bombandıramana tutulduğu bir süreci yaşıyoruz. Orada hayatı örmek lazım. Reel sosyalizm deneyiminden sonra tutup insanlara şablonlar önerемezsiniz. Gerçekten hayat o kadar zengin ki. Orada geleceğe ilişkin bir takım ipuçları görürsünüz, yaşamdan aldığınız deneyle başka bir şey önerirsiniz, bu yol yüründükçe siz edindiğiniz deneyimlerle elde ettiğiniz çevrenize yansırsınız ve o sizin ideolojik yansımanız olur. Bunun nasıl olacağı konusunda ne ben bir şey söyleyebilirim, ne de başkaları, bu ancak yaşanarak öğrenilebilecek bir şeydir. Ben kendi kuşağımın, 28 yaşındayım, bu ülkede özgürlükçü bir hayat yaşayacağına inanıyorum. Sırf başkalarına kalsın diye bu kadar emek, bu kadar çile çekmem, ben bugün kendi hayatımda yaşamak istiyorum.

Halil Aktemur: ÖDP bileşenlerine baktığımızda reel sosyalizmin reddi temelinde veya eleştirisi temelinde bir örgütlülük görüyoruz. Sosyalist demokrasinin en yaygın olduğu bir sistemi savunuyoruz. O halde özlediğimiz toplumu bugünden örmek durumundayız. Çoğulcu parti, farklı anlayışlara hoşgörü diyoruz; o halde demokratik bir yaşamı şimdiden adım adım örmeliyiz, şimdiden yaşamalıyız.

Şevki: Ben hala insanlığın kurtuluş ümidinin sosyalizmde olduğunu düşünüyorum. Geçmişin olumsuzluklarını reddeden, olumlulukları üzerine kurulan bir yapı... ÖDP tepeden tırnağa yeni bir özgürlük hareketi yaratacaksa, geçmiş örgüt biçiminden çıkmak zorunda. Ben yeni bir sosyalizm anlayışının ve yeni bir komünist partinin yaratılmasını düşündüğüm için buradayım. Bunun ipuçlarını, yaşadığımız hayat verecektir.

Recep: Ben insanların önüne toplumsal projeler, hedefler konmazsa sırf karşı çıkmak, toplumdaki aksaklıkları düzeltmek anlamıyla insanların bir şeyler yapacağına inanmıyorum. İnsanların hedefleri olması lazım, insanların gidebileceği bir dünya olması gerekiyor.

ÖDP buna yanıt verebiliyor mu?

Recep: Hayır, ÖDP buna yanıt veremiyor. Buna yanıt veremediği için gençlik daha çok illegal örgütlere kayıyor. Gençlik yaşamından memnun değil, yaşam gelecek vaadetmiyor. Bizler de insanların gelecek dünyasına net şeyler koymalıyız, net şeyler koymadığımız sürece insanlara inandırıcı gelmiyoruz.


Şevki Yılmaz

Türkiye dışında *ÖDP*'li olmak

Hülya ERALP

Hem evet, hem hayır! Evet, çünkü Hamburg'da bir Özgürlük ve Dayanışma Platformu (kısaltıldığında ÖDP) oluşturduk. Geçmişten farklı geleneklerden gelen ve bugün de farklı politik düşünce ve davranışlara sahip, örneğin en basitinden ÖDP'nin Türkiye dışındaki örgütlenmesine farklı bakan kişileriz, ama aynı ÖDP içinde olduğu gibi, biz de bir yandan tartışmak, bir yandan da birlikte iş yapmak istiyoruz.

ÖDP'nin şubesi, temsilciliği gibi çalışmak istemiyoruz. Geçmişte bazı sol partilerin ve günümüzde de düzen partilerinin yaptığı gibi politik varlığımızın para ve oy desteği düzeyine düşürülmesine karşıyız.

Hayır, çünkü ÖDP bir Türkiye partisi. Türkiye dışındaki Türkiyeli muhalifler (sosyalistler, feministler, yeşilciler vb. ne varsa) öncelikle bulunduğumuz yerlerdeki özgürlük mücadelelerine katılmalıyız. Ülkelerimizdeki ve dünyanın diğer yerlerindeki özgürlük mücadeleleriyle bağımızı ise onlarla dayanışma gösterek kurabiliriz.

Evet, çünkü çoktandır dağılmış, birey olarak ya da küçük gruplarla politik varlığımızı sürdürmeye çalışan bizlerin bir



araya gelişi tesadüf değil. ÖDP'nin kuruluşu, genellikle politik mülteci olarak dışarı çıkmış ve Türkiye'yle bağını sürdüren bizlerde de bir heyecan yarattı ve bir araya gelişimizi kolaylaştırdı.

Hayır, çünkü ÖDP'nin şubesi, temsilciliği gibi çalışmak istemiyoruz. (Aramızda böyle çalışma istek ve eğilimi olan insanlar var). Geçmişte bazı sol partilerin ve günümüzde de düzen partilerinin yaptığı gibi politik varlığımızın para ve oy desteği düzeyine düşürülmesine karşıyız.

Evet, çünkü örgürlükçü ve dayanışmacı olmak Türkiye'ye özgü bir şey değil. Buunduğumuz ve bulunmadığımız her yerde olanakları, hedefleri ve boyutları değişse de özgürlük mücadeleleri veriliyor. Önemli olan bunlarla bağ kurmak, içinde yer almak ve dayanışma göstermek.

Platformumuzun ilk tartışma toplantısını "Özgürlük ve özgürlük mücadelesinden ne anlıyoruz" konusunda yaptık. İkinci görüşlerimi tamamlayacağı için aktarıyorum.

Kavram olarak özgürlük

Özgürlük kavramının felsefe tarihindeki anlamı ile yaşanılan tarihteki anlamı nispeten farklılıklar gösteriyor. Filozofların teorilerinde özgürlük genellikle isteklerin özgürlüğüyle bağlantılı olarak ele alınıyor. Örneğin Yunan filozaflarında, Lockes, özellikle Rousseau ve biraz da Sokrat'ın öğretisindeki yaklaşım; hiçbir insan isteyerek, gönüllü olarak kötü olamaz, kötülüklerden özgür olamayış bilmemekten, bilinçsizlikten kaynaklanıyor. Dinlerde ise bilindiği gibi insan isteklerini gerçekleştirme konusunda tanrıya muhtaç, gerçek ve sonsuz özgürlük tanrıya ait. Kullar (insanlar) ona itaat ettikleri oranda hem dünyada, hem de öteki dünyada mutlu olabilirler. Buna karşılık ölümlülük sınırlılığı karşısında ölümsüzlük özgürlüğünü sunan (öldükten sonraki ebedi yaşam iddiasıyla) şimdilik sadece dinler.

Yaşanılan tarihte özgürlükten kastedilenler zamana, mekana ve koşullara göre değişiyor. Ama genel olarak özgürlükten ekonomik, coğrafik, yasal, kültürel, politik, sosyal vb. mevcut toplumsal ve bireysel koşulların değiştirilmesi, sınırlarının genişletilmesi, yani da savunulması anlaşılıyor. Geçmişte savaşlar toprak fethetme, fethedilen yerlerdeki insanların köle ya da işgücü olarak çalıştırılması ve bunlara karşı özgürlük için sürerken, bugün hedefler belli ölçüde değişti. Ama değişmeyen zenginliğin artırılması, iktidarın ve güvenliğin sağlamlaştırılması ve teminat altında tutulması hedefi. İnsanın istediğini yapabilmesi, çeşitli alternatifler arasından seçebilmesi ve olabildiğince az sınırlanması ulusların, sınıfların, bireylerin teminat almaya çalıştıkları özgürlükler.

Özgürlüklerin dünü, bugünü

Amerika'da ve Afrika'da Siyahlar'ın Beyazlar'a karşı yürüttükleri özgürlük mücadeleleri her dönemde değişik hedeflerle, ama asıl olarak Beyazlar'ın egemenliğine karşı devam ediyor.

19 yy. Avrupası'nda işçiler, emekçilerin çoğunluğu için özgürlüğün anlamı çocuk işçiliğinin son bulması, en temel ihtiyaçlarını karşılayacak kadar ücret, hastalık ve yaşlılık durumunda yardım alma gibi talepleri kapsıyordu. 20 yy.'da daha az çalışıp daha fazla ücret ve artan sosyal haklarla 3. Dünya'daki emekçilerin ve kendi ülkelerindeki yabancı işçilerin daha üstünde olmanın zevkini çıkarıyorlar. Son dönemde ise neredeyse sadece elde edilmiş hakların geri alınmasına karşı savunma yürütüyorlar.

Kadınların erkekler karşısındaki özgürlük mücadeleleri 68-70'li yıllarda Amerika ve Avrupa'da cinsel özgürlüğü, kadınların özel alana hapsedilmesine karşı çıkan, kamu dünyasına çıkışı ve o dünyadaki ikincil konumlarına karşı tedbirleri kapsayan talepleri içeriyordu. Talepler büyük ölçüde gerçekleşti ve bu hakları teminat altına alan bağımsız kadın örgütlenmeleri, kurumları son derece yaygınlaştı. Ancak kadınların politik yaşamda söz ve karar organlarındaki sayısı belli ölçüde artmasına karşılık, yine de sınırlandırılması, hatta yasaklanması tekrar gündeme geliyor. Kadın özgürlük hareketinin kurumsallaşması bir yanıyla kazanımlar sağlarken, diğer yanıyla da hareketin radikalliğinin törpülenmesine yol açtı. Günümüzde 1. ve 2. Dünya'da kadın özgürlüğü hareketleri de aynı işçi hareketleri gibi daha ziyade savunmada.

Doğu Bloku ülkelerinde daha ziyade politik özgürlük talepleriyle yola çıkan kitleler bürokratik işçi devletlerin yıkılmasını sağladılar. Kapitalizm dünyada tek egemen sistem haline gelirken, bu ülkeler insanlarının daha önce tanımadıkları işsizlik, eğitim, sağlık gibi birçok alanda yoksunluklar, rekabet gibi yeni ekonomik özgürsüzlüklere, ayrıca ulus sınır savaşlarına sahne oldu.

Ulusal özgürlük hareketlerinin büyük bir bölümü son 10 yılda belli tavizlerle uzlaşmalara vardılar. Doğu Bloku'nun dağılmasıyla birlikte oralarda belli ölçüde ulus savaşları sürüyor. Kürtlerin yaşadığı bölgelerde de yıllardır bir ulusal özgürlük mücadelesi devam ediyor.

Bugünün özgürlük savaşlarından biri olan Meksika'daki Zapatistler'in mücadelesi kendi sınırlarını teorik olarak aşma ve insanların her türlü sömürüden, baskıdan özgürleşmesi için yeni politik açılımlar getirme çabası açısından önemli.

Özgürlüğün nitelikleri ve boyutları

Özgürlüğün anlamı zaman ve mekana göre değişiyor demiştik. Aynı zamanda özgürlükler relatif. Örneğin; vitrinlerde sunulan zenginliklerden istediğini seçebilen, seçemeyene göre, sağlıklı olan hasta olana göre, bedensel ve psikolojik olarak sağlam olan özürlü olana göre, zamanı istediği şekilde kullanabilen kullanamayana göre, dışarıda olan hapiste olana göre, çoğunluğun bireyi olan herhangi bir azınlık gruba dahil olana göre daha özgür. Azınlık olma sadece etnik köken temelinde değil, cinsel tercih temelinde, bir örgütte farklı düşünenler temelinde vb. olabilir. Rosa Luxemburg "Özgürlük farklı düşünenler için olduğunda gerçek özgürlüktür. Politik özgürlük imtiyaz haline geldiğinde adaleti fanatik olarak savunduğum için değil, özgürlüğün esası öğreticiliği yararlılığı temizliği buna bağlı olduğu için özgürlük olmaktan çıkar" diyor.

Özgürlük mücadelelerinde öne çıkan talep öteki özgürlük taleplerini önemsiz kılabilir. Örneğin açlıktan ölme ile karşı karşıya olan Doğu Asya'da Afrika'daki insanlar için düşünce ve ifade özgürlüğü, politik özgürlük pek anlamlı olmayabilir. Politik özgürlüğe sahip olmayan insanlar için ise açlık önemsizleşebilir. Bunun en son örneğini Türkiye'deki ölüm orucu eyleminde gördük.

Özgürlük olmadığında kaybedilenlerin derecesi illa da özgürlük olduğundaki pozitif kazanımların derecesi ile doğru orantılı değil. Örneğin ifade özgürlüğünün olduğu yerde söylenenler kuru, gevşek, anlamı zayıf iken, olmadığı yerde anlam güçlü, canlı ve sarih olabiliyor. Başka basit bir örnek; haftada 45-50 saat çalışan bir işçi haftada 35 saat çalışmaya başladığında boşalan zamanda bira içip, geyik muhabbeti yapıyorsa, özgürleştiği koşullardaki kazanımının daha önceki kaybından fazla olduğu söylenemez.

Özgürlük, insanın insanla ve doğayla ilişkisini anlamlandıran objektif, yani toplumsal olduğu kadar, sübjektif bireysel bir kategori.

(Doğanın insanların baskılarından, tahribatlarından özgürlüğü, insanların doğanın gücü karşısındaki özgürlüğü ilişkisi de burada değinemeyeceğim, başlı başına ele alınması gereken önemli bir konu.)

Toplumsal özgürlük kadar, iç özgürlük de önemli

Düşünce özgürlüğü tarihinden öğrenecek önemli bir ders var. Sadece sınırlamaların, yasakların bertaraf edilmesiyle ortaya çıkan objektif olanaklar değil, aynı zamanda sübjektif özgürlük, yani o olanakları kullanabilecek iç özgürlük de özgünlüğün derecesini belirliyor. Özgürlük mücadelesinde önemi büyük olan politik alana, maddi koşullara ilişkin özgürlükle, zihinsel özgürlük arasındaki iç çelişki hakim. Maddi koşulları düzelen insan da politik letharji uyuşukluk başgösterebiliyor. Sanki duyulmuyor, bilinmiyor görülmüyor, yaşanmıyor gibi binlerce özgürlüksüzlük karşısında insanlar tepki vermiyorlar. Ama buradan, maddi koşullar kötü olduğunda illa da zihinsel özgürlüğün olacağı sonucu çıkarılamaz. Tam tersi çoğu kez daha iyiye ulaşmak için çaba sarfetmeyen daha kötüye daha açık. Zira o mevcut durumu ve geleni kabullenme doğrultusunda bir eğilim, alışkanlık geliştiriyor. Bu eğilim maddi özgürlüğün, ekonomik gelişimin yavaşladığı,

Özgürlük sadece kadın erkek ilişkilerinde değil, tüm insan ilişkilerinde hakim ideolojilerin yaygınlaştığı ve bizim içselleştirdiğimiz her türlü egemenlik, eziklik, şiddet ve bunun gibi birçok esaret, bağımlılık ve alışkanlıklardan özgürleşme anlamına geliyor.

günlük yaşamın güçleştiği, dış tehditlerin arttığı koşullarda daha da artıyor.

Çok ağır koşullarda çalışan işçiler genellikle maddi özgürlükler için en az hareket edenler olabiliyorlar. Ya da erkek egemenliğini en fazla sorgulayanlar (normalde beklenen o olmasına karşın) illa da en fazla ezilen kadınlar değiller.

Özgürlüğün sübjektif şekli yani iç özgürlük çok daha karmaşık ve ulaşılması güç olanı. İnsan olarak doğduğumuz ortamda bize sunulan özgürlükten yoksunluk ve özgürlükler yapımızı belirliyor.

Simon de Beauvoir'in "İnsan kız olarak doğmaz, kız yapılır" sözü bu gerçekliği vurguluyor. Kendimizle uğraşmak, kendimizi değiştirmek, koşulların değişimiyle otomatik olarak gelecek bir şey değil.

Ayrıca koşulların değişimi onu değiştireceklerden bağımsız değil.

Bütün değişimleri, özgürlükleri devrime, yarına havale etme politik anlayışı ve tavrı "yarın değil, şimdi" sloganıyla haklı bir eleştiriye uğradı.

'Erkeklikten' ve 'kadınlıktan' özgürlük

Kadınlar erkek egemenliğine karşı verdikleri özgürlük mücadelesinde kendi içselleştirdikleri kadınlık durumundan özgürleştikçe kazanımları artıyor. Aynı şekilde erkekler de eğer her türlü ezme ezilme ilişkisinden insanlığın kurtulması idealini taşıyorlarsa ve inançlarında öncelikle kendilerine karşı samimi iseler kendi içselleştirdikleri egemenlik konumlarını, yani erkeklik durumlarını sorgulayıp, bundan özgürleşmeye çalışmak zorundadır. Başkasını ezen, kendisi de özgür olamaz sözü insanlığın emansipasyonunu hedefleyen marksistlerin günlük yaşamının düsturu olmak zorunda. Ancak şurası da bir gerçek ki ezilen mücadeleyi vermediği sürece egemenin egemenliğinden vazgeçmesi pek söz konusu olmuyor. Kadın özgürlük hareketi ve feminizmin "Özel olan politiktir" şiarı sömürü ve ezmeye karşı politik mücadele yürütenler için özel alan sayılan aile ve kadın–erkek ilişkilerinin kalabalığını, tabuluğunu belli ölçüde sarstı. "Kol kırılır, yen içinde kalır" mantığı en azından belli çevrelerde artık meşruluğunu kaybetti. İkinci feminist dalga denilen ve '68'li yıllarda başlayıp gelişen hareket oldukça zengin bir literatür yarattı. İngiliz feminist Lynne Segal'in yaptığı araştırmalara göre çok yavaş ve sayıca az da olsa (o yüzden kitabının adını Ağır Çekim koymuş) değişen erkekler ve erkekliklerin olması sevindirici ve ümit verici.

Kitapta İngiltere'deki cinsiyetçilik karşıtı erkeklerin oluşturdukları erkekliğe karşı bilinç yükseltme gruplarından söz ediyor. Bu gruplardan birinden Nigel Armistead şunları söylüyor: "Erkeklik iktidar peşinde koşmaktır, dışarıya açık olmamaktır, rekabetçi, sıkıcı, duyarsız olmaktır, insanlardan ve süreçlerden çok şeylerle ve hedeflerle ilgilenmektir. Erkekler bu role itilirler. Erkek egemenliğine karşı yapabileceğimiz en önemli şey (kadınlara akıl vermek ya da anti cinsiyetçi mücadeleyi kadınlara havale edip sorumluluktan kaçmak yerine –y.n.) kendimizi değiştirmektir. Bu da bilinçlenmeyi gerektirir." Bir başka erkeğin konuya ilişkin sözleri de şöyle; "Erkek hareketindeki erkekler olarak şimdiye kadar attığımız adımları geriye doğru izlemeli ve kendimizde kadınsı olarak adlandırılan nitelikleri yeniden keşfetmeliyiz... Kendimizde yüzlerce yıldır uyuşup kalmış şeyleri, toplumun biz katı, otomatik, soğuk robotlar haline gelene kadar bizden sakladığı şeyleri (sıcaklığı, sezgiyi, inceliği, sevgiyi, duyguyu) keşfetmeliyiz..."

Son olarak özgürlük sadece kadın erkek ilişkilerinde değil, tüm insan ilişkilerinde hakim ideolojilerin yaygınlaştığı ve bizim içselleştirdiğimiz her türlü egemenlik, eziklik (sınıfsal, cinsiyetçi, ulusal, ırkçı, ayrımcı vb.), şiddet ve bunun gibi birçok esaret, bağımlılık ve alışkanlıklardan özgürleşme anlamına geliyor.

Şu ruh 'hali' meselesi

Necmi GÖKÇEN

Hayatlarımızı tercihlerle şekillendiriyoruz. Onlarca, yüzlerce, binlerce... milyarlarca insan her gün, her an hayatına dair milyonlarca tercihi yapıyor. Tercihler, içinde bulunulan konumlardan /ilişkilerden bağımsız olamıyor. Kültürel ortam, edinilmiş/ yedirilmiş kültür ve hatta dilimiz bu tercihlerin yönünü, şeklini, şemalini belirliyor.

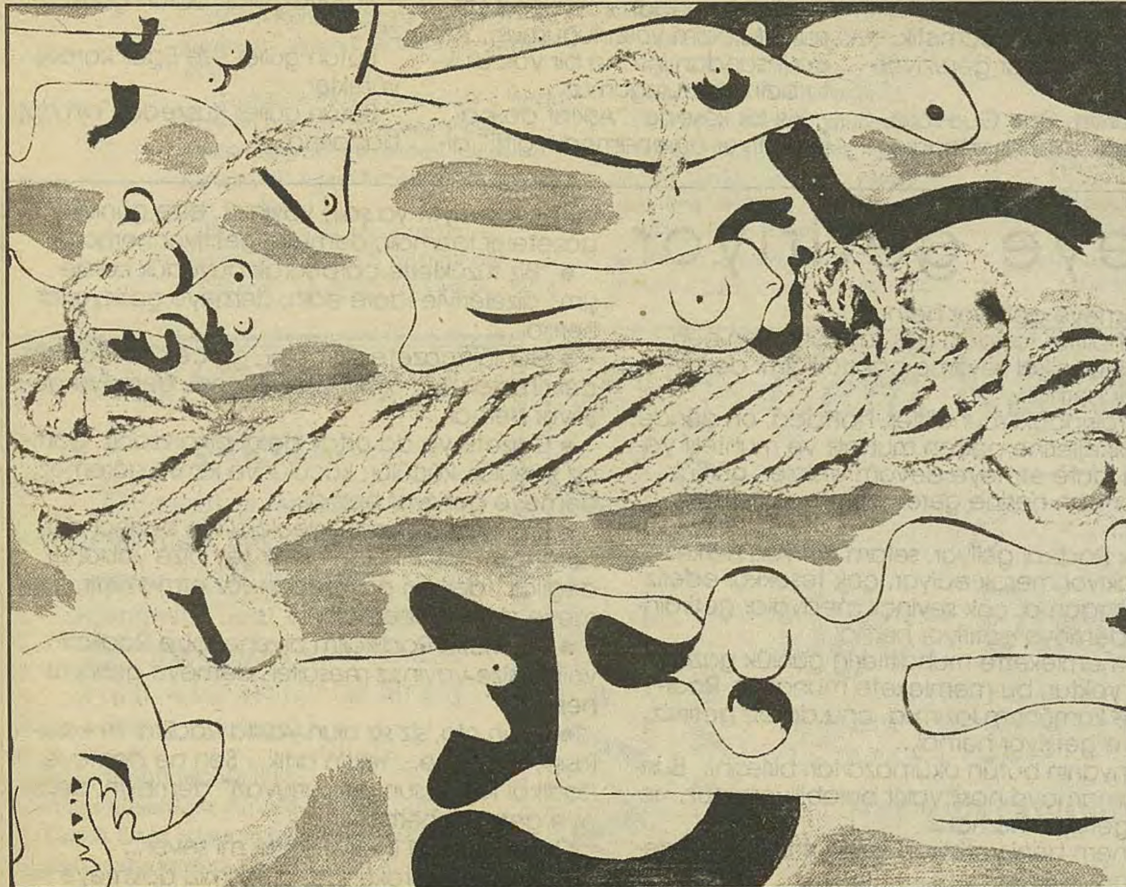
ÖDP'yi tercihlerimizle oluşturmuşuz. ÖDP'ye tercihlerimiz şekil veriyor. Tercih kümeleri oluşturmuşuz, zengin bir yelpazeyi bu ülkenin muhaliflerinin önemli bir ekseriyetiyle bir araya getirmişiz.

Artık biz ÖDP'yiz. Bir kimliğimiz de ÖDP'li olmak (Erkek olmak, kadın olmak, genç olmak, işçi olmak, işveren olmak, kentli olmak, köylü olmak, eğitimli olmak, eğitimsiz olmak, sanatçı olmak, zenaatkar olmak vb. şeklindeki kimliklerimizle birlikte)...

Rüyalar, hayaller ve yaşam koşulları üzerine aşklar ve ekmekler üzerine, çocuğun ayakkabısı ve yazlıklar üzerine vb. tercihlerimizle birlikte ÖDP'yiz. İyi bir şey yaptığımıza inanıyoruz. Ben çok inanıyorum.

Biraz örgütsüz ve aygıtsız konuşuyoruz

"Ben çok inanıyorum"... "Biz çok inanıyoruz"... Biz inanan çoklar, çok konuşmaktan (toplantı yapmaktan) rahatsız olmamalıyız. Bu konuşmalara çok ihtiyacımız var. Var ki çok konuşuyoruz. Biraz örgütsüz ve aygıtsız konuşuyoruz. Zira tercihlerimizde kesişme noktaları zayıf. Bu zayıflık, tercihlerimizi (coşku ve eylemlerimizi) eğip büküyor. Kararlar kararsızlıklara, maraton sabırsızlıklara dönüşüyor. Demoralize oluyoruz. Ve ÖDP'de herkes (ama herkes) ortak ruh halinden memnuniyetsizliğini dile getiriyor. ÖDP'de buluşmak herkes için bir özelleştiriyken ve ortak bir eylem hattı arzusuyken birden eski duruşlar boy gösteriyor. Bu çok önemli olmasa da, kediye göre but örneği kimilerimizi rahatsız ediyor. Azalan şevki köreltebilecek potansiyeller taşıyor. Yine Kemal Sunal filmi mi? (Sevenleri çok ki, bu kadar oynatıyorlar.)



Bu kadar yeter. ÖDP'deki bileşenlerin çoğunluğu İktidar Ahlakı'nın herhangi bir versiyonundan ÖDP'ye geldiler. Hatta İktidar Ahlakı'nı eleştiren ve kendisini /kendilerini bu ahlakın dışında tanımlayanlar bile bu ahlakla iç içe (bu ahlakı her an yeniden üretici iş ve ilişkilerle) yaşıyorlar ve bu özelliklerini ÖDP'ye taşıyorlar. Hem bir felsefe sorunu olarak, hem de gündelik hayatın tercihi olarak İktidar Ahlakı'nın karşısında gerçekten iyi örülmüş, binlerce yılın toplumsal hikayesinden süzülüp yaşayabilmiş 'Özgürlükçü ve Dayanışmacı Ahlak'ı bulup çıkarırsak, içimizdeki bu iktidar ahlakına karşı koruyup güçlendirirsek, (hayatımıza yön veren değerleri– tercihlerimizi) gözden (yürekten) geçirirsek, o çok sevgili isyanımızı dillendirirsek (isyanımızı gerçek bir isyan gibi yaşatmaya koyulabilirsek) ve başkalarını da bu tür tercihlere zorlamaz, ama paylaşma arzumuzu belirtirsek, ruh hallerimizin gireceği rezonansın sesi yüzlerce enstrümandan oluşmuş bir ezgiye, milyonlarcamızın oluşturduğu koroya dönüşür. Kimimiz pes'den, kimimiz bas'tan. Bu da bir tercih olacak.

Afişler beklememeli

Deneyeceğiz. Onlarca kez, bozup deneyeceğiz. İlla da tüm enstrümanların akort tutması gerekmemeli. İlla aynı tempo aranmamalı. Ama bulunulan yerde, işbirliği yapılabilecek herkesle talep ve adımlarımız doğrultusunda işler örgütlemeliyiz.

Afişler beklememeli, E–5'teki söz konusu fabrikada bildiri dağıtılmalı, falanca arkadaşa uygun bir ev bulunmalı, öbür arkadaşın kızı kreşe bırakılmalı, ötekine daha iyi bir iş bulunmalı, Bilge Contepeler'in Eko köy projelerine kulak verilmeli, hamsiyi çok sevebiliriz, ama şu doğanın dengesine biraz kafa yormalı, bazı semtlerde çoğalmanın kolaylıkları ve zevkleri konuşulmalı, Hantepe'de yediğimiz kurşun bizi yanıltmamalı, laiklik adına Coşkun Kırca ile zinhar yan yana görünmemeli...

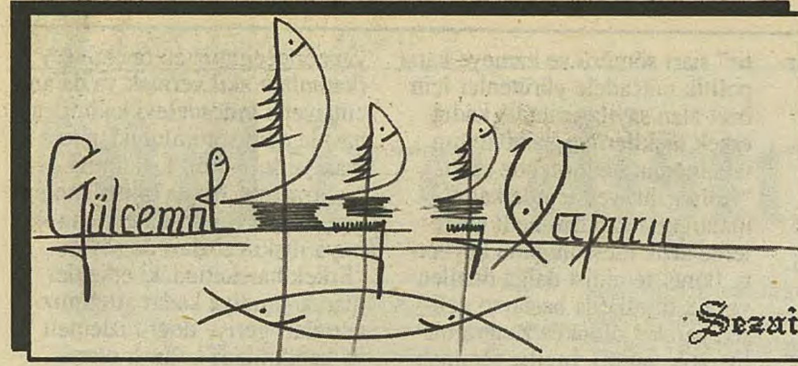
(Malı, meli..) "öğreten adam ve oğlu" olunmamalı ve tercihlerimiz değerlerimize yön vermeli, değerlerimizle tercihlerimiz arasındaki ilişkinin yer alacağı ruh halinden sık sık rahatsız olunmalı.

Bu "ruh halinden" şikayetler hoş bir durum. Biz bu şikayetlerin bir kısmını sürekli yaşayarak aşacağız demektir.

Bize gerekli olan şey sabır, dayanışma ve mücadeleci tercihlerdir.

Özgürlük ve dayanışma partimizi oluşturduk, şimdi farklı beğenilerle bir aradayız. Şimdi Özgürlük ve Dayanışma Ahlakımız'la (bunu şekillendirerek, yaratarak, yaşatarak) partiyi büyüteceğiz, bu mutsuz insanlar coğrafyasında mutluluklarımızı yaşamaya, buldukça yaymaya çalışacağız.

Öyle sanıyorum ki tercihlerimizi birazcık değiştirirsek, hayal bile etmediğimiz coşkulu, renkli "aygıtlarımız" olacak. Evet, şu kan gölüne döndürülmüş güzel ülkemizde güzelliği yaymak için yola çıkmadık mı? Öyleyse tercih barış, tercih özgürlük, tercih sevgi, tercih dayanışma, tercih ÖDP.



Gülcemal'in konuğu: İnsankarınca Şanar Yurdatapan...

EKSİK

Bir rüzgar beklentisi ağaçlarda
bende bir deniz özlemi
oysa rüzgâr esiyor ve deniz karşımda
martılar gökyüzünün kutusunda
yoksa yok muyuz burada!
(Oktay Rifat)

'Sonunda anladım ki/ Bir kitapta resim şart'...

Zamanın iskelesinden, geleceğe dair bir yolculuk için yeniden biniyorlardı şimdiki zamana... Karşıyaka'nın muhalif gülleri gelmişlerdi. Biz, Kuş/edası'ndan, sözcüklerin yarısını deniz kenarındaki dostlara bırakarak Gülcemal'le Lunapark'ın önüne demirlediğimizde kalabalık taklidi yaparak çoğalıyor ve dilleniyordu insanlar...

Karşıyaka/Girne Caddesi, Lunapark diye vermişlerdi adresi... Girne Caddesi... Karşıyaka... Lunapark... Kıbrıs... Orada Barış'ın derisini yüzüyorlardı... Her gün barışsız bir gündü... Ve Girne burada bir cadde adıydı... Sınırda Kıbrıs'ın derisini yüzüyorlardı...



Çok kalabalıktı... Bir eski zaman muhalifi, şimdiki zamanı, gençleri eleştirip duruyordu. Hatıralarını toplayıp gelmişti... Muhalif tarihin durulmuş Türkçesiyle her dilden konuşuyorlardı. İnsanlar Lunapark'ta, küçük adlarıyla birbirlerini çağırarak toplanmışlardı. Biriktirilen kelimeler... Eskiden birbirimizi kırdığımız o kelimeler, yeni aşk kelimeleri, yeni özgürlük kelimeleri, yeni öğrenilen incelikler, öbür sevgiliye saklanır gibi olan incelikler, yeni tanışmalara saklanmıştı... Aşk, özgürlük, demokrasi tedavüle girmişti...

Girmişti girmesine ama...

İnsanların biçimleri aynı, özleri farklı mıydı ne?

Özleri aynı, biçimleri farklı mıydı ne...

Biri, "Tüzüklerle çarpışarak büyüdük kardeşim" der gibiydi...

Bir diğeri, birbirimizle çarpışarak eksik büyüdük kardeşim, der gibiydi...

ÖDP, İzmir/Karşıyaka örgütünün düzenlediği anma, panel ve akşam yemeği için gelmiştik...

Karadeniz'den eski dostlara rastlamak hoştu.

Su almış nice insanın yeniden hayata dönüşü, zamanın hatıraları onarması önemliydi.

Başlangıç çoktan geçmiştik. Bize yeni başlangıçlar gerekiyordu...

Behice Boran, Che Guevara, Necdet Adalı... Yeni başlangıçlar için bize işmar ediyorlardı sanki...

Panelde, Che'den yola çıkarak düşüncelerimi anlatmak istemiştim her nedense... Çünkü, Che'nin her iki anlamı, hayatımızın nasıl olması gerektiğine dair bir işaretti sanki...

Bir kez daha hatırlatmak gerekiyordu; Che; "Hey, bak... işit... duy..." gibi bir nidaydı... Che, işitmenin ve duymanın imgesiydi aslında... "Enternasyonalizm halkların inceliğidir" diyen Che'den öğrenmemiz gerekiyordu... Demokrasi ve sosyalizm, birbirimize karşı incelik de demekti... İncelikleri, inceden inceye örerek birbirimizi ve kendimizi yeniden keşfetmeyi öneriyordu Che...

Kendimizi ve birbirimizi yeniden keşfetmek, yeni ve daha büyük bir pratik içinde, yeni ve daha büyük bir "kavramlar" toplamı içinde, yeni ve daha büyük bir "biz" tanımı içinde yeniden keşfetmek..

Meselinin özü buydu... Eski "ben"lerin ve eski "biz"lerin yeniden tarif edildiği bir hayatın toplamıydı ÖDP... Hiç kimse siyaseten ve tarihen eski kendisi değildi... Eski alışkanlıkların, eski hiyerarşilerin uykuya dalması gerekiyordu...

Kendi içimize yolculuk yetmiyordu, birbirimizin içine doğru yolculuk gerekiyordu...

Che, yerli dilinde "insan" demekti... İnsandan insana bir solculuktu bizim yolculuğumuz...Ya da insandan insana bir yolculuktu bizim solculuğumuz.

Biri bir köşede, "Aşklar da bakım istiyor öğrenemedin gitti" diyordu bir diğerine... Herkes birbirini yaralarından tanımıyordu artık...

Herkes birbirini sevinçlerinden tanıyordu...

"Biz neredeysek yalnızlığın başkenti orası" yürürlükten kalkıyor muydu ne?..

"Ben" ve "biz" ilişkisini yeniden tanımlamak gerekiyordu...

Muhalif bir parti içinde, muhalif bir hayat içinde ben ve biz arasındaki ilişki, birbirini dışlayan değil, birbirini içeren ve oluşturan kavramlar ve pratiklerdi...

İnsanı bir nicelik olarak kavramamak gerekiyordu...

İnsan bir nitelikti, bilinç bir nitelikti. "Biz" de, "ben" de bir nitelikti... Niteliğe özen göstermek bir tarih bilinci gerektiriyordu...

Sonunda anladım ki bir partide resim şart...

Ne çok resim vardı partide...

Panel'den sonra balıkçı barınağında üçbaşımıza otururken, geçmişten ve geçecekten konuşurken, kayıklar ilişti gözüme... Bir büyük kayığın arkasına çekilmiş küçük kayıklar salınıyordu denizde..

Dostlar, deniz, kayıklar ve şiir: "Mavna kayıklamış/ arkasında yavru bir bot". (Oktay Rifat)

Parti denizlemiş, deniz kayıklamış, kayık yavrulamış...

Güzel nicelikler denizi...

Niteliğe demir almak günü gelmişse zamandan...

Karşıyakalılar; bütün güller size...

Bütün güller size Egeli kardeş yürekler...

Bütün güller Kuş/edası'nın düşbazlarına...

RADİKAL ne demeye getiriyor

Ey ahali duyduk duymadık demeyin... Ey ahali benden işitmiş olmayın ama; RADİKAL şunu demeye getiriyor...

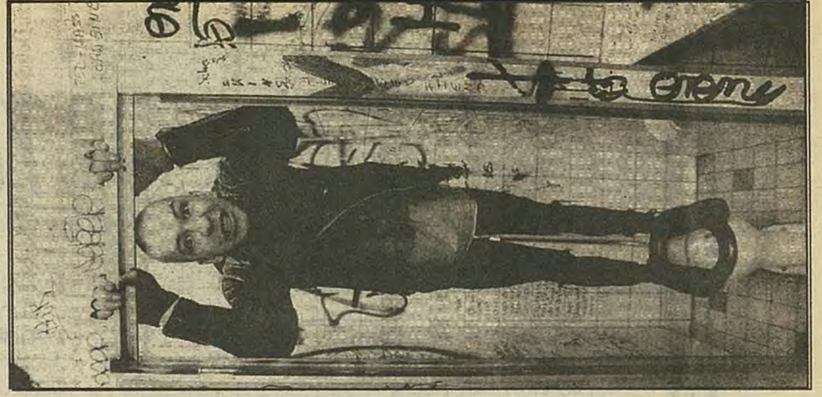
- Radikal gelmiş evime, anam anam garibem, kan damlar yüreğime, anam anam gariban, demeye getiriyor olmalı herhal...
- Özgür Gündem, Aydınlık, Evrensel deneylerinden sonra, önümüzdeki süreç içinde yeni yayın tasarlamak dar deneyciliktir, demeye getiriyor herhal...
- Teknoloji özürlü solcuların günlük gazete nesine gerek, harçlıklarınızı birleştirerek gazete çıkaramazsınız ey safdiller, demeye getiriyor herhal...
- Karga karga gak dedi, çık şu Radikal'e bak dedi, demeye getiriyor herhal...
- Herkesin kendi gazetesi, dergisi, bülteni, mektubu, televizyonu, cep radyosu, pilli radyosu, antetli kağıdı, aydın-ger'i, vakfı yeter de artar bile, demeye getiriyor herhal...
- Her şeyden haberdar olan muhaliflerin, ortak bir gazete/dergiden bihaber olmaları gerekiyor, birbirinden haberdar olmaları ise gerekmiyor, demeye getiriyor herhal...
- Muhalifler taşrada beş taş oynarken ben Radikal, Radikal keyfime bakacağım, demeye getiriyor herhal...
- Yurtdışındaki muhalifler, haftada, on günde, ayda bir ellerine geçen muhalif ve muhtelif yayınlarla idare etmeye devam etsinler, günlük yayın onların nesine gerek, demeye getiriyor herhal...
- Bak Radikal geliyor, selam veriyor, herkes ona bakıyor merak ediyor, çok teşekkür ederiz Aydın Doğan'a, çok sevinçli medyalar getirdin bana, demeye getiriyor herhal...
- Bu memlekette muhaliflerin günlük gazete kültürü yoktur, bu memlekete muhaliflik, Radikallik ve komünizm lazımsa, onu da biz getiririz, demeye getiriyor herhal...
- Dünyanın bütün okurnazarları birleşin!.. Bunca okumamaya nasıl vakit bulabiliyorsunuz, demeye getiriyor herhal...
- Annem beni yetiştirdi, Radikal'e yolladı, demeye getiriyor herhal...
- Size bültenler, size iki dinli (iki din var; siyah ve beyaz diyor ya şair) yayınlar, bize günlük gazeteler lazımdır, demeye getiriyor herhal...
- "Biz tüzüklerle çarpışarak büyüdük kardeşim" dizeleriyle idare edin, demeye getiriyorlar herhal...
- Günlük gazete sizi böler, gerçek her zaman devrimcidir, kör olma da gör beni, demeye getiriyor herhal...
- Gazete ya da ortak dergi çıkarırsanız, partiniz küçülür, küçülür, küçülür ve kimse göremez, demeye getiriyor herhal...
- Kral Marks Alman İdeolojisi'nin beşinci dipnotunda, "insani olan hiçbir şey bize yabancı değildir" derken gazeteden söz etmemiştir, demeye getiriyor herhal...
- Ne Mutlu Radikalim diyene, bize Radikal yollar, size yayınsız mesailer, demeye getiriyor herhal...
- Sakın ola, siz siz olun yolda Radikal ile karşılaşıp, "Eeeeee... Yettin artık... Sen ne demeye Radikal'leşiyorsun ey burjuvazi" demeyin, demeye getiriyor herhal...

Onun Radikal'i var... Sever mi sever...

Toptan ve perakende, dizlerimizi dövmeye ne dersiniz ey ehli muhalifler...

MAHDUM RUHİ

KÖR TOPAL ÖYKÜLER



Ulusal Onur sokağı cinayeti

Hazım Ruhi yazmadı, Mahdum Ruhi yan yattı.

"Kimseye etmem şikayet, ağlarım ben halime... Titrerim mücrim gibi, baktıkça istikbalime.."

Parti marşından...

Sabahleyin uyandığım zaman kendimi duvarda yürüyen bir aydın olarak buldum...

Kafka kanıma girmişti ve beni büsbütün tuhaf bir yaratık haline getirmişti. İlk fırsatta gidip ona bir Dava açacaktım... Bu müthiş bir dava olacak ve Kafka kafayı yiyecekti.

Evden sürünerek çıktım. Hiç bir gerçek durumu algılayamıyordum... Post modernist mi ne olmuştum derken, Şato'yu andıran Mimarlar Odası lokalinden tuhaf bir kılıkla çıkan Hazım Ruhi'yle kafa kafaya geldim. Onun umrunda değildi... Tristin tzara'dan iki dizeyi peşpeşine okuyunca şaştım... Hemen selpakçı Mesut Yılmaz'dan aldığım mendili çıkarıp, tükenmez kalemle bu eşsiz dizeleri yazdım...

"Diyarbakır kal'asından hoplayamadım
Liralarım döküldü toplayamadım..."

"Niçin toplayamadın Hazım" diyerek boynuna sarılıp ağlamaya başladım...

O devam ediyordu:

"İki tahta çakmışlar
Arasından bakmışlar..."

"Yapma..." diye hıçkırıyorum, "neden tahtaları çakmadan bakmamışlar?"

Aldırmıyor... Ulur gibi haykırıyor:

"Kırılırsa ulusal onurum
Kodum mu oturturum.."

Korkmuştum... Hazım çaktırmadan beni siyasete doğru itiyordu...

Kuşkulu gözlerle iki yanıma bakınıp sordum: "Bu son okuduğun hangi şairden?"

"Andre Breton'dan" dedi...

Hazım bugün sürrealist takılıyordu.... Ben ise Kafka'nın kurbanıydım, müthiş bir değişim geçiriyordum... Anadan doğma normal bir insanken ansızın yeni bir duruma geçivermiştim.

Adaptasyon zorluğu çekiyordum...

Hazım Ruhi, "Aldırma Mahdum Ruhi kardeşim" diyerek sırtıma bir şaplak attı...

Atmasıyla birlikte olan oldu... Hazım Ruhi'nin bıyıkları hızla ağardı, gür saçları seyrekleşti, bedeni irileşti ve karşımdaki adam bir dönüşüm geçirmeye başladı...

Ben aval aval seyrederken, o, "selamünaleyküm ve rahmetullah muhterem kardeşim" deyiverdi... Sesi gevrekti...

"Siz yoksa Paul Valery' misiniz mösyö" diye sordum şaşkınlıkla... Yanağımdan bir makas aldı... Sözcükleri uzata, büze konuştu: "Ben milli görüşçü Necmettin Erbakan'ım..."

Dilimi yutacaktım...

"Hocam" diye inledim...

"Allah taksiratını affetsin evladım" dedi. Ardından da "hangi cihete böyle?" diye sormaz mı?

Gel de anlat...

"Hocam" dedim, "bana bir haller oldu, yani anlayacağınız Ülker Sokağa uzanmak niyetindeyim..."

Badem bıyıklarını düzeltip, "Hayırdır inşallah, hele biz de bir varalım bakalım..."

"Ama hocam orası" filan diyeceğim ya, hoca kaftanın etekleri uçuşa uçuşa bir nefeste yolun yarısını etmişti bile... Çaresiz peşine takıldım...

Daha Ülker sokağa varmamıştık ki, yer gök inliyor...

"Ezan susmaz
Bayrak inmez..."

"Hocam, etme eyleme, bir durum var, yol yakınken..." diyorum...

"Destur" diye gürlüyor... Yüzü gerilmiş, gözleri fıldır fıldır dönüyor... Yürümek ne kelime, artık uçuyoruz...

Demeye kalmadan, kendimizi Ülker sokakta buluyoruz...

Hocanın ağzı köpürmüş: "Tekbiiiir..." diye bağırıyor... Vatandaşın avazesi semayı altüst ediyor, korkunç gölgeler duvarlara vuruyor, bembeyaz giysileri ve tırpanlarıyla yeryüzünün ve yeraltının bütün azrailleri oyuk gözlerinin ta içinden fışkıran fosforumsu şualarıyla ahaliyi kolaçan ediyor, nerede nasıl can alacakları belli olmayan bu güruhun tam orta yerinde hoca avaz avaz bağırıyor:

"Milli onuru kurtaran
Hacı Necmettin Erbakan"...

Birden damlardan, pencerelerden üzerimize bozuk paralar, hıyarlar, değişik türden sebzeler, oturaklar yağmaya başlıyor...

Başımın üzerinden ıslık çalarak geçen bir tencere kapağından son anda kurtuluyorum... Kalabalığın arasından bağırıyorum: "Hocam uçan daireler memleketi basıyor..."

Kitle büsbütün coşuyor:

"Ülker Türktür Türk kalacaktır
Kahrolsun şunlar bunlar..."

"Şunlar bunlar kim hocam" diye eteğinden çekiştiriyorum.

Çifteler gibi, bacağını arkaya doğru atıp, tam dizime bir tekme savuruyor. Ben can havliyle kıvranırken ortalık birden kan kırmızı oluyor... Herkesin elinde şanlı Türk bayrakları...

Ortalık mahşer yeri:

"Ya al bayrağı asarsın
Ya da al kan kusarsın..."

Evlerin balkonlarından, pencerelerinden bayraklar sallandırılıyor...

Fakat o ne!..

Sokağın bir cephesi boydan boya bayraksız...

Nereden geldiğini anlayamdığım uzun tahta merdivenler elden ele taşınıyor..

Birden Erbakan hocanın yanında Genç Osman'ı farkediyorum... Onun yanında Milli Güvenlik Konseyi üyeleri, Çiller, Yılmaz, Ecevit, Baykal, Demirel peyda oluyor... Ve nasıl olduğu hiç anlaşılamadan Türkeş yanında bir kurtla kitlenin tam orta yerine iniyor...

Kitle haykırıyor:

"Bağdat'ın kapısın Genç Osman açtı
Allah allah deyip geçti genç Osman vay vay..."

Hoca "Ne Bağdat'ı ulan" diye bağırıyor...

Artık tepem atıyor:

"Basbayağı Bağdat" diyorum... Dememe kalmadan sağ yanımdan bir müthiş kroşe yiyorum... Toparlanır toparlanmaz kimi göreyim.... Saddam bana pis pis bakıyor... Bir tane daha çakacak ki, suratı çöl kayaları gibi derin yarıklarla karman çorman bir adam aramıza giriyor... Tanrım!.. Kaddafi...

"Tüanıştığımıza memnun oldum Mösyö Salvador Dali" diye önümde eğilip, bir temennah çakıyor...

"Değilim" diye sızlanıyorum..."Nerden çıkardınız sayın Kaddafi"...

"Yüzünüzün bir yanı kocaman, diğeri ufak da ondan" diyor sırıtarak...

Kitle büsbütün azıtıyor:

"Bayrağa kafa atanın başı ezilir
Bayrak asmayanlara inbe denilir..."

Aynı anda tahta merdivenler duvarlara dayanıyor ve kitle birbirini ezerek pencerelerden içeriye dalıyor...

İçerde ne olup bitiyor, anlaşılamıyor ve az sonra muhteşem bir manzara beliriyor:

Bayrak asmayan evlerden her biri Müşerref Akay kılığına girmiş saçı başı dağınık kadın mı, erkek mi olduğu birbirine giren insanlar Sivas Madımak otelinden sözüm ona Aziz'i kurtaran itfaiye erlerinin kucaklarında bayraklara sarılmış "şahıslar" olarak ıslıklar, alkışlar arasında sokağa indiriliyor...

Belediye Başkanı Tayyip Erdoğan elinde bir sokak levhası hepimizi selamlıyor. Müthiş bir törene tanık oluyoruz...

Ülker sokağın adı değişiyor: Milli Onur sokağı oluyor...

Kendimi birden TBMM dinleyici loacalarında buluyorum...

Ecevit bas bas bağırıyor, Yılmaz hırıldıyor, Baykal süzüm süzüm süzülüyor.

"Muhterem din kardeşlerimiz, hocamız Erbakan milli onurumuzu yüceltmiş, müslüman Türk milletini bahtiyar etmiştir. Allahın selamı üstünüze olsun, amin..."

Komutanlar balkondan aşağıya sarkıyorlar, kim bu sözleri alkışlamıyor diye kontrol ediyor ve bir kaç din, iman, bayrak, millet tanımaz zındığı kayda geçiyorlar...

Avazım çıktığı kadar bağırıyorum: Ey melun Kafka, neden bir sabah hamam böceği olarak uyanmadım da böyle uyandım... Keşke kitinli sırtıma bir elma fırlatılsaydı da ayvayı yemeseydim..."

Birisi beni sarsıyor... Gözlerimi zor aralıyorum. Hazım Ruhi karşımda... Kendine gel Mahdum Ruhi diyor...Elinde bir kadeh absent...

"Van Gogh nerde yahu" diye soruyorum...

Not: Hazım Ruhi bu hafta kuru vahvecilik yaptığından sayfasına Mahdum Ruhiyigöndermiş.

DAYANIŞMA'ya çağrı...

ÖDP taraftarı Antalyalı genç arkadaşımız Cem GARAN Ankara Bayındır Tıp Merkezi'nde yoğun bakımdadır. Cem'e solunum aleti alabilirsek, uzun soluklarımız mekanik bir aletten öte bir şey olacak!

Not: Yardımlarınız için
Garanti Bankası Ankara Kızılay Şubesi
Tevfik Ünal adına Hesap no: 6610593–3
Ayrıca dayanışma kartlarını ÖDP ilçe örgütlerinden sağlayabilirsiniz.

MEİS Cafe-Bar

Cem Karaca
Ve
Uğur Dikmen

Her perşembe
Saat: 22.30'da

Her gün canlı müzik

Beyoğlu Mis Sok. No:20 Tel: 293 99 73 - 293 05 98 - 244 22 70

Çevre Radyo

105.7

Emeğin, özgürlüğün kardeşliğin sesi...

Doğru ve hızlı haber...
Evrensel bilgi ve kültür...
Geleneksel ve çağdaş dünya müziği..

Gerçek eroin bağımlısı kim?

Asker cenazelerinde "şehitler ölmez" diye haykırıyor insanlar...

Peki eroinden ölenler?

Onlar da ölmezler mi, yoksa ölürler mi?

Toplumun fikri yok...

Kim kıyıyor bu canlara?

Resmi ağızlar, onların medyası ve düzenin bütün partileri, bir zamanlar "komünistler"in gözüne sokar gibi salladıkları parmaklarıyla (ki bu parmaklar her bir partinin meşrebine göre değişik biçimlerde kıvrılıp, bükülüp, kaldırılıyor) PKK'nin adresini gösteriyor...

Devletin resmi ağızları ve onların yanında yer aldığı ölçüde medya, Türk eroin ekonomisini PKK'nin elinde tuttuğunu artık akademik bir tez haline getirmiş bulunuyor...

Gerçek nerede?

Bir PKK'li eroin satabilir mi? Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenlik güçlerine bağlı polis ve subaylar arasından eroin tüccarları çıktığına göre, neden olmasın?

Ama Türk eroin ekonomisini PKK'nin elinde tuttuğunu söylemek, Türk ekonomisinin hatırı sayılır bir girdisini PKK'nin elinde tuttuğunu söylemek değil midir?

Bu inandırıcı olabilir mi?

Mafyanın devletle iç içe geçtiği, siyasi partilere sızdığı bir ülkede eroin satışını elinden kaçırmış bir mafya tüyü dökülmüş bir eşekten farksız olmaz mı?

Yeni Yüzyıl gazetesinin manşeti tüyler ürpertici:

"Avrupa'daki uyuşturucunun yüzde 80'i Türkiye'den. İngilizler Türk Emniyeti'ne 'ortak savaş' önerdi."

Bu üst başlıkları şu manşet izliyor:

"Eroin merkezi Türkiye..."

Ayrıntının hiçbir önemi yok. FBI'den sonra, İngiliz haber alma örgütleri de harekete geçmiş, Türkiye'deki eroin ağına dalmaya başlamıştır.

Bunun bedeli nedir?

Türk döviz rezervlerinde eroinin payı tahminleri alt üst edecek düzeydedir.

Bunlar "kara para"dır. Bu kara para olmaksızın Türk ekonomisi bir anda alt üst olur, 12 Eylül öncesinin "70 sente muhtaç" devletine dönüşür.

Ekonomik terimlerle konuşacak olursak "genişletilmiş yeniden üretimi" bir anda felce uğrar....

Türk devletine egemen silahlı - silahsız kişilerin oluşturduğu klik, sadece kendi cebini doldurmak için değil, devletin bekası için de eroin ekonomisine göz kulak olmaktadır. Eroin "beyaz altın"ıdır Türkiye'nin... Türkiye'de üretilen hiçbir mal, Batı Avrupa'nın tükettiği ürünler içinde eroinin tuttuğu yeri tutamaz. Siz hiç Avrupa'nın tükettiği enerjinin, deri montun, elmanın ya da parfümün yüzde 80'ini Türkiye'nin karşıladığını düşünebiliyor musunuz? Ama eroinin yüzde 80'inin Türkiye'den gittiğini İngiliz İçişleri Bakan Yardımcısı iddia etmekte ve İstanbul Emniyet Müdürü de "Evet", demekte ve eklemekte "bunları PKK satıyor..."

Yazıcıoğlu'nun dediği doğru ise, PKK'nin eroin kralları, bugün devlete egemen zirvenin içinde Mehmet Ağar'dan da önemli bir yer elde ederlerdi.

Her şey ayan beyan ortada...

Büyük devletler, ekonomik gerilik içinde olan ülkelerin kendilerinden adeta haraç almaları anlamına gelen bu eroin ticaretine karşı kesin bir savaş açmış bulunuyorlar. Türkiye şimdi bu savaşta hedef tahtası durumundadır.

Türk ekonomisine, resmi rakamların çok ötesinde muazzam bir dinamizm kazandıran kalem eroindir ve şimdi büyük devletler, Türk kapitalist ekonomisinin ekmeğine göz dikiyorlar...

Tehlike büyük... Tehlike büyük olduğu ölçüde panik de büyük...

Devlete egemen zirve, mafyası, tarikat şeyhleri, sermaye oligarşileri, silahlı - silahsız resmi zevatın sivrileri ile "zaman kazanmaya" çalışıyor. Şurada- burada "çete" yakalıyor, bunları sözde yargılıyor, çizmeyi aşan savcıları, örneğin Yüksekova'da olduğu gibi sürüyor, ama yargıyı devam ettirir görünüyor. Bu arada "kara para aklama"yla mücadele için uluslararası kuruluşların zorunlu saydığı "yasa"yı oyalıyor....

Eroin gidiyor döviz geliyor...

Döviz yığınlarıyla ekonomiyi ayakta tutuyor.

Silahlanıyor...

Savaşa hazırlanıyor...

Ve İngilizi, Amerikalıyı kandırmak için, bir bakıma "bizim ekonomimizin çok önemli bir bölümünü oluşturan eroin ekonomimizi PKK eline geçirdi" diye bağırıyor...

İstanbul sokaklarında görmeye alıştığımız gencecik çocukların ölümü tıpkı savaşta asker- gerilla ölümlerinde olduğu gibi, işte bu güçlerin sırtında bağışlanmaz bir suç olarak duruyor.

Peki bu eroin ekonomisini yıkmak kimin görevidir?

Belli ki bu görev toplumsal muhalefetindir...

Tam da burada insanın aklına şeytanın üflediği bir soru takılıyor...

Günümüzün "serbest piyasa"cısı, liberali, yeni dünya düzencisi, her ağzını açtığında "popülist politika"lara veryansın ediyor....

Örneğin, KİT'lerle ilgili konuştuğu zaman, müthiş bir özelleştirme histerisi içinde, sosyaliste demediğini bırakmıyor. "Evet" diyor, "belki KİT ilk bakışta, örneğin orada çalışanlara bir ekmek kapısı olmak bakımından yararlı sayılabilir, ama KİT'ler ekonominin sırtında müthiş bir kamburdur. Onlardan kurtulmadığımız zaman tüm ekonomi zarara uğrar, çalışanlar da bundan büyük zarar görür, o nedenle bir kısmımız işsiz, aşsız, evsiz, doktorsuz ve hatta mezarsız kalacağız diye KİT'leri kapatmazsak, sonumuz kötü olur...."

Sosyalistler ise "hadi ordan sen de", diyorlar, "KİT'ler zarardan kurtarılabilir, kurtarılamadığı durumda da, kodamanlardan alınacak vergilerle desteklenebilir, hiç kimse de bundan zarar görmez..."

Liberal gülüyor... Çağdışı dinozorlarla dalgasını geçiyor...

Pekala...

Liberal, eroin ekonomisinin tasfiyesine ne diyor? Bu ekonomi, elbette PKK'ye değil, Türkiye Cumhuriyeti'nin döviz kaynaklarını besleyen görünmeyen, gizli, yeraltı ırmağı olarak Türk kapitalizmine hizmet ediyor. Şu rezalet milli gelir rakamlarını, bir başka defterde belki yüzde on, belki yüzde yirmi artırıyor...

Sosyalistler bu ölüm maddesinden elde edilen geliri kurutmak istiyor...

Avcılar'da daha geçenlerde ölen Mehmet Dursun ölmesin diye, Hamburglu Hans, Helga güzel bir hayat sürsün diye... Amerikalı siyah derili insan zehirlenmesin, Hollandalı bir parça daha gülebilsin diye...

Peki, pragmatizm, piyasacılık, döviz rezervi, dışa açılma ve daha bin bir terimle ifade edilen şu liberal çizgi ne diyor?

Onun mantığına göre ekonomiyi ayağa kaldıran her şey iyidir, tersi kötüdür...

Konuşun bakalım, Türkiye'nin kalkınmacı islamcıları, laik kapitalistleri, liberalleri...

Eroini yok etmeye muktedir misiniz?

Hele bir de şu MHP'ye bakın... Hepsini temize çıkartmak için etrafı bez afişlerle dolduruyor.

Gerçek eroin bağımlıları kimlerdir?

Mehmet Dursun mu, Vildan Kutlular mı, Can Aslandere mi?

Boş verin...

Gerçek eroin bağımlısı, döviz olmadan var olamayan vahşi Türk kapitalizmi ve egemen zirvedir...

Eroine vuran "zirve"ye vurur!



SÖZ
Haftalık Haber Yorum Dergisi

● **Sahibi:** Olgu Ltd. Şti. adına Ali KÜÇÜK
● **Koordinatör:** Seyfi ÖNGİDER
● **Yazıişleri:** Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Vehbi ERSAN, Veysi SARISÖZEN
● **İdare:** Muzaffer TUTKAN
● **Sorumlu Müdür:** Hüseyin AYIK
● **Ankara Temsilcisi:** Mustafa ERDOĞAN

Avrupa Temsilcilikleri

Almanya: A. Vehbi PAKSOY **Tel:** 0049.30.6183742 **Fax:** 0049.302755143
Fransa: Y. Mustafa ÖZKAN **Tel:** 0033148572114 **Fax:** 0033148571691
İsviçre: Süleyman ÖZGÜR **Tel:** 004113415213
İngiltere: Ahmet SAYER **Tel:** 00441814826280

Adres: Sıraselviler cad. Billurcu sk. No: 3/8 Taksim/ İstanbul **Tel:** (0212) 249 99 29 **Fax:** (0212) 249 99 29 **Basıldığı Yer:** Serler Matbaacılık **Dağıtım:** Biryay